

Anul I
Nr. 1 / 2008
ISSN
1843-1623

Tabacariana

Apare sub îngrijirea Societății Cultural-pedagogice
„Grigore Tabacaru” Târhăuș - Ghimeș-Făget

Revistă de
informare și
cultură
pedagogică

Editorial

De ce o nouă publicație

*Este firesc a ne pune această
întrebare și de bună seamă
nu e lipsită de importanță,
deoarece avem să spunem
atât de multe lucruri și
deseori nu găsim suficientă
forță de a fi convingători
prin alte mijloace.*

*Încercăm deci, să ne găsim
cititorii - dascăli, elevi,
părinți - în persoana celor
care sunt dornici de a afla
cât mai multe despre marea
„taină” educația. În
contextul spațiului geografic
pe care l-a parcurs odinioară,
marele pedagog, încercăm să
reclădim scenariul unei vieți
complexe (culturale,
pedagogice, științifice).*

*Grigore Tabacaru este
pentru noi un idol, iar dacă l-
am acceptat, ne este mentor
și ne pune astfel la încercare
crezul în atotputernicia
spiritului.*

*Desigur, aflându-ne la
început de drum, va trebui să
ne mobilizăm forțele și
energia pentru a putea
implementa noul pe măsura*

(Continuare în pagina 3)

Redacția

Forța tradiției

GRIGORE TABACARU - MENTOR AL ȘCOLII ACTIVE, IDOL AL DASCĂLILOR DE IERI ȘI DE AZI

*„Este greu să fim
prietenii adevărați ai copiilor.
Mai lesne este să le fim dușmani,
căci îi cunoaștem prea puțin.”
(Grigore Tabacaru)*

O mare realitate se confirmă: ideile care au marcat prezența în viața și gândirea pedagogică românească, aparținând celui ce printr-o muncă de titan a promovat pedagogia experimentală pe cuprinsul întregii țări, sunt actuale și azi. Pe parcursul întregii sale activități de practician prezent activ în formarea tinerilor, fie în cadrul Catedrei de pedagogie socială și legislație comparată din Iași, fie în cadrul Școlii de Aplicație a Școlii Normale din Bacău, Grigore Tabacaru a transformat educația într-un adevărat „laborator de psihologie și pedagogie experimentală.”

Prin activitatea pe care a desfășurat-o în slujba școlii, a culturii pedagogice, a contribuit și la culturalizarea maselor largi. O parte dintre prelegerile pe care le-a prezentat în fața sătenilor săi, în primii ani de activitate - mai târziu și în alte ținuturi ale Moldovei sau în zonele învecinate -, a căutat să trezească interesul unui larg auditoriu, pentru luminarea tuturor locuitorilor cu necesitățile noi ale educației copiilor. Într-un limbaj plastic a prezentat concepția sa despre cel care trebuie așezat în centrul obiectivelor activității educaționale: „Copilul este soarele în jurul căruia se învârt programele și educatorii. Nu cunoaștem copilăria, deși fiecare din noi a trecut prin ea. Fiecare copil își are individualitatea sa. Educația este aceea care se adaptează individualității copiilor și pe educatorii adevărați îi găsești în mijlocul copiilor cu gândul permanent să-i ridice...” Acțiunile sale se îndreptau permanent spre dascăli și copii, contând pe puterea educației, prin forța de care dispunea cel ce se dedica acestui proces de durată, printr-o susținută dăruire și o prezență permanentă în mijlocul celor ce constituiau obiectul muncii instructiv-educative. A manifestat, cu diverse prilejuri, dorința de a fi prezent în multe colțuri de

(Continuare în pag. 3)

Înv. Petrică Bilibok-Bârsan

DIN SUMAR: • Străjuț sub semnul aerului – Cuvântul sacru • Gânduri la moment aniversar • Lumea contemporană prin viziunea copiilor • Tradiții, datini, obiceiuri • Idila s-a născut la „Șezătoare” și nu se va-ncheia, cu „Nunta” • Vitrina didactică • Versurile copiilor • Recenzii • Mesaje cultural-pedagogice

Străjuit sub semnul aerului: «Cuvântul sacru»

Lucrul cel bun

Preot Viorel OLAH
Parohia Ortodoxă Română Ghimeș-Făget

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul” (Ioan 1,1). Cuvântul lui Dumnezeu a fost vestit oamenilor prin viu grai, apoi oamenii luminați prin lucrarea Sfântului Duh l-au lăsat în scris. Sfântul apostol Pavel zice: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos spre învățatură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțelepciunea cea întru dreptate”. (II Timotei 3; 16)

Cuvântul Dumnezeiesc este o binecuvântare, un îndemn la lucrul cel bun. „Omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, bine pregătit pentru orice lucru bun”. (Timotei 3;17) Toate generațiile de oameni au început să urmeze această cale a binelui, așternând în scris simțămintele, gândurile și evenimentele lor istorice. Neamul românesc nu a făcut excepție; manuscritele, documentele istorice, cărțile de cult și cronicile sunt grăitoare. Prin crezul ortodox și conștiința națională, românul și-a așezat în scris cu litere de aur sentimentele și gândurile sale.

Lucrarea de față inițiată de vrednicul învățător Biliboc Petru, este doar o picătură în rândul numeroaselor scrieri. Revista „Tabacariana” consemnează printre altele aniversarea a 124 de ani de la nașterea marelui pedagog Grigore Tabacaru, 55 de ani la înființarea școlii și 10 ani de activitate sub denumirea „Școala Grigore Tabacaru” Tărhăuș.

Când vorbim de școală ne ducem cu gândul la chipul plăpând și nevinovat al copilului care aduce lumină și bucurie. „Sfânta Scriptură prin cuvântul lui Hristos Domnul, așează copilul ca model spre care omenirea este chemată să tindă”. (Matei 19; 13-15).

„Biserica noastră strămoșească se bucură când își vede fiii că își aduc odraslele cu atâta dragoste la școală, înconjurând și biserica cu aceeași iubire, făcând semnul Sfintei Cruci sau ascultând cuvântul lui Dumnezeu. Biserica, pe care ei o caută și o găsesc acum, este mama noastră duhovnicească. Așa a numit-o marele nostru poet național, Mihai Eminescu, socotind că prin această imagine se evidențiază harul pe care Biserica Ortodoxă Română l-a revărsat asupra Neamului nostru românesc, faptul ea ne-a fost scut și pavăză de-a lungul timpului.

Numind-o așa, Mihai Eminescu s-a gândit la începuturile noastre când, odată cu formarea ca popor, ne-am modelat ființa prin sfânta Evanghelie, cu care am rezistat vitregiilor pe care poporul nostru a trebuit să le înfrunte în istoria sa zbuciumată din acest colț al lumii.

În ciuda tuturor furtunilor, neamul românesc s-a menținut și a rămas unit, în jurul Bisericii, această „mamă duhovnicească” a noastră.” (Prea Fericitul Patriarh Teoctist – Tinerii tinerețea bisericii)

Biserica cu frumusețea, profunzimea și bogăția imnelor, rugăciunilor și formelor de cult, oferă copiilor și tinerilor noștri atâtea căi și mijloace educative de exprimare și întărire a sentimentelor și convingerilor religioase.

Să nu uităm că îndemnul Mântuitorului: „Lăsați copiii să vină la Mine ...” (Matei) este o chemare mereu actuală, un apel stăruitor adresat nouă tuturor oamenilor; părinților de toate vârstele și condițiilor sociale, educatorilor și profesorilor de la catedră și preoților de la avon.

În măsura în care ne vom strădui să răspundem acestei chemări vom schimba fața lumii făcând dintr-însa un adevărat paradis pământesc.

Gânduri la moment aniversar

Înv. Liliana CRĂCI UN
Școala „Grigore Tabacaru” Tărhăuș

A trăi este un lucru sublim și la îndemâna oricui. Trăirile emoționale ne însoțesc toată viața, ele ne înalță și uneori ne prăbușesc sufletul și numai așa simțim cu ardoare că trăim cu adevărat. Eu sunt convinsă că fără ele nici nu am putea respira.

Dar cum să descrii o imensă stare emoțională și de înaltă vibrație spirituală ca aceea ce marchează nu unul ci trei evenimente deosebite? Este vorba de cei 55 de ani de la înființarea școlii, de 8 ani de când două suflete mari veghează ca tradițiile acestor meleaguri să nu fie uitate, ele fiind permanent amintite prin intermediul formației ce aniversează cele 8 primăveri, și nu în ultimul rând, 10 ani de la primul seminar cultural-pedagogic. Par doar niște ani enumerați matematic, dar oare câți dintre noi pot citi printre rânduri dându-și seama de munca depusă pe parcursul acestor ani? Câte lacrimi de bucurie pentru o cât de mică realizare sau de tristețe pentru fiecare eșec? Cine oare poate contabiliza care parte a balanței atârnă mai greu? Cea cu vise frânte sau cea cu dorințe, uneori greu și de imaginat, dar duse până la urmă la bun sfârșit?

Poate îmi pun prea multe întrebări! Emoțiile trebuie să rămână pentru fiecare dintre noi o chestiune de mare și adâncă intensitate, un tărâm ascuns, la care să revenim ori de câte ori hotărâște cugetul nostru.

În general, la orice aniversare te gândești să faci urări de bine, să oferi daruri dintre cele mai alese. Ce oare ar fi mai potrivit, mai de bun augur pentru această triplă aniversare decât editarea unui prim număr al unei reviste, care să poată aduce un strop de fericire pentru cei trei sărbătoriți: școală, formație și seminar?

Am auzit odată pe cineva spunând că „învățătorul nu rămâne doar în sufletul fiecărui copil asupra căruia s-a aplecat de-a lungul vieții și l-a mângâiat pe creștet, ci fotografia sa nu poate lipsi din casa aceluși copil, alături de nelipsita icoană și de fotografiile de familie”. Ei bine, cu certitudine, în fața unui astfel de învățător ne înclinăm cu respect, noi toți ce gândim și simțim românește.

Viață lungă, „Tabacariana”!

Înv. Elena GABOR
Școala Nr. 7, Comănești

„Grigore Tabacaru își învâța elevii să fie atenți la spiritualitatea din jurul lor.”

Prof. univ. Dr. Traian Cantemir

Animat de acest ideal, inimosul învățător Petrică Bilibok-Bârsan de la Școala cu Clasele I-IV „Grigore Tabacaru” Tărhăuș, Ghimeș-Făget, județul Bacău, a înființat Societatea cultural-pedagogică „Grigore Tabacaru”.

În Ghimeș - localitate unde viețuiesc pe lângă români și maghiari - au apărut școli cu predare în limba maghiară. A apărut ca o necesitate înființarea acestei societăți culturale-pedagogice, care prin diversele activități desfășurate menține trează ființa românilor din Ghimeș.

Una dintre cele mai importante activități este organizarea celei de-a șasea ediții a simpozionului internațional cu tema „Românităte, cultură, educație - valori ale perenității noastre în lume”, care a avut loc în 13 octombrie 2007.

Primul număr al revistei, în formatul actual, se dorea a fi publicat pe 2 iunie 2007 și s-ar fi bucurat de adeziunea colegilor din țară și din străinătate dar nu a reușit să vadă lumina tiparului decât acum. Mai bine mai târziu, decât niciodată!

Urez acestei reviste VIAȚĂ LUNGĂ! Fie ca ea, revista, să fie citită cu plăcere de toți colegii noștri din toate colțurile lumii!

Editorial

De ce o nouă publicație

(continuare pagina 1)

importanței momentului la care ne raportăm. E firesc să ne gândim la fiecare pas pe care-l vom parcurge și să servim o cuază dreaptă. Sperăm ca această publicație să răspundă în orice moment tuturor exigențelor. Dorim să sensibilizăm cititorii noștri, prin gama largă a problemelor abordate, acordându-le atenția cuvenită, pentru a veni în sprijinul fiecărei idei constructive.

Redacția

Forța tradiției

GRIGORE TABACARU - MENTOR AL ȘCOLII ACTIVE, IDOL AL DASCĂLILOR DE IERI ȘI DE AZI

(continuare pagina 1)

țară. A ținut a fi cât mai aproape de miezul problemelor. În lumina noii concepții despre educație, copilul constituie nucleul în jurul căruia gravitează factorii ce imprimă mecanismele pedagogice și psihologice, propulsoare ale acestui angrenaj, permanent înconjurat de un mediu sănătos, determinant pentru pașii următori.

Prezența sa permanentă, în rândurile tinerelor cadre didactice, a demonstrat dorința sa fermă de a revoluționa învățământul românesc și crezul său pedagogic privind formarea lor în spiritul novator al școlii active. El a constituit pinionul principal al acestui angrenaj,

Un lucru important de amintit, îl constituie contribuția avută în rândul cadrelor didactice de pe valea muntelui, prin concentrarea elanului acestora, pentru relizarea primei Universități populare de la Ghimeș. Avem o mare datorie de a ne situa la înălțimea faptelor înaintașilor, numai așa vom putea demonstra interesul și consecvența noastră pe plan profesional, moral-cetățenesc, cultural-pedagogic, ca o reflectare a preocupărilor actuale.

Înv. Petrică Bilibok-Bârsan

Mesaje cultural-pedagogice

Sincronizarea dintre imagine și text la lecțiile de citire

Înv. gr. I. Elena CHI RI ȚESCU

Înv. Dorina ANGHEL

Școala Nr. 1 „Nicolae Simonide” Pitești, județ Argeș

Având în vedere că ilustrațiile din manuale și imaginile îndeplinesc în cadrul lecțiilor de citire importante funcții instructiv educative, ele trebuie sincronizate.

Imaginile pot constitui punctul de plecare în demarajul lecției, elementele de sprijin în analiza conținutului textului sau ca auxiliare în etapele de fixare în elaborarea concluziilor finale. Unii autori de metodici susțin că ilustrația care așa cum se știe în mod curent, este plasată în pagină înaintea textului, să fie analizată cu elevii la sfârșitul lecției sau într-o etapă prefinală. Argumentele pe care le aduc în sprijinul acestei idei se referă la faptul că analiza prealabilă a imaginii ar anihila interesul și atenția acestora pentru lectură și pentru analiza ce urmează să se desfășoare în cadrul lecției.

Am observat, că atunci când elevii deschid cartea la pagina cu textul respectiv, atenția lor este atrasă de prezența imaginii care are rol de stimul în declanșarea interesului și a curiozității, de aceea am considerat ca imaginea trebuie să fie analizată .

Observarea dirijată a ilustrației trebuie să dea elevilor o imagine de ansamblu, să satisfacă mult curiozitatea de natură epistemică, să ridice o problemă a cărei rezolvare elevii o vor dobândi prin lectura și analiza textului.

Pentru a determina o mai bună înțelegere a ideilor sau pentru a mă convinge de acest rezultat am cerut elevilor să indice care aspect din imagine corespunde unui fragment sau altuia și invers, să găsească în text unele aspecte înfățișate de imagine, să sesizeze care aspecte înfățișate în text nu sunt exprimate în imagine. În cazul când imaginea cuprinde aspecte care nu sunt incluse în text, elevii vor fi solicitați să exprime opinii în legătură cu modul în care ar fi trebuit completat textul.

În același fel am procedat și la caracterizarea personajelor. Unele însușiri ale acestora și îndeosebi trăsăturile fizice, se desprind din modul în care sunt prezentate în ilustrație. Trăsăturile fizice exprimă într-o anumită măsură și însușirile sufletești. Din aceste motive, caracterizarea pe care o realizează textul trebuie sincronizată cu cea redată de ilustrație, procedându-se la completările reciproce ale imaginii și ale textului dacă este necesar.

În anumite situații, studierea imaginii din manual poate constitui o temă pentru activitatea independentă a elevilor. Li se poate cere să desprindă trăsăturile unor personaje, caracteristicile unor aspecte și tablouri din natură, însușirile unor obiecte. Oricare ar fi materialul ilustrativ acesta trebuie corelat cu textul.

Comunicarea prin imagine s-a introdus cu o forță și o amploare fără precedent. Nu sunt puține cazurile în care ilustrațiile, prin coloritul lor, prin puterea lor de evocare, prin forța de stimulare a imaginației elevilor, prin problematica pe care o ridică constituie un exercițiu de maximă antrenare intelectuală a elevilor incomparabilă cu ceea ce oferă unele texte din acest punct de vedere. O ilustrație bine realizată grafic și concepută de autor în concordanță cu conținutul textului ajută la o mai temeinică înțelegere a conținutului acestuia, contribuie la dezvoltarea sensibilității și emoției artistice, a atitudinii față de faptele, întâmplările comunicate de text și ilustrate de imaginea respectivă.

Imaginile pot fi folosite pentru explicarea unor cuvinte și expresii noi din text înainte de a trece la citirea textului ca și pe parcursul lecturii. Elevii vor fi inițiați să înțeleagă semnificația culorilor prin care sunt redată faptele realizându-se o relație cu lecția de educație plastică.

Manualele conțin multe ilustrații izbutite care sunt reproduceri după opere de artă intrate în patrimoniul artistic și pe care elevii trebuie să le înțeleagă.

Dacă textul conține și ilustrație, atunci elevii trebuie îndrumați să lucreze și să studieze deopotrivă imaginea și textul. Elevii trebuie ajutați să vizualizeze conținutul acestuia, să-l facă mai accesibil, dat fiind caracterul concret al activității psihice caracteristice vârstei lor. Pentru că imaginile nu au rol decorativ cred că ar fi mai potrivit ca ele să fie plasate în sincron cu fragmentele, cu situațiile, cu momentele înfățișate în texte, astfel imaginea și textul s-ar susține reciproc, iar înțelegerea textului ar fi garantată.

Dacă actualele manuale nu realizează această cerință s-ar putea organiza o discuție cu elevii în cadrul căreia ar fi solicitați să-și imagineze o astfel de ilustrație sau chiar să realizeze imagistic situațiile și întâmplările conținute în text.

Învățătorul reușește astfel împletind arta imagini cu cea a cuvântului să transmită către elevi obiectivele propuse și mesajul ascuns în cadrul lecției de citire.

Proiecte școlare derulate în colaborare cu alte instituții

Înv. Marioara UNGUREANU

Școala Nr. 88, Sector 3, București

Consiliul Europei, încă din anii 90, a inițiat o serie de acte normative pentru întreaga Europă, privind educația, acte la care și România este parte prin ratificarea la nivel de prim-miniștri și miniștri.

Mai mult, România a participat la formarea unor profesori în organismele Consiliului Europei, formatori care au pus la punct programe educative, unele dintre ele fiind adoptate și folosite și în alte țări, ceea ce înseamnă recunoașterea valorii cadrelor didactice din țara noastră și a disponibilității învățătorilor, profesorilor și a altor persoane care se implică în învățământul modern, agreat de Comunitatea Europeană.

Unul din aceste programe este destinat drepturilor Omului, ale copilului/ elevului.

Personal am inițiat un opțional încă din anul 1996, ce cuprindea un program pentru învățarea și aplicarea drepturilor omului, la seria de elevi trecută în clasele a II-a și a IV-a, intitulat „Drepturile omului – drepturile mele”.

Experiența cu acești copii, care s-au dovedit foarte sensibili la conținutul acestui opțional, și ale căror rezultate le-am consemnat, m-a determinat să activez ca formator și noul program demarat de Direcția Educativă din M.E.C.

Programul sub directă îndrumare a Consiliului Europei, se intitulează „Educația pentru Cetățenie Democratică” și s-a desfășurat la început la nivelul a patru județe și în municipiul București, existând ordin de ministru, dar se va aplica la nivelul întregii țări, la toate orele educative, la clasele I-XII. „Educația pentru Cetățenie Democratică” are ca scop promovarea unei societăți libere, tolerante și juste, formarea, dezvoltarea și exersarea competențelor și aptitudinilor social-civice, democratice, necesare tinerei generații, pentru participarea activă la viața socială, contribuind la apărarea valorilor și principiilor libertății și a pluralismului, a drepturilor omului și al statului de drept, care sunt fundamentele statului de drept, care sunt fundamentele democrației.

Punctul de plecare a avut la bază caracterul indivizibil, independent și internațional al drepturilor omului ce a facilitat deschiderea, flexibilitatea și, cu precădere, abordarea curriculară polarizând diferite tipuri de educație complementară: educația pentru cetățenie, educația pentru valori personale și sociale, educația globală, educație interculturală, educație pentru dezvoltare durabilă, educație pentru pace, educație ecologică, educație juridică.

„Educația pentru Cetățenia Democratică” tratează învățarea ca:

- * dezvoltarea personală asumată;
- * recunoașterea și abordarea constructivă a diversității;
- * producere și împărtășire de valori;
- * dezvoltare a capacităților de interacțiune dintre individ și lumea înconjurătoare;
- * premisă a dezvoltării comunitare.

Noutatea programului constă în faptul că se apelează la inteligența emoțională a copilului/ tânărului, și că se pornește de la achizițiile făcute de copiii care au participat la programe asemănătoare, în cadrul învățării drepturilor. Acești copii – se constată – trăiesc, nu doar știu aceste drepturi.

Programul e conceput ca inter și transcurricular, abordându-se teme dintre cele ce privesc viața cetățeanului în comunitate și în lume.

Eficacitatea activităților constă în:

- se lucrează pe echipe, care se așează neconvențional;
- elevii sunt îndrumați pentru a se familiariza cu metoda dezbaterilor;
- metodele folosite sunt active și favorizează exprimarea liberă a opiniei și a personalității elevilor/ tinerilor;
- metodele sunt interactive, ca și procedeele de lucru.

Din perspectiva obiectivelor propuse și axate pe formare/ schimbare comportamentală, metodele folosite:

- răspund nevoilor imediate;

- oferă feed-back;
- oferă spațiu pentru aportul personal;
- dezvoltă creativitatea;
- au caracter activ-participativ;
- dezvoltă gândirea critică, complexă, independentă;
- stimulează comportamentul pro-social activ.

Tehnicile de lucru folosite: „Învățarea prin cooperare”, „Jocul teatral/ de rol/ de situație”, „Diamantele”, „Dilema”, „Modelul: Știu/ Vreau să știu/ Am învățat”, „Turul galeriei”, „Diagrama lui Venn”, „Explozia stelară”, „Tehnica florii de nufăr”, „Ciorchinele”, „Metoda pălăriilor gânditoare”, ș.a.

Metode de evaluare: „Observarea sistematică a comportamentului elevului”, „Portofoliul”, „Jurnalul reflexiv”, „Jocul teatral”, „Autoevaluarea”.

Un alt proiect care se derulează la nivel național și în care, de asemenea, particip ca formator național este „Educația pentru caracter” – componentă de bază a educației personale.

Proiectul are în vedere formarea și corectarea caracterului. Acesta a fost promovat în urma studiilor privind problemele lumii de astăzi. Multe din aceste probleme, inclusiv în școli, se datorează lipsei de caracter. Conflictetele, lipsa de punctualitate, impolitețea, vandalismul, drogurile își au originea în lipsa unor preocupări adecvate în sânul societăților.

Afirmarea tinerilor și adulților pornește de la rezolvarea acestei probleme. „Institutul pentru instruirea caracterului” din Oklahoma City a fost înființat pentru a răspunde acestor nevoi, spre a promova succesul în școală, comunitate, familie, afaceri, pentru încurajarea educarea și dezvoltării caracterului, componentă a dezvoltării personale.

Ministerul Educației și Cercetării a aprobat acordul de colaborare cu acest institut, sprijinind instruirea formatorilor naționali care au început derularea proiectului în județe.

Vizând 49 de trăsături de caracter acest program oferă o varietate de resurse, pentru a stimula formarea caracterului elevilor și al persoanelor din toate domeniile vieții sociale. Programul se structurează astfel:

1. Argumentul programului și metodele lui, pentru a construi caracterul la copii, adolescenți, adulți și familie.
2. Cum poate fi integrată instruirea caracterului în școală, în cadrul obiectelor de studiu, în acțiunile de recreere, în evenimentele extracurriculare, în întâlnirile cu părinții.
3. Cum să se predea caracterul: tehnici și resurse pentru a face această învățare clară și ușoară.
4. Construirea caracterului prin laudă (valoarea laudei), cum și când trebuie să fie folosită lauda pentru a stimula formarea trăsăturilor de caracter.
5. Corectarea bazată pe caracter: cum se rezolvă eficient conflictele și cum se corectează comportarea greșită, prin tratarea rădăcinilor defectelor.
6. Pașii necesari pentru implementare: dezvoltarea unui plan de acțiune în școală.

Se consideră importantă construirea caracterului, mai întâi de toate, pentru că acesta e vizibil în modul în care o persoană ia decizii. El determină acțiunile indivizilor. Aproape orice problemă și orice reușită își are originea în caracter.

Testarea caracterului înseamnă răspunsul unei persoane la presiunea unor situații dificile. El transcende alte diferențe dintre oameni, cum ar fi: vârsta, poziția socială, statutul financiar, religia, sexul, familia, etc.

Programul demonstrează cum se dezvoltă caracterul, dă aplicații practice, exemple de bună practică, oferă standarde și stimulează dezvoltarea personală.

Este convingător prin demonstrarea rațională și emoțională a beneficiilor construirii caracterului ajungând la atingerea potențialului maxim al individului.

Demersurile pedagogice, bazate pe metode și resurse alternative ilustrează citatul prezentat în suportul de curs: „testul caracterului să te pui pe tine însuși la urmă, să face ceea ce este corect, chiar dacă nu este urgent, chiar dacă nimeni nu așteaptă aceasta sau chiar nu înțelege, și chiar atunci când nimeni nu va ști vreodată” – dr. D. James Kenedy.

Poate că lucrul cel mai important este îndemnul adresat educatorilor și formatorilor de a se dedica cu entuziasm acestui program, accentul fiind pus pe motivația interioară dar și pe planificarea acțiunilor, pe insistența urmăririi țelului, pe îndemnul la voluntariat.

Sunt chemați să fie parteneri: profesorii, părinții, voluntarii și autoritățile locale.

Promovarea programului în școli trebuie să fie susținută de familie și mas-media iar activitățile extracurriculare să nu fie formale ci să fie cu grijă și didactic planificate.

Programul oferă aplicații practice pentru conceptele cheie și moduri practice de realizare.

Antrenând tipurile de învățare: vizuală, auditivă, kinestezică, tactilă, oferă lecții adecvate, pe vârste și subiecte multiple.

Reușitele în construirea caracterului sunt consolidate prin laudă. Sunt evidențiate condițiile în care lauda poate să fie benefică și modul cum se face aceasta dar și capcanele laudei.

Programul nu omite nici corectarea bazată pe caracter: cum să refacem relațiile distruse, cum se stabilește responsabilitatea personală, care este valoarea apelului la conștiință și respect.

Sunt oferite modalitățile de evaluare a rezultatelor pentru formatori, ca și pașii pentru implementarea programului la orice vârstă.

Beneficiile construirii caracterului sunt:

- o relații colegiale îmbunătățite;
- o mediu de învățare pozitiv;
- o școli mai sigure;
- o familii mai puternice;
- o comunicații mai bune.

Acest capitol de instruire pe care îl investim astăzi în elevii noștri va produce rezultate semnificative în anii care vor veni. Volumul de efort investit va fi astfel proporțional cu răsplata lui, așa cum rezultă din aprecierile celor care au aplicat programul.

Bibliografie

1. M. Ed. C. și UNICEF, colectiv de autori – Educația pentru cetățenie democratică, București, 2004
2. Character Training Institut – Îndrumător pentru profesori, Oklahoma City, 2003
3. Breteanu Al. Violin – Alternative de instruire, Ed. Risoprint, Baia Mare, 2003
4. Silvia Marinescu, Rodica Dinescu – Invitație la educație, Ed. Carminis, Pitești, 2003

ADAPTAREA COPILULUI LA VIAȚA DE ȘCOLAR

*Înv. Ion GABOR
Școala Nr. 7, Comănești*

Adaptarea este o problemă ce corespunde gradului de pregătire a copilului pentru a răspunde optim cerințelor instructiv-educative, normelor cerute de statutul său de elev, prin integrare și acomodare.

Evaluarea adaptării se face sub aspectul reușitei / nereușitei școlare (rezultate la învățătură și disciplină, răspuns pozitiv la cerințele regulamentelor, valorificarea capacităților la nivelul vârstei și al treptei de învățământ).

Adaptarea este condiționată de mai mulți factori:

a. personalitatea copilului (un rol important având inteligența, întrucât gradul de adaptare este determinat de capacitatea copilului de a cunoaște, a înțelege, a anticipa și a evalua noua situație);

b. factori pedagogici (natura cerințelor școlare, competența și personalitatea cadrelor didactice, relațiile elev - profesor și elev - elev, numărul de elevi din clasă etc.);

c. factori familiali (nivelul cultural-educativ al părinților, climatul, colaborarea cu școala, natura relațiilor extrafamiliale, numărul de copii etc.).

Prevenirea, diminuarea sau înlăturarea dificultăților de adaptare școlară sunt condiționate de:

a. cunoașterea cauzelor (prin observarea evoluției copilului, prin discuții cu învățătorul, cu profesorii clasei și cu copilul);

b. analiza factorilor implicați, în vederea particularizării măsurilor;

c. tratament individualizat, prin colaborare cu școala, instituirea unui regim organizat de viață, exerciții de lectură cu voce tare etc.).

Ce trebuie să facă/ să nu facă părinții?

- ❖ să nu dramatizeze dificultățile începutului;
- ❖ să colaboreze activ cu învățătorul și cu profesorii clasei, pentru a înțelege exigențele

noii etape școlare; reproșurile reciproce nu fac decât să sporească dificultățile de adaptare ale copilului;

- ❖ să elaboreze, împreună cu copilul, și să respecte un regim de muncă și de odihnă în consens cu noile cerințe, ținând seama iarăși de particularitățile de vârstă și individuale ale copilului;
- ❖ să stea mereu aproape de copil pentru a-l înțelege și a-l ajuta. Există din păcate, destule situații în care părinții, constatând primele rezultate nesatisfăcătoare, iau măsuri dure împotriva lor (bătaie, discreditare în fața colegilor etc.). Consecințele? Copilul terorizat intră în panică, încearcă să scape de controlul părintesc, refuză să povestească ce a făcut la școală, începe să mintă, rezultatele școlare scad și mai mult;
- ❖ să nu-i inducă nici sentimentul inferiorității, dar nici convingerea că este superior altora – ceea ce ar îngreuna integrarea sa în clasă / grup;
- ❖ să nu-l ajute mai mult decât este necesar în pregătirea lecțiilor.

EDUCAȚIA ÎNTR-O SOCIETATE DEMOCRATICĂ

Prof. Otilia GABOR

Școala Nr. 5 Comănești

Educația a fost și trebuie să rămână subsistemul de avangardă al sistemului social-general, întrucât ea are menirea de a deschide porțile viitorului oricărei comunități; de aceea, indiferent care a fost idealul educațional urmărit de-a lungul timpului (omul-soldat, ca în cetățile grecești, omul credincios al Evului Mediu, muncitorul din epoca industrializării masive etc.), școala, ca principal factor de educație, a trebuit să fie cu un pas înainte în formarea acelor conștiințe capabile să realizeze progresul în sensul dorit.

În contextul prefacerilor generale, politice, economice, juridice etc., ce se petrec la noi după 1990, reforma învățământului apare ca o necesitate stringentă; într-o societate democratică, ieșită din totalitarism și cu o economie de piață în dezvoltare, este firesc ca sistemul educațional să-și propună idealul formării unei personalități libere, creatoare, întreprinzătoare. Știm cu toții că educarea unui individ nu se rezumă la transmiterea de informații, ci presupune și formarea de convingeri, concepții, abilități, corespunzătoare cerințelor epocii în care trăiește și va urma să muncească la rândul-i.

Modificările ce au survenit la noi după momentul 1989 în toate sectoarele vieții sociale au constat, uneori, mai ales în schimbări de formă (realizabile mai rapid), urmând ca elementele structurale, esențiale, să se schimbe treptat. Învățământul nu a putut face excepție în această privință (a se vedea numai dinamica titulaturii ministerului de resort în acești ani!).

În vâltoarea tentativelor de reformă unele elemente au rămas, însă, la periferie, aproape neatinse de suflul înnoirii, cum este cazul orei de dirigenție. Gândită inițial ca un cadru instituționalizat în care profesorul responsabil al unui colectiv de elevi trebuia să-și cunoască mai bine discipolii pentru a-i îndruma în rezolvarea unor probleme personale și interpersonale, să aducă un plus important (alături de celelalte discipline) la formarea viitorului membru al societății, ora de dirigenție a fost deturnată, treptat, de la obiectivele ei, datorită, mai ales, unor factori conjuncturali. Nu trebuie pierdut din vedere nici un moment că au fost și mai sunt încă cadre didactice cu vocație deosebită în a-și exercita rolul de „părinți de la școală” ai elevilor și care au reușit să realizeze ore de dirigenție cu adevărat memorabile. Dar, cum exercitarea profesiei de cadru didactic nu este condiționată de vreo probă eliminatorie pentru testarea aptitudinilor psiho-pedagogice, mai sunt și educatori care ignoră importanța acestei ore numite „de dirigenție”.

Cauzele care au condus la alunecarea acestei ore spre periferia intereselor și preocupărilor celor doi „actori” ai procesului de învățământ (elev și profesor) sunt multe și chiar dacă cunoașterea lor nu aduce ameliorări imediate, constituie, totuși, premisa obligatorie a demersurilor necesare pentru (re)câștigarea prestigiului unei activități care,

dincolo de o titlatură sau alta, deține destule virtuți în domeniul educației.

Supraîncărcarea programului școlar prin reducerea săptămânii de lucru la cinci zile a făcut ca atât profesorii, cât și elevii, să fie prea obosiți pentru a mai organiza și desfășura adevărate ore de dirigenție, pentru acoperirea tematicilor recomandate de specialiștii decidenți sau chiar a celor planificate de cei direct implicați.

Aglomerarea materiei la aproape toate disciplinele este responsabilă în bună măsură de transformarea acestei activități în oră de completare sau consolidare a cunoștințelor de română, matematică etc.

Stabilirea unei indemnizații simbolice, nemotivate pentru funcția de diriginte, a plasat această activitate, ca importanță, mult sub nivelul celorlalte discipline de învățământ.

Absența unei organizări riguroase, a unor mijloace eficiente de îndrumare și control ale acestei activități a sporit și mai mult diletantismul și indiferența unora dintre cei direct responsabili.

Asemenea cauze și efectele corespunzătoare lor, nu puteau fi ignorate în condițiile încercării de accelerare a reformei învățământului, astfel că M.E.C. a hotărât ca, pe lângă orele de dirigenție, să se organizeze, opțional, și ore de consiliere și orientare. „Consiliere”, evident, înseamnă sfătuire, termen eliberat de constrângerile inerente dirijării, în sensul că cel consiliat are libertatea de a urma sau nu sfatul ce i se dă. Urmărind însă evoluția individului uman și oprindu-ne mai ales la succesiunea vârstelor școlare (care ne interesează în contextul de față), constatăm că un copil, cu cât este mai mic, cu atât este mai dependent de cei din jur, adulții, fie ei părinți sau cadre didactice; slabele posibilități fizice și intelectuale, redusă experiență de viață, îl fac vulnerabil în fața riscurilor de tot felul. În aceste condiții, este de la sine înțeles că un copil mic, cu slabele sale capacități de autocontrol, are nevoie de supraveghere și îndrumare, la început, practic, permanent, apoi din ce în ce mai puțin, până la câștigarea deplinei autonomii, realizabilă în perioada adolescenței; atunci tânărul ajunge la maxima sa capacitate intelectuală și, totodată, la consolidarea principalelor trăsături de personalitate ce-i permit astfel structurarea unei concepții proprii despre lume și viață, în virtutea căreia va acționa ca persoană independentă.

Așadar, evoluția firească a copilului în relațiile sale cu adulții este de la ajutorare și dirijare relativ totală, până la independența relativ totală (care nu trebuie să însemne, totuși, abandonarea sau ruperea legăturilor, întrucât aceasta ar însemna, practic însingurare sau deviere, care echivalează cu apariția unor disfuncții psihice soldate cu neadaptarea la cerințele vieții).

Obiectivele cele mai generale ale activității de consiliere ar trebui să vizeze realizarea acelor elemente concordante cu idealul educațional al școlii noastre în această etapă:

- ❖ autocunoașterea posibilităților, dar și limitelor personale și dezvoltarea în direcție creatoare a acestor posibilități;
- ❖ formarea unor personalități puternice, echilibrate, suficient de flexibile și adaptabile condițiilor de mediu în continuă schimbare, dezvoltarea capacităților de a decide și a acționa adecvat în diversele situații ce pot apărea în viață;
- ❖ dezvoltarea spiritului civic, caracterizat prin respectul față de drepturile fiecărei ființe umane;
- ❖ conștientizarea calității de locuitor al Terrei, exprimată prin grija față de mediul de viață al tuturor.

Chiar dacă refuzăm să ne gândim la viitorul mai îndepărtat, va trebui să acceptăm că, în ciuda unor privațiuni la care suntem constrânși de condițiile social-economice actuale, elevii noștri de azi sunt cei care ne vor administra existența atunci când va fi să devenim foste cadre didactice și să ne întrebăm: Cui ne vom încredința anii bilanțului unei vieți întregi?

Păstrarea graiului românesc prin tradiții și obiceiuri

Inst. Camelia ÎMPUȘCATU

Inst. Luminița DINCĂ

*Școala cu Clasele I-IV Ionașcu, Călmățuiu de Sus,
județul Teleorman*

„În gura omului se află pururea vie sublima sorginte a oricărei literaturi.”

B.P. Hașdeu

Frumusețea limbii române a inspirat mari maeștrii ai penelului în operele lor – creații literare care alături de folclorul românesc, obiceiuri și tradiții au desăvârșit de-a lungul timpului cultura noastră națională, valoroasă prin unicitatea ei.

Limba română este cea care a cristalizat în ea tot ceea ce ține de neamul românesc și o seamă de informații referitoare la personalitatea umană, iar trăsăturile ei specifice, pur românești, au permis transmiterea valorilor culturale de la o generație la alta.

Cadrele didactice caută să cultive copiilor dragostea și respectul față de limba română prin păstrarea nealterată a ei, a obiceiurilor și tradițiilor poporului român, făcându-i să înțeleagă că prezentul este valoros numai împreună cu trecutul, fiindcă astfel se realizează îmbinarea pentru viitor.

Satul românesc se află într-un moment de răscruce al evoluției sale. Standarde complicate, reguli noi, instituții noi vin să-i tulbure existența. Uniunea Europeană este un oaspete care a pătruns în casele oamenilor pe neștiute. Schimbările produse de apariția sa reprezintă un pericol la adresa existenței satului românesc sau o șansă la o viață mai bună, la condiții de trai mai decente, la o dezvoltare armonioasă și durabilă. Va reuși satul românesc în plin proces de integrare europeană să-și păstreze farmecul și identitatea? Rămâne de văzut.

Uniunea Europeană trebuie să ofere satului românesc șansa de a se renaște, de a se moderniza, de a deveni competitiv, și de ce nu, de a se redescoperi, respectând în același timp trecutul cu tot ce ține de el. Este la latitudinea locuitorilor lui și a celor care vor să contribuie la revitalizarea sa, să încerce să-i conserve valorile și specificul, integrându-l în același timp în peisajul european.

Unul dintre elementele esențiale în păstrarea tradițiilor locale și a obiceiurilor dobândite din străbuni este și respectarea valorilor spirituale și morale a moștenirii comune popoarelor, a libertății politice și a statului de drept, principii care formează baza oricărei democrații autentice.

Cunoașterea și aprecierea trecutului istoric, păstrarea și respectarea tradițiilor locale nu urmărește întoarcerea la un model în trecut, ci la desprinderea acelor elemente ce folosesc la consolidarea moral-politică a lumii contemporane. Elementele de istorie locală imprimă elevilor interesul față de fenomenele și procesele istorice care au avut loc de-a lungul timpului, atât în așezările locale cât și pe teritoriul țării. Ele se subordonează datelor istoriei patriei, dau culoare faptelor, înțelegere și respect pentru identitatea satului românesc, acolo unde „veșnicia” s-a născut. „Istoria este cea dintâi carte a unei nații” spunea Bălcescu – trebuie să trezim interesul și curiozitatea elevilor pornind de la ceea ce se află în apropiere.

Școala nu este singura sursă de cunoaștere în domeniul istoriei, de aceea poate fi prezentată sub forma amintirilor bunicilor sau părinților, oferind posibilitatea copiilor „să descopere” trecutul explorând spații mai apropiate sau mai îndepărtate cu ajutorul persoanelor apropiate. Localizarea geografică, vecinătățile, personalitățile și liderii localității reprezintă un catalizator al identității istorice colective pentru acestea sunt integrate mediului respectiv.

Astfel pentru a ajuta copiii să-și cunoască „originea”, am organizat cu ei diferite activități făcându-le cunoscute elemente importante de istorie locală din monografia satului, urmărind imaginat „trecerea” lui Tudor Vladimirescu la „Măgura Zavera” și a lui

„Ionașcu” un alt erou local ce a lăsat moștenire țăranilor pământul cu care i-a împrietărit.

Din aceste activități de cunoaștere a strămoșilor, a faptelor și evenimentelor petrecute în timp, copiii au dobândit o serie de cunoștințe despre eroii noștri, despre personalitățile locale ale satului nostru.

De moștenirea istorică, bogată și măreață se leagă toată cultura și civilizația omenirii. Considerând că întreaga existență istorică a acestui neam este o luptă încordată în apărarea credinței, poporul român a înțeles că în acest bun suprem este absorbită toată ființa lui etnică. Această luptă ne îndreptățește să afirmăm că românii se identifică cu credința ortodoxă, credința ce le-a fost deopotrivă leagăn și scut, mângâiere și nădejde. De aceea, poporul român a știut să împletească, poate ca nici un alt popor, firul uneori aspru al existenței lui cu bogata și nestăvilta sa imaginație creatoare, dând naștere spiritualității sale vii, de neasmuită frumusețe.

Credința am păstrat-o nealterată, prin evlavie, dragoste de aproapele nostru cu statornicie, smerenie în rugăciune și frică de Dumnezeu. Este o datorie din partea părinților, educatorilor de a-i învăța pe copii să știe să se roage, să deosebească binele de rău, să nu cadă pradă ispitelor din viața cotidiană, să-i ajute să urce treptele spre desăvârșire. Câtă simțire, câtă sfințenie, noblețe, câte daruri dumnezeiești poate cuprinde ființa umană! De aceea am încercat să formez caracterul moral-religios al copiilor trezindu-le astfel sentimentele de dragoste față de Domnul Iisus Hristos, care cu puterea Lui să ne ajute să iubim aproapele nostru, tot ce ne înconjoară, să ne facă să fim mai buni și mai iertători: „Învață-mă, Iisuse,/ Să fiu curat și bun/ Să am mai multă milă/ De cel rămas în drum/ Învață-mă, Iisuse,/ Să pot iubi mereu/ Și pom și om și floare/ Și pe dușmanul meu.”

Obiceiurile și tradițiile au rolul lor verificat de-a lungul istoriei în permanența culturală a unui neam. Cadrele didactice caută să cultive copiilor, încă din grădiniță, apartenența la o cultură națională valoroasă chiar prin unicitatea ei. Copiii de astăzi, tinerii de mâine, trebuie să înțeleagă că prezentul este valoros numai împreună cu trecutul fiindcă astfel reprezintă o îmbinare pentru viitor. Ei trebuie îndrumați să-și îndrepte atenția spre fondul străbun de valori artistice și documentare pentru a-l cunoaște, a-l iubi și a-l răspândi.

Cunoașterea obiceiurilor și a tradițiilor populare locale are o importanță deosebită datorită conținutului de idei și de sentimente, a faptelor care oglindesc trecutul bogat, baladele, doinele, trăsăturile populare și portul alcătuiesc un inestimabil patrimoniu spiritual, care oglindesc, în modul cel mai elocvent, forța creatoare și geniul poporului nostru.

Obiceiurile străvechi exprimă strânsa legătură a omului cu natura, iar o parte din ele au rămas doar în memoria bunicilor, care au reușit să le transmită generației de azi. Sperăm că toate acestea vor fi parte a existenței și pentru generațiile viitoare odată cu integrarea noastră în Uniunea Europeană.

Aplecându-ne cu dragoste spre trecutul nostru, gândindu-ne cu respect la moștenirea ce cu credință ne-a fost transmisă, noi educatorii, prin activitățile desfășurate, au încercat același lucru. Serbările școlare sunt un bun prilej de promovarea valorilor tradiționale. Această zestre, materializată prin varietatea folclorului local (cântecul, doina, dansul și portul popular) reprezintă o altă comoară din tezaurul folclorului românesc. Prin specificul melodiilor și al mișcărilor, prin frumusețea costumelor populare, contribuim, în afara de cunoașterea lor și transmiterea lor, la educarea simțului estetic și a dragostei pentru arta populară. Cele mai noi dansuri sunt însoțite de strigături ce sunt scandate în ritmul specific zonei și exprimă optimismul și spiritul realist al satului românesc.

În cadrul activităților școlare și extrașcolare am reușit să remarcăm spiritul sărbătorilor religioase. Sărbătoarea Crăciunului este anunțată prin obiceiul copiilor de a merge cu colindul pentru a vesti Nașterea Domnului, iar noi avem datoriade a păstra

cultul colindului, făcându-i pe copii să simtă Crăciunul, pentru a fi mai buni, mai liniștiți. Din momentul distribuirii rolurilor copiilor, acele programe artistice dedicate serbării de Crăciun, asupra tuturor se așterne o stare de împăcare sufletească. Colindele se păstrează astfel din generație în generație, ca ceva scump neamului nostru, răsunând an de an în preajma sfinteii zi a Nașterii Domnului.

Și pentru ca, la români, Învierea Domnului Nostru Iisus Hristos este Sărbătoarea Creștină cea mai bogată în semnificații, ea fiind cea mai apropiată copiilor am organizat vizite la biserică, unde în liniște și cu evlavie au asistat la slujbele religioase de Înviere, când credincioșii își exprimă bucuria de a lua „Lumină din Lumină”. Încondeierea, roșirea ouălelor pentru Sărbătorile pascale reprezintă pentru noi românii un mod de recunoaștere a divinității creștine, acțiuni care se desfășoară an de an cu multă plăcere și credință.

„Veșnicia s-a născut la sat” spunea Lucian Blaga, iar satul românesc a rămas un bun păstrător de tradiții și obiceiuri strămoșești ce ne marchează identitatea, dând originalitate și trăinicie culturii poporului nostru. Aceste legi nescrise ne diferențiază de alte nații și arată originea noastră milenară pe acest pământ, nu se știe când au apărut, nici cine le-a creat, ele ne-au fost transmise, iar noi avem datoria de a le cunoaște și de a le da mai departe urmașilor.

Rămâne de văzut dacă satul românesc își va putea păstra valorile tradiționale și specificul național odată cu aderarea în marea familie europeană, iar noi avem această datorie, noi toți Românii.

Bibliografie:

Nicolae, Constantinescu, Alexandru Dobre, Etnografie și folclor românesc, București, Editura Universității „Spiru Haret”;

Vasile Vasile, De la muzica firii și a sufletului la muzica sferelor, București, Editura Petron;

Cătălin Luca, Perspective ale satului românesc în U.E., București, Ministerul Integrării Europene

ÎNV. LUCICA ANDREȘ

ȘCOALA NR. 2 SILIȘTEA COM. ROMÂNI - JUD. NEAMȚ

Lumea poveștilor

Proiect de programă școlară la disciplină opțională

Clasa I

Durata opționalului un an școlar

Argument

Copilăria este lumea poveștilor. Iată deci, argumentul de bază care m-a determinat să propun pentru clasa I acest opțional. Dacă Curriculum Național obligatoriu pentru Limba română lasă puțin loc poveștilor, opționalul „Lumea poveștilor” menține farmecul copilăriei.

Având în vedere dificultățile nenumărate cu care ne confruntăm în procesul educațional, am încercat să soluționez o parte din aceste probleme, propunând elevilor și părinților o nouă disciplină opțională pentru clasa I, „Lumea poveștilor”, la nivelul a trei arii curriculare: Limbă și comunicare, Arte, Educație tehnologică.

Am urmărit ca în mod gradat, micul școlar să deosebească lumea reală de cea fantastică, să-și formeze trăsături pozitive de caracter în relațiile cu ceilalți, să cunoască cât mai multe povești accesibile vârstei lor dar și mediului social, cultural, religios și geografic al zonei în care locuim. Pornind de la faptul că latura formativă a procesului didactic este prioritară vârstei lor, am îmbinat povestea cu arta plastică și interpretativă a personajelor îndrăgite, prin realizarea unor desene libere, punerea în scena cu ajutorul păpușilor confecționate de părinți, a unor povești și povestiri îndrăgite.

Textele selectate au nivel accesibil tuturor elevilor și multiple valențe educative. Povestind, ei vor lua atitudine împotriva leneșilor, mincișilor, dezordonatilor, a celor care fac fapte rele. Vor învăța să iubească binele, să se alăture celor care fac fapte bune, să caute și mai târziu bucuria, plăcerea, curiozitatea și

necesitatea lecturii. Concomitent cu interpretarea textului literar, mi-am propus exerciții variate de creativitate, exerciții de activizare și îmbogățire a vocabularului, și nu în ultimul rând, evidențierea mesajului educativ transmis prin opera respectivă. Pentru o activizare completă a personalității elevului, investigarea textului literar se completează cu desene care să reliefeze ideile textului, să antreneze potențialul creativ al fiecărui elev.

În cadrul activităților extracurriculare vor fi prezentate pe parcursul anului, scenete cu teme ca : „Povești de Crăciun” , „La mulți ani, mămicol!”, „De astăzi sunt școlar” , etc.

Opționalul „Lumea poveștilor” se va finaliza cu realizarea unui portofoliu intitulat „Cartea mea de povești” în care elevii vor prezenta personajele îndrăgite așa cum le-au înțeles ei.

Îmbinând activitatea literară cu cea plastică, interpretativă dar și practică, se realizează un climat atractiv și captivant pentru orele de studiu.

Tipul opționalului: transdisciplinar

1. Limbă și comunicare
2. Arte
3. Educație tehnologică

Obiective cadru :

1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral;
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală;
3. Cultivarea și formarea simțului artistic interpretativ;
4. Realizarea unor compoziții plastice.

Obiectiv transdisciplinar:

Dezvoltarea capacității de interpretare – creare a mesajului scris

Obiective de referință:

Nr. crt.	Obiective de referință	Activități de învățare
1.1	Să înțeleagă semnificația globală a mesajului oral;	- jocuri de executare a unor comenzi orale; - exerciții pentru demonstrarea înțelegerii mesajului prin mimică, gesturi; - exerciții de recunoaștere a comunicării care nu se potrivește cu mesajul audiat;
1.2.	Să sesizeze sensul cuvintelor dintr-un enunț dat;	- exerciții de recunoaștere a unor momente din text pe bază de imagini; - jocuri de punere în corespondență a unui cuvânt audiat cu imaginea corespunzătoare;
1.3.	Să manifeste curiozitate față de mesaje emise de diferiți interlocutori în situații de comunicare orală;	- exerciții de eliminare a unui cuvânt care nu se potrivește ca înțeles cu celelalte; - exerciții de dialog cu diferite persoane (formule de adresare); - simulări ale unor situații prezentate în povești; - jocuri de grup cu teme date
2.1.	Să formuleze clar și corect enunțuri verbale potrivit unor situații date;	- exerciții de construcție corectă a unor enunțuri după imagini; - exerciții de reglare a tonului, volumului și vitezei vorbirii; - exerciții de dicție;
2.2.	Să integreze cuvinte noi în enunțuri;	- exerciții de formulare a unor întrebări și răspunsuri pe marginea mesajului ascultat; - jocuri didactice de sinonimie, antonimie, omonimie;
2.3.	Să manifeste inițiativă și interes în comunicarea cu	- rezolvare de rebusuri, integrame și anagrame; - exerciții de modificare a propoziției prin eliminarea, înlocuirea sau adăugarea unor cuvinte;

	ceilalți;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dialog cu diferite persoane; - simulări ale unor situații prezentate în povești; - jocuri de rol; - activități de exprimare a propriilor păreri în legătură cu întâmplări cunoscute;
3.1.	Să manifeste interes pentru cunoașterea personajelor din povești;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de imitare vocală a personajelor, - exerciții de activizare al limbajului nonverbal; - jocuri de rol; - jocuri de selectare a personajelor binelui și cele ale răului;
3.2.	Să-și formeze judecăți de valoare privind atitudinea personajelor;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dialog elev-elev pe teme din povești; - jocuri de transformare a personajelor negative în personaje pozitive; - jocuri de rol;
3.3.	Să interpreteze personaje din poveștile cunoscute;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții creative de schimbare a finalului poveștii; - exerciții de confecționare a costumației necesare pentru păpuși; - exerciții de mânuire a păpușilor; - exerciții de interpretare simultan cu mânuirea papușii;
4.1.	Să compună un spațiu plastic pornind de la poveștile citite;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de observare a unor imagini din poveștile audiate; - exerciții de organizare a spațiului plastic;
4.2.	Să amenajeze un colț expozițional cu lucrările executate;	<ul style="list-style-type: none"> - lucru în echipe : conturare, decupare, lipire a unor imagini - exerciții de apreciere, sortare și aranjare a lucrărilor în expoziție; - exerciții de prezentare orală a lucrărilor expuse.

Conținuturile învățării :

1. Persoane reale și personaje din basme;
2. Povești despre animale;
3. Povestiri despre copii;
4. Povești de sărbători;
5. Același personaj în basme diferite;
6. Învățăm din basme;
7. Povestiri despre ființe dragi;
8. Teatrul pentru copii;
9. Regizarea unor scene din poveștile audiate;
10. Teatrul de păpuși;
11. Cartea mea de povești. (evaluare finală)

Textele pentru realizarea temelor și obiectivelor propuse pot fi selectate de învățător în funcție de nivelul clasei și materialul bibliografic disponibil. Este necesar ca acestea să fie însoțite de fișe de exerciții , dar și de teme speciale pentru elevii talentați și interesați, de imagini, casete audio sau video. Pentru elevii talentați se pot face recomandări de lecturi suplimentare ale aceluiași autor, pe care să le citească părinții sau să le audieze pe casete.

În realizarea și mânuirea păpușilor mi-am propus o colaborare cu părinții dar și cu elevii clasei a-V- a, care s-au oferit să ne ajute.

Bibliografie

1. Colecția „Micul actor“ – „Cartea care te învață să citești“ – Ed. Porțile Orientului
2. Octav Costea – „Literatură pentru copii“
3. Dan Agrigoroaie – „Literatură pentru copii“
4. Ilie Mirea, Nichita Tomescu – „Teatrul școlar“

Din frământările colegilor

Sosirea primăverii

Înv. Dorina BUZDUGAN

Liceul de Artă „Șt. Luchian” Botoșani

Pe aripa unui vânt șăgalnic,
Dintr-o caleașcă de smarald,
Primăvara ne zâmbește tainic,
Surâsul ei e prietenos și cald.

Ea vine cu alaiul ei de toporași,
Cu gingași ghiocci, cu mugurași,
E-atât de veselă și de frumoasă,
E delicată, tânără și grațioasă.

Deschide larg fereastra și-ai s-o
vezi,

În voaluri fine și mătăsurii verzi,
În jurul ei e-atâta fericire,
E viață, e speranță și iubire.

LUMÂNĂRELE

Dintre nevoi și baricade
Urmând balansul spre urcuș
Când mă gândesc la Tine, Doamne,
Adulmec mir pe-o pernă de pluș.

Candela sfântă, parfumată
Mă tulbură în letargie,
Visând cu soarta împăcată
Să-mi sting păcate din urgie.

Blesteme strămoșești în van...
Îmi zgreaptă sufletul de ele
Și-adun în templu an de an
Lumina sfântă din candelă.

Aș da la toți candelă parfumată
Din cer să cadă glasuri dalbe
Să-nalțe grija față de aproape
S-adune duh ceresc în palme!

Limba europeană

Prof. Elena-Ionelia POPLĂCEANU

Colegiul tehnic „Gral David Praporgescu”
Turnu Măgurele, județul Teleorman

Ca să vorbim despre bare,
Ansamblând etajere,
De calibre și lere,
Tuburi sau corniere;

Angrenaje melcate,
Și motoare rodate;
Sau despre calitate
Standarde avansate;

Ce rol are delcoul,
Și ce e ferodoul
Cum se schimbă freonul
Și migrează atomul;

De patrate și romburi,
Despre cercuri, triunghiuri;
Despre soare sau nori,
Clorofila din flori,

În toate acestea,
Ne regăsim pe NOI.

ETNO

Din vorbe-am împletit cunună
Și-am pus un pic de voie bună,
Un bob de grâu și-o rază de lumină,
De datini să ne e fie viața plină!

Credințe populare să renască,
Mitul român să veșnicească
Izvor de suflet în viața cu dor
S-alunge vrăjmășia nor cu nor!

Iubirea strămoșească să răsună,
Credința-n Dumnezeu rămâne,
Dezleagă-ne de practici rele
Alungă, Doamne, vrăjile de iele!

Să cadă peste neamul meu,
Destin de om ce pare zeu,
În fapt statornic să rămână
Puterea ce prin vămi ne mână!

Și aripi sfinte să ne crească
Izvor de bogăție spirituală
Credința peste toate să plutească
Holda să nască bob de vis în poală!

Inst. Lucreția Bogdan Ințe
Gimnaziul „Serafim Duicu” Târgu Mureș

Rândurile copiilor

Cercul de creație literară „*FĂRĂMĂ DE DOR*”

Coordonator Prof. Lucia Botezatu – Școala Nr.7 Comănești

Toamnă

Privesc,
Și văd soarele ce își închide ochii,
Văd cerul ce își strânge brațele vesele,
Văd florile ce își dezbracă zâmbetul
și culoarea,
Și fericirea, iubirea,
Iar totul te adoarme,
Totul te vrăjește
Visând melancolie de toamnă.

Limba română e patria mea
Rostesc cu încredere fiecare slovă
A limbii mele.
Fiecare cuvânt învățat aici,
Pe meleagurile mele,
Vine într-un vagon
Din trenul vieții
Cu amintirea sa.
Primul pas aici l-am făcut,
Primul cuvânt aici e învățat.
De aceea,
Patria mea e limba română,
Limba română e patria mea.
Ele sunt ascunse în al meu suflet,
Pitite în colțul iubirii,
După peretele mândriei.

Groapă Andra – clasa a VII-a B

Suferința frunzei

Singură-n pădure
Nimeni n-o ascultă,
N-are frați și nici surori
Și oftează uneori.
Ea atârnă umezită,
La marginea jerpelită
Stă și doarme amortită.
Frunza doarme înnorată,
Este foarte înghețată,
În argint e îmbrăcată.

Galben Georgiana – clasa a V-a D

Toamna

Toamna-și presară sufletul
Pe mătasea sângerie,
A frunzelor pierdute
Într-un peisaj rupt dintr-o poveste.
Miresme copleșite de prea mult farmec
Se răspândesc prin a codrului vrajă.
Flori înnebunite de tristețe
Își duc ultimele clipe.
Fruite dogorite strălucesc
În văpaia ultimelor raze de soare.
Pe cerul buclucaș curg valuri înspumate
De stele,
Stele negre, stele de toate culorile
Croncănind venirea toamnei.

Panaite Fabio Alberto – clasa a VII-a B

Amurg

Rugina cade
Peste văile dulci,
De prea multă încântare.
Dar numai cântul
Unei nopți pustii
O mai poate opri.
Rugina cade
Peste sufletul pribeag
Al unui poet răvășit
Și numai un gând obosit
O poate opri din jocul ei.

Andreuță Codrina – clasa a VII-a B

Visele mele

Visele mele
Zbor printre stele
Stele lucitoare
Și fermecătoare.

Fereastra lumii apare,
Tristețea mereu dispare,
Atunci când ea va veni
Eu căldură voi simți.

Visele mele adie ușor
În lumea basmelor decor.
Mă-ntâlnesc cu prinți și prințese
Și zbor pe petale alese
Asta este lumea mea
Luminoasă ca o stea.

Ivu Larisa Elena – clasa a VI-a D

Toamna

Toamna mea e supărată,
Fiindcă vine iarna toată,
Aducând albul cu ea
Și cu fulgii de nea.
Pleacă toamna cea voioasă
Cu parfumul de livadă
Și de prune, mere, pere,
O să-mi fie dor de ele.

Istrate Elisabeta – clasa a VI-a D

Eroilor

Copilăria e un tezaur,
E floare, vis, e veselie.
Sădită de eroi pe veșnicie.

Bunicul azi imi povestește
De Mărășești, Mărăști și Oituz.
Războiul greu mi-l amintește.

Și atunci simt inima-mi bătând
Și văd soldații în linia întâi
Sub gloanțe moartea înfruntând.

Târziu în iarna reîntregirii
Ei înghețară în tranșee
Ardealului sortind pacea unirii.

Luptând cu Teodoroiu sau Manciualea,
Țara s-a reunit în imn
Și joacă hora - n Alba-Iulia.

Eu sunt copil, eroii îi cinstesc
Vreau să-i urmez cu jurământ
Și mândru, Europei despre ei vorbesc.

Străbunii mei viteji și omenoși
I-au ajutat pe alții în războaie
Cu prețul tinerilor ani frumoși!

De acolo sus ei ne veghează
Să le purtăm făclia în viitor
Cu strășnicie-n lumea întregă.

Elev DOHOTAR IOANA

Inst Bogdan Lucreția

GIMNAZIUL „SERAFIM DUCU” Târgu Mureș

Legământ

Popa-Sandu Andra

Scumpă țară, România,
Românaș sunt din Moinești.
Pe copiii de la Ghimeș
Doamne, să îi ocrotești!

Ne iubim toți limba, neamul
Portul nostru strămoșesc.
Nu-i uităm pe Mihai, Ștefan
Din trecutul vitejesc.

Pronume personal

Eu sunt pământul,
Tu ești cerul,
El este marea albastră,
Ea, o stea sihastră,
Noi suntem copacii înverziti,
Voi, ochisorii înroșiti,
Ei sunt fulgii de nea,
Ele, casele de sub perdea.

Spătaru Violeta – clasa a VI-a D

Să fie pace pe Pământ!

Copilăria fericită pe care o trăim o datorăm eroilor noștri. Când este pace copilăria este fericită, este un tărâm fermecat, în care trecerea anotimpurilor este veselie: primăvara este o rază firavă care radiază printre crenguțele caișilor înfloriți, vara este o oglindă din care ies o mulțime de zănișoare bune ale vacanței, toamna este dorința unui copil să înceapă școala, iarna este clinchetul de la clopoței plugușorului mănuit cu dibăcie de un copilaș.

Mi-am simțit aproape străbunii când am primit identitatea nouă de școlăriță. Am devenit serioasă și cuminte, îmbrăcând uniforma roș-albastră a Gimnaziului „Serafim Duicu” – Tg. Mureș, când alături de Doamna am pornit pe drumul devenirii mele de om al acestui meleag. Sensibilă ca o poetă, ea mi-a sădit în suflet patriotismul pentru poporul din care mă trag și sunt mândră că sunt româncă.

În sufletul meu îmi arde ca o candelă de veghe dorința de a deveni o binecuvântare pentru neamul meu. Mă gândesc că pot să-i ajut pe cei bolnavi sau să educ tânăra generație sau să muncesc pământurile țării, să culeg roadele pământului moștenit de la strămoși sau să devin cercetător. Cum aș putea să întorc eroilor jertfa care au făcut-o pentru mine, copilul de azi din România? Răspunsul ar fi că orice voi deveni am datoria să apăr libertatea, dreptatea și integritatea neamului românesc, am datoria să-i apăr pe cei săraci și neputincioși, am datoria de a-i înlătura pe cei lacomi, am datoria să trăiesc în nădejde, credință și iubire, să fac cinste țării oriunde voi fi. Oriunde mă voi duce peste mări și țări, voi purta în suflet și în minte ca o icoană vie leagănul copilăriei mele fericite și tot ce mă leagă de această vatră a moșilor și strămoșilor mei.

Navigând pe Internet, comunic deseori cu o prietenă care a plecat în Israel. Îmi scrie mereu despre atentatele care au loc aici și că e nevoită să trăiască în diverse locuri spre a putea supraviețui. Ce vină are acest copil ? De ce i-a fost furată copilăria? Cum o pot ajuta? Mă rog în fiecare seară ca să se reîntoarcă în țară. Cred că a făcut o greșală ducându-se printre străini pentru a avea bani mai mulți.

Măi copii, din neamuri sfinte,
Țara să v-o apărați!
Că dușmanii când n-au minte
Se cred stăpâni pe Carpați

Cartea mea

Carte dragă, te iubesc
Și aș vrea să-ți dovedesc
Că sunt serios
Și aș vrea
Să fii partenera mea!

Carte scumpă înțeleaptă
Tu de toate mă învață,
Să aleg ce-i bun în viață.
Pe-acest plai
Ca o gură de rai.

Bălan Alex

Înv. Balaban Mărioara

Școala cu clasele I-VIII „Ștefan Luchian” Moinești

LA PAȘTI

Afară-i cald, ceru-i senin
Și pomii dau în floare,
Iar rândunelele în tril
Spun cânt de sărbătoare.

Și soarele apune-ncet
Făcând loc înserării.
Copii-mbrăcați în haine noi
Așteaptă seara Învierii.

Și cu lumina aprinsă-n mâini
Ce le dădea speranță
Cântau: „Hristos a înviat!”
Până spre dimineață.

Antonescu Raluca – clasa a II-a C

Înv. Valentina SORA

Școala Liviu Rebreanu, Mioveni, județ Argeș

A U T U M

In autumn
When the leaves
Start to fall from the trees
I go out and play
And hear what the wind says.
Colorful autumn leaves
Beautiful leaves all around
Falling to the ground.
Days go shorter
Nights go longer
Autumn is here

Îmi vin în minte vorbele înțelepte ale
bunicii: „Fie pâinea cât de rea , tot mai bine în țara
ta!” Cred că nu există oameni mai ospitalieri decât
românii, port și tradiții mai frumoase decât portul
nostru popular, grădină mai frumoasă ca a țării
mele.

Elev Toncean Laura

Institutor Lucreția BOGDAN

Gimnaziul „Serafim Duicu” - Târgu Mureș

În țara poveștilor

Curcubee de lumină s-au revărsat din
pocalul cerului peste pajiștea din fața casei. O
ploaie de flori cobora din pomi peste fruntea mea
și-mi părea că am pătruns într-o lume de vis.

La poarta casei era o mașinuță mică,
vopsită în mai multe culori. M-am apropiat de ea
și am atins-o. În acel moment mașina a revenit la
dimensiuni normale, iar eu m-am urcat la volan.
Fără să o pornesc, mașina a demarat și într-o
secundă m-am pomenit în altă lume.

Era o lume sclipitoare, cu pomi ce păreau
că ard în nuanțe de verde, cu un cer presărat cu
stele, pajiști împetrișate de flori ce cântau în
murmurul vântului. Printre pomii ca o flacără se
zăreau zâne dansând, zmei hidoși ce luptau cu
tineri Feți-frumoși, pitici care-i duceau Albei ca
Zăpada tipsii încărcate cu fructe. Se mai zăreau
lupul furând coșul Scufiței Roșii, Croitorașul cel
Viteaz omorând șapte muște dintr-o lovitură. Mai
vedeam și mame vitrege și vrăjitoare care
bolboroseau tot felul de blesteme deasupra unor
oale mari pline de aburi urât mirositori. În
mijlocul pădurii, pe un lac de argint, am văzut
lebede albe ce plângeau cu lacrimi de stele în timp
ce o fată țesea lungi cămăși de urzici.

Mi-am dat seama că am ajuns tărâmul de
vis al poveștilor și fermecat, priveam în jurul meu.

La un moment dat un pitic s-a apropiat de
mine și mi-a dat o mașinuță de jucărie. Când am
atins-o m-am pomenit în fața casei, în mână cu o
carte de povești.

Ce frumoasă a fost călătoria mea în lumea
minunată a poveștilor !

Florea Alexandru, Clasa a IV-a D

Institutor Violeta HARANGUȘ,

Școala nr.2, Lupeni, județ Hunedoara

DOES A HOBBY MAKE YOUR LIFE EASIER?

My first real passion is reading. I spend
a lot of time day-dreaming and thinking of
new views of life or in a philosophical way.

Books also represent my own refuge.
In their telling pages I can hide from myself,
from a dirty world, from reality which can be
even very selfish, bitter and painful
sometimes. Reading has influenced me a lot
lately. It also gives me comfort and it makes

Winter is near.

T O A M N A

Toamna
Când frunzele
Încep să cadă din copaci
I es să mă joc
Și ascult al vântului glas.
Frunze de toamnă colorate
Minunate frunze peste tot în jur
Cad pe pământ.
Zile scurte
Nopți mai lungi
Toamna-i aici
I arna-i aproape,

Bădicu Teodora, Clasa a VI -a
Prof. Ruxandra DOJANĂ
Școala Nr.1, Pitești

me soothe with myself and with the world
which surrounds me.

Another hobby of mine is walking and
taking photos. Sometimes I need some
moments of loneliness and deep silence.
I love staying in nature and studying its life,
its movements, its form of expression and
catching them with my camera.

These are two of my hobbies. I think
every person has to express what he/she
thinks or feels about something or to try and
do it just for fun, for entertainment to get
free from a tension or from a strain.

This is why it is so important to have a
hobby!

Andreescu Claudia, Cls.a VIII -a
Prof. Ruxandra DOJANĂ,
Școala Nr. 1, Pitești

O pasiune îți face viața mai ușoară?

Prima mea pasiune adevărată este lectura. Petrec mult timp visând cu ochii deschiși și meditând la noi perspective asupra vieții, filozofând.

Pentru mine, cărțile reprezintă propriul meu refugiu. Între paginile lor mă pot ascunde atât de mine cât și de o lume maculată, de realitatea care uneori poate fi egoistă, amară și dureroasă. Lectura m-a influențat foarte mult în ultima vreme. De asemenea, cititul mă face să mă simt bine, mă liniștește , împăcându-mă cu mine și cu lumea care mă înconjoară.

O altă pasiune o constituie plimbările și fotografiatul. Uneori am nevoie de momente de singurătate și liniște profundă. Îmi place să stau în natură și să-i studiez formele de viață, mișcarea, diferitele forme de expresie, immortalizându-le cu aparatul de fotografiat.

Acestea sunt două din pasiunile mele. Cred că fiecare persoană trebuie să își exprime gândurile și trăirile în legătură cu un subiect anume sau, pur și simplu să facă ceva pentru a se distra, pentru a se elibera de o tensiune sufletească, interioară.

De aceea, cred eu, este foarte important să ai o pasiune !

Andreescu Claudia, Clasa a VIII -a
Prof. Ruxandra Dojană, Școala Nr.1 Pitești

Spicuri din poeziile religioase prezentate la concursul:

„Ziua mamei” – Școala Nr. 7 Comănești

Declarație pentru mama

Mama

Oare cine m-a vegheat
Și la căpătâi mi-a stat?
E mămica mea frumoasă,
Dulce, bună, grațioasă.

Mama mea învățătoare,
E bună și răbdătoare
Ea acasă ne îvață
Multe lucruri despre viață.

Este ca o stea divină
E o rază de lumină,
Ce luminează viața mea, mereu
Și la bine și la greu.

Stamate Mara
Coordonator Înv. Ion GABOR

Mama

Mamă, măicuța mea
Stau în genunchi, în fața ta
Un buchet de flori ți-aduc
Și un cântecel îți cânt.

Eu îți mulțumesc nespus
Pentru tot ce ai făcut
Și pentru acest gest
Eu îți spun că TE IUBESC.

Dospinescu Bianca-Alexandra
Coordonator Înv. Ion GABOR

Să scriem și să citim
Buni cetățeni să fim.

Mamei mele învățătoare
Îți aduc ades o floare
Pentru că mult o iubesc
Și tare mult o îndrăgesc.

Bîldigău Diana-Karina
Coordonator Înv. Elena GABOR

Mama

Mamă, mamă te iubesc,
te ador, te prețuiesc.
Ești ca apa de izvor
Și regina tuturor.

Îți doresc azi sănătate
De bucurie să ai parte
Să-mi dai binecuvântare
Ca să fiu voinic și mare.

Stamate Rareș
Coordonator Înv. Ion GABOR

Din creațiile elevilor **Cercului de literatură „Tinere condeie”**

Coordonator: Înv. Elena CHIRIȚESCU – Școala Nr. 1 „Nicolae Simonide” Pitești

Toamnă

Ridicate sus pe sârmă
Cu frac negru, bluză albă.
Stă un stol de rândunele
Care-mi spun ... „la revedere”

Se aruncă-n gol deodată
Îndreptându-se spre sud
Pata neagră-ncet dispare
În nemărginita zare.

Câte vor pieri în valuri
Obosite de drum lung.
Câte s-or întoarce iară
În frumoasa primăvară?
Marin Bianca

Toamna cea bogată

A venit așa deodată
A venit neanunțată,
Mohorată, dar bogată
Toamna cea îmbelșugată.

În trăsura ei vrăjită
Toamna se plimbă grăbită
Ploi mărunte lasă-n urmă
Și pe câmp un val de brumă.

Stol de păsări călătoare
Grăbite se pierd în zare.
Plâng crângul și pădurea
Doamna Toamnă e Stăpână!
Mitu Larisa

Toamna darnică
La-nceput de an școlar,
Un anotimp începe iar.
El aduce ploi mărunte,
În livezi bogate fructe.
Mere, pere, prune bune,
Dacă vrei, chiar și alune!
Struguri parfumați și dulci,
Gutui mari, abia le duci.
În haine galben-aurii
Se-mbracă pomii, dar și vii.
Recolte bune a lăsat
Pământul bun pentru arat.
Dinu Ruxandra

Dor de școală
Vacanța de vară e lungă,
Atât de mult noi ne-am dorit-o!
Ne-am jucat, ne-am plimbat,
Dar nici de școală n-am uitat.

Mai e puțin și toamna vine
Cu clinchete de clopoței.
Cu mic, cu mare, hai la școală!
Lăsăm uitării zilele de vară.

Mi-e dor de școala mea frumoasă,
Mi-e dor de dragii mei colegi,
Mi-e dor de teme și școlare,
Mi-e dor de DOAMNA-NVĂȚĂTOARE!
Manu Maria-Alexandra

Toamna ruginie
Toamna ruginie
A sosit cu veselie,
Cu zgomote zglobii
Adunate de prin vii.

Cu mic, cu mare
Sunt duși pe ogoare,
Să culeagă cereale
Pentru a umple hambare.

În livezi, pomii rotați
Dețin poame coapte
Și cu toții adunați
Le culeg pe toate.

Toamna ruginie
Cu clinchet de clopoțel
Anunță în armonie
Glas tânăr de școlărel.

Toamna
Toamna timpurie
Vine prin pădure,
Pomii îi îmbracă
C-o vrajă ruginie.

Toamna ne aduce
Multe bunătăți,
Struguri, mere, pere,
Și alte roade cele.
Necula Adelina

Cartea, izvor de bucurii

Într-o după-amiază Oana s-a așezat lângă bunicul ei și nedumerită a început să-i pună întrebări legate de ceea ce doamna învățătoare le citise despre carte.

- Bunicule, cum au început oamenii să scrie cărți?

- Cu mult timp în urmă, oamenii au dorit să aștearnă pe hârtie ceea ce gândesc sau ce simt. Până acum, o mulțime de scriitori au închis în carte o lume de basm, cu personaje fantastice, iar alții le-au umplut cu știință.

- Dar aceștia au scris un singur exemplar, cum de atâția oameni pot citi aceeași carte? La început tocul cu cerneală negricioasă zugrăvește litere inegale, mâzgăleli li pete pe hârtie, apoi filele ajung la tipografie, unde sunt cercetate și studiate îndelung. Visul lor s-a împlinit odată cu apariția scisului și a tiparelor, care au adus pe lume cea mai mare comoară: cartea.

Oamenii pricepuți transformă grămăjoara de hârtii, într-o alta, pe care o rescriu ei cu tipare speciale. Ca să o îmbrace în frumusețe, îi dau coperti colorate și cotor îngrijit iscălit. Și iată, dintr-o dată, o carte s-a născut ca o mică stea pâlپătoare.

- De ce oamenii citesc cărți?

- Pe carte omenirea s-a bazat mereu, pentru că acolo s-au găsit răspunsuri și informații interesante.

- Dar, de ce oare doamna învățătoare ne-a spus să ne purtăm frumos cu cărțile? Cartea este ca o ființă, ea prinde viață când filele îi sunt răsfoite și îi place să fie îngrijită și păstrată asemenea unui prieten foarte bun.

Tu ai citit mai multe cărți, care ți-a plăcut cel mai mult?

- Multe m-au impresionat, dar «Insula de corali», de Robert Ballentyne mi-a plăcut cel mai mult. Este o carte de aventuri care ține în suspans și de unde am dobândit multe cunoștințe de geografie, istorie, engleză și chiar câteva cuvinte în limba indienilor.

- Ți-ar plăcea să devii scriitoare?

- Da. Dacă o să devin scriitoare, o să drscriu îbtreaga lume a imaginației mele și le-aș dovedi oamenilor că acest izvor de bucurii, este un adevărat profesor fără grai. Așadar iubiți cartea!

Marin Elena-Bianca

Toamna

Într-o după amiază am ieșit în parc. Căldura soarelui era plăcută, nu mai dogorea ca acum câteva săptămâni.

Era liniște, parcul părea încremenit. Deodată de undeva, din coroana stufoasă a unui copac, se desprinse o frunză galbenă. Era tristă, parcă și simțea sfârșitul, odată cu venirea frigului. Frunza își aduse aminte de rândunica pe care o adăpostise atâta vreme. Și pasărea parcă auzi chemarea frunzei. Veni, dar dintr-o dată se opri puțin, pe o altă ramură, ca și când n-ar fi cunoscut locul obișnuit în care cântase. Apoi își luă zborul în trecerea-i grăbită, fără să întoarcă măcar capul, lovi cu vârful aripii frunza care căzu legănându-se spre pământ.

Era toamnă.

Vântul spulberă frunzele aurii care se pierd în zare. Norii s-au adunat pe cer, o ploaie cu stropi mărunți, udă pământul rece.

Un vânt biciutor mi-a înflorit bujorii din obraji, dar, în fața neasemuitei lui opere, nu i-am luat în seamă asprimea.

Arome parfumate și ispititoare mi-au îmbătat mirosul făcându-mă fericit.

În altă zi am auzit trandafirii pe alei plângându-și ofilirea. Am cercetat împrejurimile și le-am văzut pictate cu aur și aramă.

Este destul de frig, dar îmi iau haine groase și ies afară pentru a aștepta primul fulg de nea care va veni din împărăția de cleștar.

Este frumoasă toamna!

„Cu crengile ude și fără de veștmânt,
Salcâmi la poartă se-ndoaie,
Pe stradă se plimbă iernaticul vânt
Și fluieră-n tactul aceluiași cânt,
Și plânge cu lacrimi de ploaie.”

Datini, obiceiuri, tradiții strămoșești DATINI ȘI OBICEIURI DE PE VALEA ZELETINULUI - CAPRA -

Prof. Mălureanu Corina
Ș.A.M. - Răchitoasa

„Datinile, poveștile, muzica și poezia sunt arhivele popoarelor: cu ele se poate reconstitui trecutul întunecat”¹.

Pe
Zeletinului,
unde
locurile erau
cu răchită,
așezările
până în
pârâului,
aveau să
toponimele

Valea
acolo
altădată
acoperite
iar
coborau
lunca
două sate
poarte

semnificative de Răchitiș și altul, mai târziu, de Răchitoasa.

Răchitoasa se poate mândri cu un istoric destul de bogat – este atestată documentar pentru prima dată la 12 decembrie 1452 pe timpul lui Alexandrel Vodă – cu o populație în prezent de aproximativ 600 case și cam tot atâtea familii.

Satul Răchitoasa situat în partea estică a județului Bacău, la o distanță de 65 km de municipiul Bacău, de-a lungul văii pârâului Zeletin se învecinează cu comunele: Colonești – în nord, Motoșeni – în sud, Stănișești – în vest și județul Vaslui – în est.

Din cele mai vechi timpuri, la sărbători, precum Crăciunul, Anul Nou, Paștele, hramul bisericii, românii, și în special oamenii de la sate, au vrut să uite de grijile cotidiene și au încercat să se bucure de sărbătoarea respectivă prin cânt, joc, bucate alese și voie bună.

Sărbătoarea Anului Nou este întâmpinată de răchitoșeni prin numeroase tradiții care încep de pe 31 decembrie de pe la prânz și sfârșesc odată cu lăsarea întunericului pe 1 ianuarie.

Pe lângă Mocani, Mocănași, Irozi, Păpărușe, Calul, Ursul, Urâții, Plugușorul, Capra pe brânci sau Capra mică, răchitoșenii au un obicei/tradiție numită *Capra în picioare* sau *Capra mare* care are un ritual aparte. Capra este pregătită cu cel puțin 2 săptămâni înainte de Anul Nou. Mai întâi sunt căutate podoabele sau îmbrăcămintea caprei care constă în prosoape sau batiste cusute sau brodate manual de către fetele tinere nemăritate. Cămărașul sau vornicul alege 2-3 tineri însurăței și arvunește muzica. De obicei muzica este compusă dintr-un acordeonist și un cântăreț la vioară sau fluier, mai rar, Capra este însoțită de o fanfară.

Tinerii fac repetiție aproape în fiecare seară jucând Capra care este confecționată dintr-un lemn de esență moale (tei sau brad) în formă de triunghi isoscel. Partea de deasupra este acoperită cu un carton mai gros pe care este prinsă mai întâi o bucată de pânză, apoi peste aceasta sunt prinse oglinzi rotunde, mici, numite „ochi de pisică”

¹ G. Dem. Teodorescu – *Poezii populare ale românilor*, Editura Minerva, București, 1982, p.3

încadrate în beteală argintie. De schelet sunt prinse batistele care trebuie să fie lungi până la talia celui care o joacă pentru a nu fi identificat (dacă acesta nu vrea să-și arate fața). Capra este ținută cu o mână de o cârjă de care este prinsă o curea care se trece peste umerii jucătorului (un fel de ham), iar cu cealaltă mână bate „clampa” sau „limba caprei” în ritmul muzicii. Muzica este variată, ritmică de la „Rusasca lui Matei”, „Slobozianca” la „Chindia” și „Bătuta” iar pașii fac trecerea de la o melodie la alta fără ca jucătorul să se oprească din dans.

Tinerii sunt îmbrăcați în costume populare: cămașă înflorată, cusută manual, boandă sau pieptar alb cusut cu paiete, pantaloni sau ȋțari albi și cizme negre. Pe cap poartă căciuli negre confecționate din blană de miel.

Capra este jucată mai întâi în centrul satului unde cea mai frumoasă capră primește aplauzele sătenilor, apoi tinerii merg din casă în casă urându-le gospodarilor „La mulți ani!” și „Un an mai bun”. Se spune că cine nu primește „Capra” nu este gospodar. Acolo unde sunt fete tinere, nemăritate acestea sunt invitate la dans de către tinerii care nu joacă Capra. Dacă unul din tineri joacă Capra la casa viitoarei soții, acesta, după ce a jucat fata, o invită și pe gazdă la dans făcând o horă în curtea acesteia și astfel îi prevestește pe cei din jur că în curând va fi o nuntă în acea gospodărie.

PROIECT TEMATIC „Portul popular moldovenesc”

Educ. Maria MORARI
G. P. N. Nr. 4 „PITICOT” SUCEAVA

NIVEL DE VARSTĂ: 5-7 ani.

OBIECTIVE CADRU:

- Familiarizarea copiilor cu tradițiile populare, cu valorile spirituale și materiale ale localităților natale;
- Educarea interesului și a dragostei copiilor pentru portul popular, creații folclorice locale, obiceiuri calendaristice bucovinene, ocupațiile tradiționale ale localnicilor;
- Dezvoltarea creativității interpretative vocale și de coordonare a mișcărilor;
- Dezvoltarea simțului practic și estetic.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

CUNOAȘTEREA MEDIULUI

- O₁ - să cunoască țunele elemente componente ale lumii înconjurătoare;
 - să descopere elementele specifice portului popular moldovenesc;
 - să descrie caracteristici ale costumelor naționale (componenta, ornamentația, cromatică), materialele folosite.
- O₂ - să cunoască elemente ale mediului social și cultural;
 - să identifice elemente locale specifice (tradiționale).
- O₃ - să comunice impresii, idei pe baza observațiilor efectuate;
 - să adreseze întrebări în legătură cu cele observate;
 - să exprime descoperirile și ideile sale utilizând un limbaj adecvat.

EDUCAREA LIMBAJULUI

- O₄ - să participe la activitățile de grup, inclusiv la activitățile de joc, atât în calitate de vorbitor, cât și în calitate de auditor;
 - să se întrebe și să răspundă la cele care îi sunt adresate;
 - să ia parte la discuții în mici grupuri informale;
 - să ia parte la activitățile de învățare în grup.
- O₅ - să asculte cu atenție un text;
 - să rețină ideile acestuia și să demonstreze că le-a înțeles;
 - să reacționeze adecvat la povești, poezii, alte tipuri de text (ghicitori, proverbe, glume);
 - să demonstreze înțelegerea textului.

- O₆ - să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței personale sau a relațiilor cu ceilalți și să utilizeze un limbaj oral corect;
- să învețe cuvinte noi în cadrul jocurilor sau a activităților de învățare propriu-zisă;
 - să utilizeze cuvintele noi în contexte adecvate.

- O₇ - să utilizeze efectiv instrumentele de scris, stăpânind deprinderile motrice elementare necesare folosirii acestora;
- să execute elementele grafice elementare: trasare liberă, colorare;
 - să completeze desene cu elemente decorative.

ACTIVITĂȚI MATEMATICE

- O₈ - să recunoască, să denumească, să construiască și să utilizeze forme geometrice;
- să execute proiecte decorative și artistice cu forme decorative.
- O₉ - să măsoare lungimi și lățimi, utilizând unități de măsură nestandardizate și unități etalon;
- să compare lungimile și lățimile a două sau mai multe obiecte;
 - să înregistreze pe hârtie măsurile aflate, prin desen sau cifre.

EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

- O₁₀ - să descrie și să identifice elemente locale specifice țării noastre și zonei în care locuiește;
- să cunoască și să respecte tradițiile culturale și obiceiurile locale și să contribuie prin efort personal la păstrarea și transmiterea creațiilor folclorice locale;
 - să facă distincție între o zi obișnuită și o zi de sărbătoare.

ACTIVITĂȚI ARTISTICO-PLASTICE

- O₁₁ - să compună în mod original spațiul plastic;
- să creeze forme și modele noi prin îmbinarea elementelor de limbaj plastic;
 - să participe la crearea cadrului estetic specific ambiental;
- O₁₂ - să interpreteze liber, creativ, lucrări plastice exprimând sancțiuni estetice;
- să descrie lucrările proprii ale celorlalți copii, ținând cont de aspectele lor și de sentimentele pe care acestea le trezesc în sufletul copilului;
 - să exprime ceea ce simte privind desene, tablouri, fotografii artistice, albume de artă

ACTIVITĂȚI PRACTICE

- O₁₃ - să efectueze operații simple de lucru cu materiale din natură și sintetice;
- să înșire mărgelile utilizând combinații diferite (mărime, formă, culoare);
 - să urzească fire de gherghef și să țeară;
 - să realizeze cusături simple.
- O₁₄ - să fie capabil să realizeze lucrări practice inspirate din natură și din viața cotidiană, valorificând deprinderile de lucru însușite;
- să opteze, în funcție de materialele puse la dispoziție pentru o temă dată.

EDUCAȚIE FIZICĂ

- O₁₅ - să fie apt să utilizeze deprinderile însușite în diferite contexte;
- să joace (utilizând corect mișcările și regulile) jocuri de mișcare pentru copii sau jocuri sportive;
 - să execute corect acțiunile motrice învățate în condiții variate, cât mai aproape de situațiile reale.

RESURSE

Materiale	Umane	De timp	Metode
-----------	-------	---------	--------

Costume tradiționale moldovenesti	1 5 copii	1 săptămână	Observarea spontană și dirijată
Albume, planșe, diapozitive	Specialiști		Exercițiul
Cărți, reviste	Muzeograf		învățarea prin descoperire
Casetofon, casetă	Etnograf		Povestirea
Calculator	Profesor de arte		Jocul
Costumație pentru șezătoare (costume naționale, gherghef, furcă, fus)	Bunici		Experimentul
Creioane colorate, acuarele	Părinți		Explicația
Hârtie glacee	Educatoare		Demonstrația
Aparat foto			

EVENIMENT DE DESCHIDERE

Într-o frumoasă zi de iarnă copiii se îndreptau grăbiți spre grădiniță. Printre ei se afla și o fetiță care mergea însoțită de bunica ei. Venise de la țară și era curioasă să vadă unde învață nepoțica. Când a intrat în sala de grupă a avut o mare surpriză căci toți copiii au renunțat la jocurile și jucăriile lor și s-au adunat în jurul ei. Un copil a început să o întrebe de ce este îmbrăcată așa, cum se numesc hainele pe care le poartă și de unde le are. Ceilalți copii ascultau răspunsurile, admirând minunatul port popular care îi venea atât de bine bunicuței. Acesta a fost primul pas al proiectului tematic: „PORTUL POPULAR MOLDOVENESC”

ALEGEREA TEMEI - COPIL

ÎNTREBĂRI ADRESATE DE COPII (BRAINSTORMING-UL)

De ce se îmbracă oamenii în costume populare?

Când a apărut costumul național?

Din ce este format costumul național?

De ce costumul popular este mândria românilor?

Când se îmbracă oamenii în costume naționale?

Din ce materiale este confecționat?

Când ne îmbrăcăm noi în costume naționale?

DESCRIEREA VIRTUALĂ A PROIECTULUI

Proiectul în ansamblu a fost conceput ca o poveste despre portul popular moldovenesc, o poveste începută luni, când copiii au aflat lucruri interesante despre apariția costumului popular, apoi despre părțile componente, motivele ornamentale și cromatice, materialele folosite pentru confecționarea lui, și s-a sfârșit vineri printr-o șezătoare minunată, la care au participat copiii, părinți, bunici și alți invitați.

Luni: “Portul popular de la bunici la nepoți”

Marti: “Ia și catrința, cămașa și ȋtarii, cojocul și sumanul - hainele minunate ale românilor de ieri și de azi”

Miercuri: “Motive ornamentale și cromatice încântătoare”

Joi: “Poeziile și cântecele despre port — sufletul românului”

Vineri: “Și eu sunt român”

REALIZAREA ÎN FAPT A PROIECTULUI

Meseria de dascăl ne oferă nebănuite posibilități de a modela suflete, de a sădi visuri, de a pune la adăpost ceea ce ne-au lăsat înaintașii și de a transmite urmașilor nebănuita zestre.

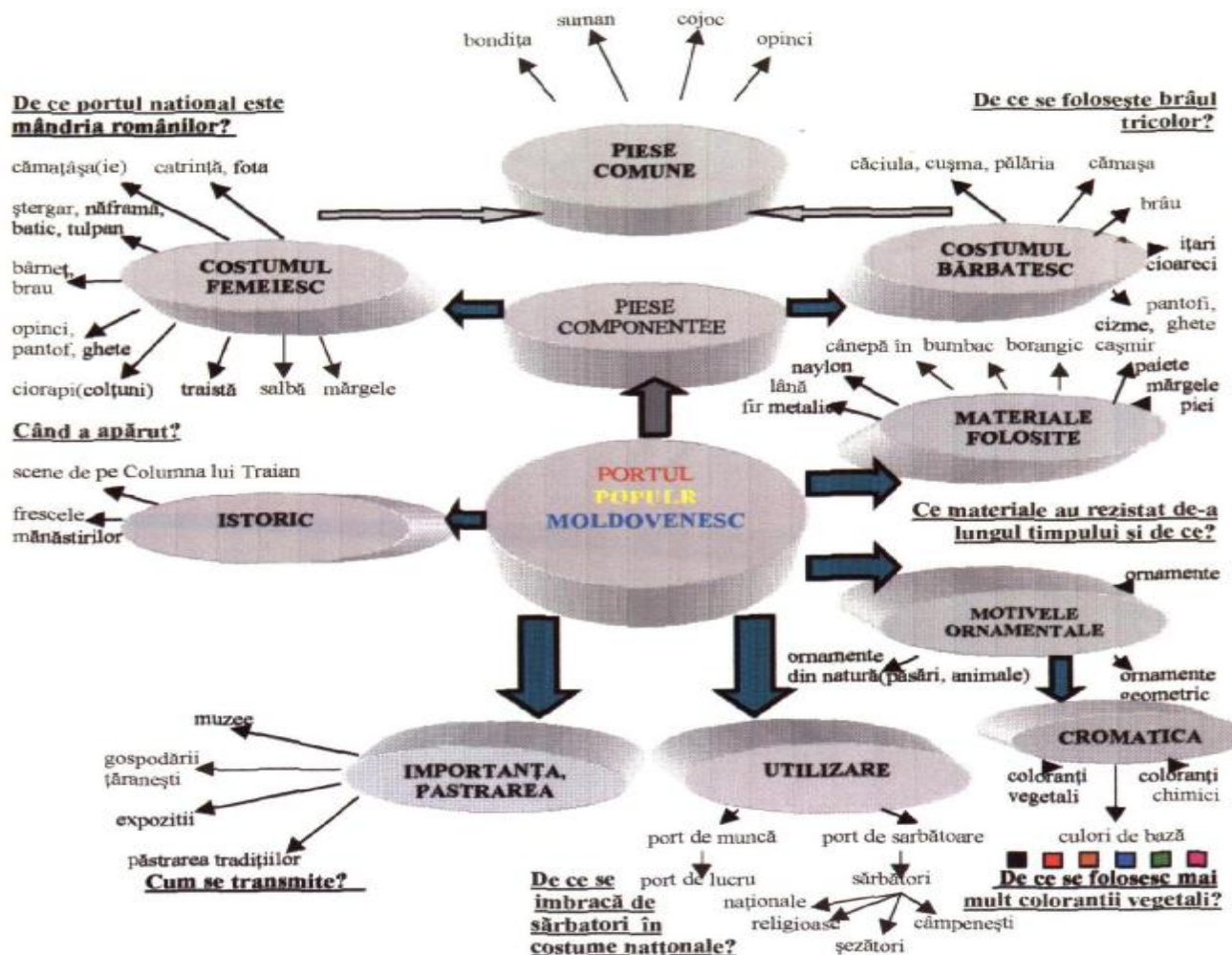
Activitățile desfășurate, vizitele, întâlnirile cu specialiștii au ajutat copiii să descopere elementele specifice portului popular, să cunoască și să respecte tradițiile și obiceiurile locale și să contribuie prin efort propriu la păstrarea lor.

Colaboratorii mei au fost părinții, bunicii, specialiștii, colegile, care m-au sprijinit în realizarea acestui proiect.

Interesul copiilor, curiozitatea, admirația pentru această temă s-au manifestat tot timpul.

Șezătoarea realizată la finalul proiectului mi-a adus o mare satisfacție și anume bucuria pe care am citit-o pe fetele copiilor, părinților, bunicii, bucuria de a fi adevărați români.

HARTA PROIECTULUI

BIBLIOGRAFIE:

1. M.E.C. - *Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii*, 2005;
2. Viorica Preda - *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura MINIPED, București, 2002;
3. Smaranda Maria Cioflica - *Proiecte tematice orientative*, Editura Tehno Art, 2003.

ZIUA	Categoria de activitate	Obiective prioritare urmărite	Tema	Jocuri/ Activități alese/ Alte activități
L U N I	1. Cunoașterea mediului 2. Educație muzicală	- Să descopere elementele specifice portului popular moldovenesc. - Să interpreteze bucăți muzicale, să aprecieze cântecele populare.	- Lecție-vizită la „Hanul Domnesc” - Cântec-predare „Sunt fătucă din Moldova” - Audiție „Cântece	Biblioteca: a) citire de imagini „Portul popular” b) audiție „Povestea costumului popular” Joc de masă: alegeți și grupați piesele din costumul popular Întâlnire cu specialiști: etnografi și

			populare din Moldova”	muzeografi
M A R Ț I	3. Educarea limbajului 4. Activitate matematică	- Să recepteze un text și să înțeleagă calitățile expresive și estetice ale acestuia. - Să măsoare lungimi, lățimi utilizând unități de măsura nestandardizate și unități etalon.	- Memorizare „Portul meu” - „Să măsurăm brâiele și bârnețele”	Știință: a) „Fire multicolore” (vopsim fire de lână) b) „Curiozități despre portul popular” Artă: a) „Decorăm costume naționale” b) Confeccionare „Costume pentru păpuși” Vizită – Artizanatul Bucovina
M I E R C U R I	5. Educație pentru societate 6. Activitate artistico-plastică	- Să descrie și să identifice elementele locale specifice țării noastre și zonei în care locuiește. - Să compună în mod original spațiul plastic.	- Convorbire „Tradiții și obiceiuri” - Pictura „Ornamente populare”	Joc de rol: „De-a spectacolul” Artă: a) Țesătura „Țesem catrințe” b) Colaje „Piese de costum național” Vizită la bunici – „Portul și casa bunicilor”
J O I	7. Activitate matematică 8. Activitate practică	- Să realizeze clasificări de obiecte după mai multe criterii asociate - Să efectueze operații simple de lucru cu materiale din natura și sintetice.	- „Tabloul tricolor” - Cusătura „Ornamente populare”	Joc de masă: a) Sortăm mărgelile, paiete b) Înșirare „Șiraguri de mărgelile” Joc senzorial: „Săculețul cu surprize” Concurs tematic: „Portul meu”
V I N E R I	9. Educarea limbajului 10. Educație fizică	- Să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței activității personale sau a relațiilor cu ceilalți și să utilizeze un limbaj oral corect, - Să se folosească de acțiunile motrice învățate pentru a exprima sentimente și comportamente	- Repovestire „Portul popular în poveștile cunoscute” - Dansuri populare - repetare	Bibliotecă: a) Confeccionarea unui album b) Denimirea pieselor costumului popular Artă: „Ne pregătim pentru șezătoare” Șezătoare: „Muncă, joc și voie bună”

Nevoia de comunicare în activitatea didactică

*Educ. Maria Prună
Școala „Elena Cuza” Piatra Neamț*

Comunicarea este un transfer de informație între un emițător și un receptor, în urma căruia, informația transmisă și captată este înțeleasă și interpretată în același mod de către cele două părți. Dictionarul explicativ al limbii române ne oferă mai multe sinonime pentru cuvântul comunicare: înștiințare, știre, veste, raport, relație, legătură.

Comunicarea se referă la transmisie și schimb de informații între oameni, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi cu scopul de a obține modificări comportamentale la indivizi, manifestate, în reprezentările, cunoștințele acestora.

Comunicarea se realizează pe trei niveluri:

- ❖ Logic
- ❖ Paraverbal
- ❖ Nonverbal

Dintre acestea, (I. O. Pânișoară, 2004) nivelul logic (al cuvintelor) reprezintă doar 7% din totalul actului de comunicare; 38% are loc la nivel paraverbal (ton, volum, viteză de rostire...) și 55% la nivelul nonverbal (expresia facială, poziția, mișcarea, îmbrăcămintea etc.).

Dacă între aceste niveluri nu sunt contradicții, comunicarea poate fi eficace, în caz contrar mesajul transmis nu va avea efectul scontat.

Tipuri de comunicare:

- ❖ Comunicarea intrapersonală (comunicarea în și către sine).
- ❖ Comunicarea interpersonală (comunicarea între oameni).
- ❖ Comunicarea de grup (comunicarea între membrii grupurilor și comunicarea dintre oamenii din grupuri cu alți oameni).
- ❖ Comunicarea de masă (comunicarea primită de sau folosită de un număr mare de oameni).

Comunicarea didactică vizează în principal înțelegerea, educatorul având un rol activ. El acționează ca un filtru ce selectează, organizează și personalizează informația.

Procesul de învățământ este, prin excelență, un proces de comunicare, între cadrul didactic și elevi având loc un permanent schimb de mesaje al căror scop principal este realizarea (atingerea) unor obiective pedagogice, în condiții optime (adică la un nivel de performanță cât mai înalt, dar cu cheltuieli minime de energie fizică și nervoasă, de timp).

Comunicarea didactică poate fi definită ca un schimb de mesaje, cu conținut specific, între cadru didactic și elevi. Se realizează oral (cea. 70% din timpul destinat instruirii), în scris, pe cale vizuală și chiar prin gesturi.

Scopul comunicării didactice este multiplu:

- ❖ transmiterea și asimilarea informației;
- ❖ rezolvarea de probleme;
- ❖ formarea unor capacități, convingeri, sentimente și atitudini;
- ❖ adoptarea unor decizii referitoare la strategiile didactice, tehnici de învățare, orientare școlară și profesională;
- ❖ evaluarea rezultatelor.

Comunicarea didactică este eficientă atunci când, atât profesorul cât și elevii respectă anumite cerințe:

a). ale profesorului:

- ❖ claritatea mesajelor;
- ❖ precizia acestora (evitarea formulării ambigue);
- ❖ utilizarea unui limbaj adecvat și accesibil elevilor (potrivit nivelului lor de înțelegere, corespunzător vârstei);
- ❖ structura logică a mesajelor transmise;
- ❖ prezentarea interesantă a materiei predate;
- ❖ asigurarea unui climat adecvat comunicării.

b). ale elevilor:

- ❖ să aibă capacitate de concentrare (pentru a putea recepționa și înțelege mesajul profesorului);
- ❖ să posede cunoștințele anterioare necesare învățării care urmează;
- ❖ să fie motivați pentru a învăța (în general și la un anumit obiect de studiu, în particular);
- ❖ să cunoască limbajele utilizate de profesor (sau de calculator, în cazul instruirii asistate de acesta).

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la formularea conținuturilor verbale. Dacă prin componenta verbală se exprimă un anumit conținut în același timp, prin componenta para și nonverbală se exprimă atitudini. Prin orientările lor atitudinale, pozitive, neutre sau negative, educatoarea și preșcolarul potențează sau frânează comunicarea sau anulează efectele conținutului didactic.

Comunicarea para și nonverbală pregătește terenul pentru comunicarea verbală. S-a demonstrat că informațiile recepționate pe un fond afectiv pozitiv sunt mai bine reținute, în timp ce un climat afectiv stresant (frică, neplăcere, efort excesiv) facilitează uitarea.

O comunicare complexă (verbală, paraverbală și nonverbală) ușurează îndeplinirea unor sarcini diferite prin realizarea lor concomitentă dar și prin mijloace diferite.

Folosirea multicanalității în transmiterea și receptarea mesajului facilitează prelucrarea și reținerea unei mari cantități de informații și, în același timp, sporește varietatea și atractivitatea actului de comunicare.

Combinarea variată și convergentă a mesajelor verbale, paraverbale și nonverbale, poate reprezenta un spor de claritate.

Comunicarea divergentă poate produce confuzii, nesiguranță și chiar refuzul conținuturilor transmise. Ceea ce nu o interesează pe educatoarea și nu o pasionează nu are de ce să-i atragă mai mult pe copii.

În grădiniță principalul mijloc de comunicare este limbajul. Grădinița este prima treaptă a sistemului de învățământ care își asumă sarcina de a organiza experiențele de limbaj ale copiilor.

Noua concepție care fundamentează practica exersării limbajului în grădiniță pornește de la faptul că, scopul principal al limbajului este comunicarea în situații diverse. Nevoia de comunicare este o nevoie firească a copiilor, limbajul fiind un instrument de cunoaștere al realității.

Achiziția limbajului se face într-o manieră globală, ca un întreg și presupune integrarea tuturor actelor sale (ascultarea, vorbirea și citirea unor cuvinte la grupa pregătitoare).

Această achiziție presupune următoarele finalități:

- ❖ integrarea activităților de educare a limbajului în situații de învățare și exersare cât mai apropiate de experiența de viață a copiilor;
- ❖ crearea oportunităților de comunicare orală și scrisă prin intermediul simbolurilor grafice, matematice, a artei plastice sau muzicale, în situații cât mai diverse;
- ❖ înțelegerea faptului că, fiecare copil are ritmul său propriu de dezvoltare, iar momentul optim pentru începerea învățării scris-cititului diferă de la un copil la altul, în funcție de nivelul de maturitate, experiență culturală și mediul de proveniență social-familial;
- ❖ evitarea exceselor de genul: activități frontale de scriere, repetarea unor sarcini de vorbire până la îndeplinirea acestora, pedepsirea copiilor pentru indisciplină prin sarcini de exersare a elementelor grafice.

În grădiniță, prin comunicare orală se urmărește dezvoltarea capacităților de exprimare prin limbaj verbal și nonverbal utilizând structuri lingvistice complexe, într-o manieră corectă, cursivă, expresivă, în contexte cât mai variate.

Propun următoarele sugestii metodice pentru dezvoltarea abilităților de comunicare:

- ❖ în cazul în care copiii se exprimă în propoziții scurte, fără a lega cuvintele, se repetă spusele lor adăugând cuvinte de legătură și alte cuvinte noi;
- ❖ dacă pentru a exprima o idee, copiii au nevoie de un cuvânt nou, acesta se va folosi în vorbirea curentă și se va defini simplu în timpul conversației;
- ❖ se vor crea situații în care copiii vor asculta spusele celorlalți.

Consider că, ascultarea activă face parte din comunicare și este prilej de achiziție a unor noi structuri verbale pentru copiii preșcolari.

Dezvoltarea limbajului permite copilului preșcolar să relateze aspecte ale experiențelor de învățare, să discute soluții și căi de rezolvare cu colegii și educatoarea. Toate activitățile din grădiniță presupun comunicare.

Comunicarea educatoare-copil nu se reduce la un schimb verbal care angajează, doar forțele intelectual, ea are și o importanță afectiv-emoțională. Subtextul emotiv al vorbirii, calitatea gesticii și a mimicii vin să sporească forța de influențare educativă a conținuturilor verbale.

D. Sălăvăstru (2004) arată că barierele care stau în fața comunicării didactice sunt de o mare diversitate și le sistematizează în funcție de natura elementului structural afectat într-o relație de comunicare:

- a) blocaje determinate de caracteristicile persoanei angajate în comunicarea didactică;
- b) blocaje determinate de relațiile social-valorice existente între participanții la relația de comunicare didactică;
- c) blocaje determinate de canalul de transmisie;
- d) blocaje determinate de particularitățile domeniului în care se realizează comunicarea didactică.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, educatoarea trebuie să cunoască și să respecte anumite cerințe:

- ❖ vorbirea corectă, deschisă și directă (care previne sau reduce distorsiunea mesajelor);
- ❖ încurajarea feedback-ului din partea copiilor (pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese);
- ❖ ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor primite din partea preșcolarilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- ❖ folosirea mai multor forme de comunicare didactică pentru același tip de mesaje;
- ❖ repetarea mesajelor mai complexe.

Dacă trebuie să le comunice unor copii decizii, educatoarea va avea grijă să facă acest lucru după o pregătire prealabilă a celor vizați, cu tactul necesar și, în orice caz, să explice, să argumenteze (să motiveze) decizia, pentru ca aceasta (bună sau rea) să aibă și o valoare educativă.

A fi educator înseamnă a avea cunoștințe de specialitate temeinic (premisă necesară dar nu și suficientă), dar și a avea capacitatea de a le „traduce” didactic sau, altfel spus, posibilitatea de a ști „ce”, „cât”, „cum”, „când”, „în ce fel”, „cu ce”, „cui”, oferi.

Randamentul comunicării didactice nu se reduce la stăpânirea conținuturilor verbale. Pentru contemporaneitate, a fi pedagog înseamnă, înainte de toate, a ști să explici, să etalezi clar în fața elevilor un anumit conținut, să clarifici și să rezolvi metodic sarcini didactice, prin stăpânire a ceea ce Comenius spunea: „arta de a-i învăța pe toți totul”.

Bibliografie:

- Pânișoară, Ovidiu-Ion, 2004, *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași;
 Cucuș, Constantin, 1998, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași;

Șoitu, Laurențiu, 1997, *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București;

Sălăvăstru, Dorina, 2004, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași.

Turismul, formă de educație nonformală

Înv. Ion Gabor

Școala cu clasele I-VIII nr. 7, Comănești, jud. Bacău

Una din bucuriile pe care viața ni le oferă astăzi, este aceea de a petrece clipe de odihnă în mijlocul naturii, de a ne cunoaște țara, cu frumusețile și bogățiile ei, prin turism.

Turismul ne dă putința să ne îmbogățim cunoștințele cu privire la istoria, geografia, flora, fauna, etnografia, folclorul țării și totodată de a ne odihni și a ne împropăta forțele.

Pentru copii, turismul este o formă de odihnă activă, prin care se urmărește cunoașterea patriei și călirea organismului. Are loc sub forme variate: excursii, expediții, marșuri, ștafete etc. și se face cu diferite mijloace: mașină, tren, bicicletă, pe apă și pe jos.

Turismul căleşte organismul, dezvoltă musculatura, îmbogățește funcțiile interne, activează organele de simț și are o influență eficace asupra activității intelectuale.

Cunoașterea vieții înconjurătoare, participarea tinerilor turiști la diverse activități contribuie și la educarea acestora în spirit de grup, al tovarășiei, al prieteniei, călesc voința și formează prețioase însușiri ale personalității, ca prezența de spirit și curajul, îmbogățesc cunoștințele și deprinderile și deschid mari posibilități de aplicare a cunoștințelor teoretice în practică.

Dacă turismul, ca activitate complexă, se adresează tuturor vârstelor, noi, cadrele didactice, trebuie să ținem seama de faptul că elevii de care ne ocupăm se află la vârsta primilor pași în viață, la vârsta în care abia se cristalizează personalitatea, încep să se înfiripe idealuri în viață, să se formeze caracterul, să se însușească normele comportării în societate, că este vârsta care cere cea mai atentă îndrumare.

Tactul pedagogic și dragostea față de copii a dascălului, va fi hotărâtoare în reușita formării acestor competențe.

Contribuția turismului la aceasta poate fi semnificativă dacă proiectăm judicios acțiunile și stabilim obiective concrete pentru fiecare acțiune.

Pentru reușita unei excursii m-am gândit că elevii mei ar trebui:

- să perceapă excursia și drumetia ca activități de recreare și odihnă activă;
- să învețe ce înseamnă relaxare și instruire;
- să definească și să analizeze cele trei etape: pregătirea, desfășurarea și valorificarea excursiei;
- să-și trezească interesul pentru petrecerea activă și în natură a timpului liber și să respingă sedentarismul;
- să-și dezvolte spiritul de echipă, participativ și competitiv.

În afară de stabilirea obiectivelor excursiei, tot în acțiunile premergătoare excursiei intră stabilirea itinerarului și a duratei, a conținutului și formelor activităților elevilor. Un aspect al pregătirii se referă la instruirea elevilor excursioniști cu toate cunoștințele necesare pentru înțelegerea fenomenelor observate pe tot traseul, precum și cu privire la pregătirea echipamentului, a regulilor ce trebuiesc respectate.

Mai interesantă și mai atractivă va fi excursia dacă toți elevii excursioniști vor fi antrenați direct în buna organizare, desfășurare și încheiere a excursiei. Ținând seama de opțiunile elevilor, învățătorul îi va ajuta să se grupeze în echipe mici cu responsabilități:

- istoricii - își vor propune să se documenteze prin excursii despre trecutul de luptă al poporului nostru, să cerceteze vestigiile trecutului pe diferite itinerarii și

să-și facă o colecție de obiecte vechi, monede și eventual documente, mărturii istorice culese de la oamenii locurilor respective ;

- **geografii** - își vor propune să facă albume de vederi pe regiuni, să întocmească hărți pentru itinerariile viitoare, să facă colecții de roci ;
- **naturaliștii** - vor cerceta pe teren fauna și flora țării și vor face colecții (ierbare și insectare) ;
- **folcloriștii** - își vor propune să cunoască direct locurile pe unde au trăit sau care i-au inspirat pe scriitorii noștri și totodată să cerceteze specificul folcloric din regiunile vizitate ;
- **fotografii** - își vor propune să immortalizeze cele mai frumoase momente din excursii și cele mai interesante priveliști și momente întâlnite pe trasee, apoi să facă panouri cu fotografiile realizate.

Deosebit de variate și de multe ori inedite sunt problemele ivite în cadrul realizării excursiei. Pentru rezolvarea acestor probleme, foarte importante și necesare sunt stimularea activității independente a elevilor, a imaginației lor, a formelor de colaborare și ajutor reciproc.

Cadrului didactic îi revine sarcina de a iniția elevii, la început, cu acest gen de activitate. Dacă ei au o anumită experiență, el intervine mai rar, dar de câte ori este nevoie.

Cadrul didactic nu le oferă soluții și cu atât mai puțin concluzii finale. El nu trebuie însă, să rămână indiferent față de eforturile elevilor. El trebuie să manifeste încredere deplină în elevi și înțelegere față de fiecare.

Acest comportament „deschis” va stimula activitatea elevilor pe tot parcursul călătoriei.

Divertismentul este și trebuie să fie un însoțitor de nelipsit în excursie. Cântecele, poeziile, glumele, întrețin buna dispoziție și trebuie stimulate și încurajate.

Încheierea excursiei se face prin activități legate de verificarea îndeplinirii sarcinilor, de evaluarea rezultatelor obținute, de prelucrarea și valorificarea materialelor și datelor adunate, de executarea unor lucrări independente de către elevi: colecții, hărți, compuneri, jurnale ale excursiei, albume, serate, expoziții, scrisori de mulțumire etc. Acestea se fac la școală și au tot atâta importanță ca și culegerea de informații și materiale. În școală elevii lucrează pe echipe (grupe) la trierea –prelucrarea, conservarea și prezentarea funcțional – estetică a tuturor materialelor și informațiilor culese.

Ultima parte o constituie popularizarea rezultatelor deplasării, care poate fi verbală și vizuală. În școlile cu condiții materiale mai deosebite, multiplele impresii și cunoștințe acumulate, creează premisele apariției unei reviste turistice care să difuzeze în rândul elevilor din școală bogata experiență a tinerilor turiști.

Excursia poate fi numită o „disciplină universală”, potrivită pentru toate formele de învățământ pentru că ea creează condițiile prielnice dezvoltării spiritului de echipă, de colaborare și cooperare la elevi în vederea realizării unor achiziții noi bazate pe „descoperire”

Referindu-se la excursii și drumeții în natură, T. Arghezi spunea: „Luați-vă rucsacul în spinare și noroc! întoarceți-vă îmbujorați, mai tari, mai voinici, împrietenii bine cu pământul, cu patria, cu oamenii, cu lanurile, cu holdele, cu florile.....inima voastră va fi atunci mai mulțumită și mai vie.”

Zig-zagul încercărilor

Pisica hoața

Într-o zi frumoasă
Pisica a intrat în casă
Și-a furat o găscă grasă
Care era tăiată pe masă.
Când a ieșit cu burta grasă,

Hoața

Pisicuța a intrat
Și un pește a furat.
Am găsit-o ronțând,
Peștișorul rumenit.
Pisicuța hoață, rea,

Căinele a prins-o lângă casă
Și-a făcut-o „frumoasă”.
Octavia Biro-Bălan
Școala cu Clasele I-IV Ghimeș-Gară

Vezi c-ai dat de belea!
Peștișorii rumeniți,
Pentru mine-s pregătiți!
Octavia Biro-Bălan

Recenzii

„Un cristal cu cinci fețe” – sau „Lirica pedagogiei”

Înv. Liliana CRĂCIUN

Școala cu Clasele I-IV „Grigore Tabacaru”, Tărhăuș

Obişnuiesc să intru prin librării, să mă pun la curent cu noutățile editoriale din domeniul învățămîntului și educației, al literaturii beletristice în general. Cu puține zile în urmă am primit de la colegul meu o carte de poezii și am avut plăcuta surpriză de a ține în mână un volum cochet, sub semnătura unei doamne a învățămîntului românesc, Lucreția Bogdan-Irîța, intitulat „Lirica pedagogiei”. Am folosit cuvântul surpriză pentru că la prima vedere, deși arată bine, am fost tentată să mă întreb oare ce a rămas nespus în poezie și ar mai putea constitui o noutate?

Când am avut răgazul să mă aplec asupra acestui volum, mi-am dat seama că am în mână o bijuterie, un cristal cu cinci fețe pe care autoarea le-a șlefuit cu măiestrie obținând an de an o parte tot mai fină. Nu aș putea să spun că citind poezia „Cine ești?” din primul capitol nu mi-am pus semne de întrebare legate de propria-mi existență sau că nu am oftat citind poezia „Satului meu” din capitolul al doilea, ori nu mi-a prelinș o lacrimă de dor lecturând poezie „Mama”, dar ceea ce am simțit la ultima poezie din carte consider că a depășit orice urmă de îndoială referitoare la ceea ce se mai putea spune în poezie. Am citit-o pe îndelete, cu creionul în mână, am notat chiar unele versuri pe care să le pot împărtăși și altora, m-am considerat fericită că am ținut în mână această carte, că am bucuria de a o citi.

Personal îi mulțumesc doamnei Lucreția Bogdan-Irîța pentru acest dar spiritual pe care ni l-a făcut prin lansarea pe piața cărții a acestui volum și-i îndemn pe toți dascălii să o citească cu răbdare și cu dorința de a-i pătrunde înțelepciunea pe care o încorporează în conținutul ei.

Cartea în actualitate –

**Floarea Nina BOTEZATU, Cristina DODENCIU
LUMINĂ, SUFLET ȘI CUVÂNT**

Înv. Cristina MANOLACHE

Școala cu Clasele I-VIII Nr. 1, Tărhăuș

Se spune că un copil este o petală din florile lui Dumnezeu.

Au curs valuri de cerneală scriindu-se poezii despre copii, poezii dedicate copiilor, poezii scrise de copii etc.

Mulți și-ar închipui că nu mai este nimic de spus. Dar oare așa să fie? Dacă educatoarele și învățătoarele ar avea mai mult timp de stat de povești, ar putea cu siguranță să mai producă și alte râuri de cerneală. Și știți de ce? Pentru că cei mici, în naivitatea lor spun lucruri atât de nostime, atât de interesante, de lipsite de răutate, de candido și pure, încât niciodată nu se scrie suficient despre ele.

Cele două doamne, mai sus amintite, cadre didactice, după cum lesne v-ați închipuit, au reușit să rupă un pic din timpul domniilor lor, să stea de povești și astfel să caute lumina din

sufletul copiilor și să o transpună în cuvânt. Doamna educatoare, Botezatu Floarea Nina, spunea în strofa sa de început:

„Atunci când ai ceva de spus,
Acel ceva nu vrea să stea ascuns.
El te obligă să-ți faci timp de scris
Și-apoi te simți mult mai destins.”

Cartea nu este altceva decât un volum de originale și delicate notații sufletești, sentimentale, o culegere de cântece, poezii și programe artistice, numindu-se „Lumină, suflet și cuvânt”.

Întreaga culegere este o invitație la bunătate, generozitate, este un crez al adevărului și frumosului pe care numai activitatea directă o poate transmite. Este divizată în mai multe capitole, autoarele venind astfel în sprijinul colegilor dornici să realizeze serbări deosebite, în ajutorul copiilor care pot să învețe lucruri noi și nu în ultimul rând în întâmpinarea părinților și bunicii care făcându-și un pic de timp liber pot să petreacă alături de copii și nepoți clipe plăcute.

Mulțumim doamnelor educatoare și ori de câte ori mai aveți câte o clipă de răgaz, stați de povești și mai scrieți câte un cuvânt pentru sufletul și lumina minților noastre.

Urcușul lin pe cărările întortocheate ale vieții artistice

Înv. Petrică BILIBOK-BÂRSAN

Școala cu Clasele I-IV „Grigore Tabacaru”, Tărbăuș

Oricând mă apasă grija zilei de mâine și dorința de a mă lăsa pradă a tot ce poate fi plăcut ochilor, urechilor, trăirilor interioare spre luminarea sufletului, mă scufund în lectură și ca și cum nimic n-ar mai exista în jurul meu, simt pulsul cuvintelor care mă duc pe multe și necunoscute cărări. Această exaltare mi-a oferit-o și parcurgerea lecturii versurilor tumultuoase și antrenante, ale volumului de versuri „Plânge Bistrița” oferit, la o vârstă generoasă a colegului nostru Petre BOROIANU. Prin această lectură te simți purtat în vremuri depărtate, printre personaje care își cer dreptul la viață și la replică în același moment. Continuator al modelului anticipat, spre culmile artistice ale poeziei, prin primul volum „Visuri care dor”, acest volum se vrea a contura durerea, care va veni ca o completare spectaculoasă a dimensiunii amplului scenariu propagat de primul volum de versuri. Rezonanța artistică a acestor versuri ne destăinuie forța de care dispune autorul la această vârstă respectabilă. Prin încercarea sa, de a menține trează setea de libertate și iubirea de patrie și popor, se materializează în aceste multidimensionale ecouri ale unui suflet nobil, parte din aceste reușite fiind trăite de autorul acestor slove, călit prin vitregiile vieții și vârstei respectabile. DACĂ FIRUL VIEȚII lui Mihail Spiridoniciă, nu ar fi fost curmat odinioară, am putea spune că Dumnezeu ne-a dat șansa de-a audia un concert magnific. Prin această specială interpretare a doi artiști cu posibilități clare, de-a înveșmânta multă istorie și realitate din jur, ar fi ca o completare de scenariu la acest inedit spectacol. Acest sentiment străbate, ca un fulger toate poeziile sale, ceea îi conferă un crez artistic maturizat și bine consolidat prin tot ceea ce a adunat de-a lungul multor decenii de reușite artistice. Rezonanțele vor fi clare pentru generațiile viitoare și oricând pot constitui modele de conduită artistică, trăire patriotică în

leagănul unde am deslușit glasul doinelor, al baladelor, al cântecelor bărbățești ale haiducilor de odinioară ce nu se cer uitate și trăind pe aceste meleaguri să respectăm truda înaintașilor prin modelul ce l-au dorit a fi desăvârșit.

Practici educaționale în actualitate

Lectura școlarului, preocupare responsabilă a învățătorului

Înv. Maria JINGA

Școala Nr. 3 „Nanu Muscel” Câmpulung, județ Argeș

Lectura ocupă un loc deosebit de important în preocupările școlarului, deoarece contribuie într-o însemnată măsură la îmbogățirea cunoștințelor sale, îi creează o cultură comunicatională și literară de bază, devenind capabil să înțeleagă lumea din jurul său; să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii; să-și folosească eficient și creativ propriul potențial pentru rezolvarea problemelor concrete din viața zilnică; să-și perfecționeze și să continue procesul de învățare.

Nu orice lectură este folositoare. De aceea, învățătorul și părinții școlarului, printr-o bună colaborare, pot influența categoric modul în care evoluează lectura copilului, supraveghindu-l, ajutându-l, sprijinindu-l și îndrumându-l să aleagă cartea folositoare, destinată vârstei și preocupărilor individuale.

Pentru elevii din colectivul pe care îl conduc, am introdus caietul de lectură din clasa a II-a, învățându-i să îndrăgească această activitate printr-o atentă alegere a primelor cărți. Am urmărit să fie ilustrate; să întrețină fantezia copilului; să nu fie voluminoase pentru a reuși parcurgerea lor în întregime; să aibă o tematică variată: basme, snoave, legende, povestiri, schițe și romane despre viețuitoare, povestiri, schițe și romane despre copilărie sau care evocă trecutul istoric, care prezintă frumusețile naturii patriei, literatura de aventuri, literatura științifico-fantastică, poezii, fabule, proverbe, zicători, toate acestea respectând principiul accesibilității, care oferă cititorului reale satisfacții prin înțelegerea mesajului artistic.

În cadrul ariei curriculare „Limbă și comunicare”, la disciplina limba română, am propus unul din subiecte, „Lectura suplimentară”.

La sfârșitul activității didactice, pe tablă erau astfel ordonate, materiale și idei:

„Povesti” „Povestiri”
„Amintiri din copilărie”

„Povestea găștelor”
„La oglindă”
„Cântec”

„Dumbrava minunată”
„Domnu' Trandafir”

Portretele scriitorilor și poezilor au fost așezate din pauză. Fiecare a fost abordat cu responsabilitate, stimulând interesul copilului în prezent, dar și în perspectivă.

Pentru I. Creangă elevii au fost solicitați să aleagă tabloul, să numească și să prezinte câte o poveste, o povestire și o amintire din copilărie.

O fetiță talentată a fost pregătită să interpreteze cu acompaniament, „La oglindă”, iar alt elev a recitat „Povestea găștelor” astfel discutând despre G. Coșbuc. Cine a dorit, a intervenit cu alte poezii.

Am ales un elev care citește expresiv și a prezentat un fragment din lectura „Dumbrava minunată”, colegii săi au recunoscut titlul și autorul, Mihail Sadoveanu.

Am revenit asupra ultimului text parcurs la ora de limba română, „Piatra pițigoiului” de Tudor Arghezi. Școlarii au completat cu poezii și ghicitori.

Tudor Arghezi

„Cartea cu jucării”
„Zdreanță”
„Zece mâțe”

I. L. CARAGIALE

1881 - 1936

„D-I Goe”
„Momente și schițe”

„Luceafărul”
„Ce te legeni...”
„Colinde”

S-a recitat cu o deosebită sensibilitate, poezia „Luceafărul”, iar intervențiile au fost abundente, evidențiindu-se respectivii elevi prin dorința de a exprima cât mai convingător mesajul poetului Mihai Eminescu.

Pentru scriitorul I.L. Caragiale am recurs la citirea pe roluri, a unui fragment din „D-I Goe”.

De fiecare dată am completat în dreptul scriitorului sau poetului, opere recomandate. Pe mesele școlarilor s-au aflat cărți ale acestora și au fost prezentate, insistându-se pe pronunțarea clară a titlului și autorului. Fiecare elev a primit cele șase portrete xeroxate, cu recomandarea să fie adăugate, cu materialul necesar, la portofoliul personal.

Am pregătit în cadrul orelor de educație plastică, scene din povești și am selectat de fiecare dată pe cele mai reprezentative. Acum am expus câteva pentru recunoașterea și povestirea pe scurt a conținutului, alături de caietele de lecturi.

Această activitate a fost organizată și desfășurată pentru a-i sensibiliza și stimula pe elevi, finalizând cu îndemnul de a considera cartea „un prieten bun”, care nu râde de ignoranța noastră, nu se supără dacă nu știm, dar ne oferă cu răbdare și înțelegere, discretă și credincioasă, răspunsuri la toate întrebările.

Atitudinea civilizată față de carte se cultivă în familie, iar o bibliotecă personală trezește interesul copilului pentru lectură.

Parteneriatele - o punte
spre comunicare și cunoaștere

Înv. Mariana Dorina SEREDIUC

Înv. Amalia MURARIU

Șc. cu cl. I-VIII „ Octav Băncilă” Corni, jud. Botoșani

Înv. Maria TIMOFTE

Șc. „Ion Creangă” Tg. Frumos, jud. Iași

Motto:

„Mai multe pânze de păianjen pot răpune un leu”

Viitorul nostru comun în U.E. reclamă cetățeni deschiși nu doar spre noile tehnologii, ci și spre realizarea unor punți de legătură cu vecinii mai apropiați sau mai îndepărtați, cetățeni preocupați nu numai de problemele lor, ci și de ale altora, de comunicarea și înțelegerea celorlalți; toleranța, acceptarea și comunicarea fiind principii de bază ale valorilor moral-creștine.

Rolul învățătorului în această situație este de a crea un climat școlar pozitiv, în care nota caracteristică o constituie cooperarea și parteneriatul dintre cele două componente ale actului educațional- educator și educat, dar și alte forme de colaborare și parteneriat.

Realizate în cadrul unor proiecte educaționale, parteneriatele oferă posibilitatea de a valorifica competențele și abilitățile elevilor, asigurând o abordare inter și pluridisciplinară. Ele asigură și calitate în educație, pregătindu-i pentru integrarea, în perspectivă, într-o societate democratică. O confirmare a acestei realități o constituie multitudinea de proiecte educaționale ce se derulează cu succes în școli și între școli din mediul rural și urban sub genericul „Punți între oraș și sat”. În aceste proiecte sunt implicați tot mai mulți factori educativi și comunitatea locală. Avantajele sunt pentru toți participanții: pentru directorii școlilor este posibilitatea de a da deschidere instituției spre comunitate și de a face școala iubită de toți membrii comunității, pentru educatori este o șansă de a introduce interdisciplinaritatea și de a munci în echipă, pentru elevi este o invitație în sfera cunoașterii interumane. Îi face mai responsabili și mai autonomi, mai sensibili și mai conștienți de rolul pe care-l au ca parteneri în cadrul proiectului. Este, de asemenea, șansa de a cunoaște lumea în toată diversitatea ei, încă de la cea mai fragedă vârstă, și o cale de comunicare și cooperare între oameni.

Promotori ai ideilor novatoare, învățătorii nu se mulțumesc numai cu activitatea instructiv- educativă în clasă, ci tot mai mulți se implică și-i implică astfel și pe elevi în activități extracurriculare cu impact pozitiv asupra abilităților lor intelectuale. Lucrând asupra unui proiect comun, elevii au posibilitatea să compare, să descopere împreună, să-și lărgescă orizontul de cunoștințe. Ei își îmbogățesc viața afectivă și-și conturează profilul de viitori cetățeni europeni.

Au fost multe ocazii în care, prin intermediul unor proiecte, elevii noștri au avut posibilitatea de a-și pune în valoare cunoștințele și competențele din diferite domenii, disponibilitățile lor de comunicare, posibilitatea de a interrelaționa cu colegii de clasă, dar și cu cei din alte clase și școli. Exemplificăm câteva proiecte educaționale realizate în parteneriat: „Apa curată și sănătatea”, realizată în cadrul proiectului național A.C.I.S., „Împreună într-un mediu curat”, ambele evaluate și finalizate prin concurs tematic, portofolii, participare la Gala Superlativelor Ecologice Botoșani, „Poluare sau educație durabilă”, activitate în parteneriat cu Centrul de Documentare și Informare, la nivel de școală și județ.

Parteneriatul cu Școala „Al. I. Cuza” Dorohoi este deja în al treilea an, cel cu Liceul de Artă „Ștefan Luchian” Botoșani și cel cu Școala „Ion Creangă” Tg. Frumos, jud. Iași sunt în primul an de derulare. Toate au urmărit cunoașterea unor personalități ale muzicii, picturii și literaturii noastre, dar și o mai bună cunoaștere a copiilor din școlile partenere. Ei au participat la concursuri de cultură generală despre Enescu, Luchian, Creangă, Băncilă, și-au dovedit talentul interpretativ, calitățile sportive, dar și calitățile de gazde. Copiii au înțeles că se poate comunica prin cuvânt, dar și prin pictură și muzică, prin culoare, sunet și mișcare. Și, pentru a dovedi încă o dată că mintea sănătoasă este atributul unui corp sănătos, am dansat, am

organizat competiții sportive, drumeții în orizontul local împreună cu musafirii noștri și o excursie în Maramureșul istoric. Ne amintim cu drag de Cascada cailor, privilegiile oferite din belșug de munții noștri, de casele memoriale, de Cimitirul vesel de la Săpânța, de „raiul” de la Bârsana. Toate au lăsat amintiri vii, de neuitat în memoria noastră.

Fiecare parteneriat ne leagă strâns de colegii și prietenii noștri și, cu siguranță, va fi o legătură peste timp. Fiecare parteneriat are ceva care vibrează de fiecare dată altfel în amintirea și-n sufletul nostru, indiferent de vârstă. S-au legat prietenii care vor dăinui peste ani. Am descoperit copii talentați, creativi, deschiși spre comunicare și cunoaștere.

Parteneriatele ne permit să realizăm împreună ceea ce nu putem niciodată realiza separat. Cele trei valori care stau la baza unui parteneriat de succes sunt: colaborarea, convingerea și încrederea.

Scopul urmărit de noi, dascălii, este de a organiza activități diverse, interesante, care să-i ajute pe tinerii de mâine să se adapteze noilor condiții de dezvoltare a societății românești, dar și celor impuse de integrarea României în Uniunea Europeană. Elevii noștri vor fi convingși că valorile morale și culturale, obiceiurile și tradițiile poporului român trebuie păstrate, promovate și apreciate la adevărata lor valoare. Numai astfel vom păși cu fruntea sus în Europa, fără a ne pierde identitatea națională.

Bibliografie:

Reformă la firul ierbii, Al. Crișan, Colecția 2004, ed. Humanitas Educațional;
Parteneri pentru Europa - unde-s 2, puterea crește, Rupert Wolfe - Murray și Camelia Armeanu, Editura DFID România.

MĂIASTRĂ PANĂ LITERARĂ

- proiect educațional -

Prof. Ana TUDOR
Școala „Liviu Rebreanu” Mioveni, jud. Argeș

Motto:

„Din vorbirea, din scrierea unui om se poate cunoaște gradul său de cultură.”

(Mihai Eminescu, vol. „Cugetări”)

I. Argument:

Limba unui popor este tezaurul de aur și rodul istoriei sale multisekulare. Dragostea față de limba poporului tău este întâia unitate de măsură a dăinuirii.

În limba română și-au găsit expresie deplină nepieritoarele stihuri ale poetului Mihai Eminescu, acidele replici ale schițelor lui Caragiale, cronică vieții poporului român din opera lui Sadoveanu, lumea copilului de pe acest meleag din povestirile lui Creangă, publicistica tăioasă a lui Tudor Arghezi, universul țăranului român din romanele lui Marin Preda.

Întreaga ființă a neamului românesc este aureolată în imnuri, balade, cântece de vitejie, poeme eroice, fapt ce ne îndreptățește pe noi, dascălii, să devenim nobili mesageri ai cuvântului, având ca majoră preocupare cultul pentru limba română și valorile literare românești.

I. Scopul proiectului: educarea elevilor în spiritul înțelegerii și asimilării valorilor literare în care vibrează sufletul pur al poporului român.

III. Obiective-cadru: dezvoltarea unor trăiri emoționale, înțelegerea semnificației imaginilor artistice, trezirea patriotismului prin familiarizarea cu operele literare care redau în metafore istoria zbuciumată a poporului român, conștientizarea faptului că vestigiile istorice reprezintă o sursă de inspirație în creația artistică, menținerea unei indisolubile legături dintre gândire și limbă, cultivarea și educarea limbajului, crearea unor momente de educație patriotică prin cunoașterea etimologiei cuvintelor, formarea trăsăturilor de personalitate care să asigure integrarea în societate.

IV. Obiective de referință: să pătrundă în tainele textelor literare, să se mândrească cu clasicii literaturii române, să descrie figuri istorice oglindite în opere literare, să caute modele în personajele literare pozitive, să reproducă din memorie versuri pe o anumită temă, să extragă expresiile frumoase care descriu meleagul străbun, să motiveze preferința pentru o anumită operă literară sau pentru un anumit scriitor, să alcătuiască compuneri pe o temă dată, cu un început sau sfârșit dat, să se identifice cu un personaj, să dea rod unor scurte creații proprii.

V. Resurse:

a) umane: elevii clasei a VI-a C, oameni de cultură, edili locali, jurnaliști, preoți, membri ai unor asociații non-guvernamentale, părinți, agenți economici;

b) financiare: donații ale părinților, agenților economici și cadrelor didactice pentru realizarea diplomelor și asigurarea deplasărilor la muzee, centre culturale și în tabără;

c) materiale: hârtie, filme foto, albume, carton, carioca, materiale refolosibile, creioane colorate, lipici, frunze uscate;

d) bibliografice: manuale, broșuri, reviste, pliante, cărți, ziare; e) colaboratori: Primăria și Consiliul Local Mioveni, Muzeul Județean Argeș, Biblioteca Orășenească Mioveni, Centrul Cultural Pitești, Fundația „Consortiul pentru Dezvoltare Locală” Mioveni, Autoritatea Județeană Argeș.

VI. Descrierea activităților:

Desfășurarea proiectului a început la 1 octombrie 2006 prin diverse activități extrașcolare și se va încheia la 15 iunie 2007, întocmindu-se în colectiv portofoliul proiectului „Măiastră până literară”.

1. Patria la lumina minții și căldura inimii

a) Scop: meditarea asupra cărților de literatură, a lecturilor istorice la lumina minții și căldura inimii, trezindu-se dorința de a simți puterile întrupate în cuvintele „patrie”, „patriotism”, „bard”, „capodoperă”, „erou”, „neam”, „cultură”.

b) Acțiuni: contactarea referentului cultural al Primăriei Mioveni și a unor oameni de cultură de la Centrul Cultural Pitești pentru a ne îmbogăți cunoștințele despre viața culturală argeșeană și reprezentanții săi în literatura română.

c) Loc de desfășurare: cabinetul de limba română al Școlii „Liviu Rebreanu” Mioveni.

2. Drumul Oltului

a) Scop: cunoașterea frumuseților țării prin lectură și excursie.

b) Acțiuni: sesiune de referate pornind de la meșteșugita prezentare a lui Geo Bogza în „Drumul Oltului” și excursie pe Valea Oltului.

c) Loc de desfășurare: tabăra Voineasa.

3. Locul natal prin fereastra timpului

a) Scop: cunoașterea locului natal și dezvoltarea sentimentului de apartenență la un spațiu și la o cultură specifică.

b) Acțiuni: realizarea unei hărți cu imagini și fotografii care să identifice locul natal al unui scriitor sau poet din județul Argeș, a unei mape care să cuprindă povestiri, interviuri, fragmente din opere literare, legende, balade, doine, imagini cu portul popular specific zonei și a unor fișe care să conțină datele și evenimentele culturale cele mai importante petrecute în județul nostru în ultimul an.

c) Loc de desfășurare: Biblioteca Orășenească Mioveni.

4. România pitorească

a) Scop: trezirea mândriei de a fi român prin intermediul operelor literare care descriu frumusețile plaiului nostru de baladă.

b) Acțiuni: masă rotundă pe tema „Peisajul patriei oglindit în opera lui Alexandru Vlahuță”, recital de creații proprii, întâlnire cu scriitorul argeșean Ion Lică Vulpești.

c) Loc de desfășurare: Casa de Cultură a Sindicatelor Mioveni.

5. Figuri de voievozi

a) Scop: crearea unei imagini sugestive a unui voievod în lumina lecturilor citite și redarea prin creații proprii sau aplicații practice.

b) Acțiuni: realizarea unor planșe cu figuri de voievozi oglindite în literatura română, confecționate din frunze și materiale refolosibile, având ca rezultat o expoziție-concurs, finalizată prin premii recompensate cu diplome și mici cadouri oferite de sponsori.

c) Loc de desfășurare: sala de clasă, lucrările fiind realizate în ora de dirigiență și expuse pe holul de la etajul clasei.

6. Leagănul veșniciei mele

- a) Scop: dezvoltarea deprinderilor de recitare și acomodare cu prezența unui public numeros, învingând emoțiile și stimulând competitivitatea.
- b) Acțiuni: serbare școlară de „Zilele Școlii”, omagiiind scriitorul al cărui nume îl poartă școala noastră, reprezentant de seamă al literaturii române, care a evocat în opera sa drama românilor transilvăneni.
- c) Loc de desfășurare: Școala „Liviu Rebreanu” Mioveni.

7. Copilăria oglindită în operele literare

- a) Scop: îmbogățirea cunoștințelor prin pătrunderea în tainele unor texte literare nestudiate în manuale, propice stimulării creației.
- b) Acțiuni: alcătuirea de interviuri imaginare cu poeți și scriitori preferați – o întoarcere în timp menită să descopere veleități jurnalistice.
- c) Loc de desfășurare: cabinetul învățătorului din școala noastră.

8. Din jurnalul unui profesor

- a) Scop: împărtășirea experienței la catedră, cu participarea profesorilor care predau discipline din aria curriculară „Limbă și comunicare” din toate școlile orașului nostru.
- b) Acțiuni: schimb de experiență, prezentare de portofolii și lansări de carte.
- c) Loc de desfășurare: Liceul Teoretic „Julia Zamfirescu” Mioveni.

9. Mult e dulce și frumoasă

- a) Scop: aprofundarea sentimentului de dragoste și respect față de limba română și poporul român.
- b) Acțiuni: șezătoare literară, selectare creații și redactare pentru „Exploratorii”, revista Școlii „Liviu Rebreanu” Mioveni.
- c) Loc de desfășurare: cabinetul de informatică al școlii.

10. Sărbători și daruri

- a) Scop: transdisciplinaritatea în realizarea educației patriotice.
- b) Acțiuni: realizarea unui chestionar în care sunt formulate legăturile dintre disciplinele școlare, astfel încât poezia a cărei calitate este muzicalitatea devine imn, baladă, cântec de vitejie, colind, iar proza își are ca sursă de inspirație Biblia.
- c) Loc de desfășurare: cabinetul de religie al școlii.

VII. Finalizarea proiectului: portofolii reflectând toate activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect (imagini, compuneri, dezbateri, articole, eseuri, expoziții, referate, diplome, pliante, albume de fotografii, postere pavoazănd pereții clasei și coridoarele școlii).

BIBLIOGRAFIE

1. Bogza, Geo – „Cartea Oltului”, Editura Cartea Românească, București, 1978
2. Eminescu, Mihai – „Poezii”, Editura Eminescu, București, 1984
3. Hogaș, Calistrat – „Pe drumuri de munte”, Editura Albatros, București, 1976
4. Vlahuță, Alexandru – „România pitorească”, Editura Ion Creangă, București, 1986
5. Vulpești, Ion Lică – „O poală cu ouă”, Editura Pământul, Pitești, 2006

DORUL ȘI PASIUNEA FAȚĂ DE FOLCLOR

*Înv. Maria GEANGU
ȘCOALA NR. 8 ROMAN*

Folclorul se constituie ca parte integrantă a culturii naționale. Prin folclor înțelegem totalitatea faptelor de cultură populară, transmise prin cuvânt și practici. Împreună cu literatura cultă, folclorul relevă particularitățile psihospirituale ale unui popor.

Prin valorile și mărturiile folclorice plăsmuite și exprimate de strămoșii locului în negura vremurilor și cu o zestre spirituală și materială aflată într-un neconținut proces de adaptare și integrare la standardele civilizației europene, poporul român poate și trebuie să fie considerat un miraculos spațiu mioritic și o binecuvântată umanitate. Creațiile folclorice poetice, și nu numai atât, culese și adunate, poartă încă reminescentele unor tonalități și rezonanțe arhaice și magico - mitologice, de sorginte autohtonă. Ele trebuie

apreciate și evaluate chiar de la bun început ca o colecție de folclor al cărei statut artistic se definește în funcție de talentul fiecăruia. De aceea, pe drept cuvânt, Vasile Alecsandri afirma: „Românul e născut poet! Înzestrat de natură cu o închipuire strălucită și cu o inimă simțitoare el își revarsă tainele sufletului în melodii armonioase și în poezii improvizate. De-l muncește dorul, de-l cuprinde veselia, de-l minunează vreo faptă

măreață, el își cântă durerile și mulțămirile, își cântă istoria, și astfel sufletul său e un izvor nesfârșit de frumoasă poezie”.

În cadrul fondului principal de manifestări de expresie folclorică, alături de limbă, creația poetică înseamnă cea mai mare și mai înaltă realizare artistică a culturii populare românești, performanță exemplar demonstrată și ilustrată de nenumărate texte valorizate și ierarhizate de folcloristica românească. Aceste sunt realizate în epoci de mult apuse, după canoane estetice diferite de cele de acum și conforme cu reguli de receptare care nu se mai întâlnesc astăzi.

Foarte bine reprezentat în literatura folclorică este textul liric, care cuprinde mai multe epoci: „Cântece de înstrăinare”, „Cântece de sărăcie și revoltă”, „Cântece de cătănie”, „Cântece de război”, „Cântece de jale și noroc”, „Cântece de dragoste și dor”.

Reprezentativ în folclorul românesc este și cântecul epic. Din această categorie face parte cântecul de nuntă și de înmormântare. Cântecul epic relatează fapte, întâmplări, evenimente, având conotații particulare, cotidiene și care nu depășesc limitele obișnuitului.

Datinile și obiceiurile cu caracter ludic sunt și ele bine reprezentate în folclor. Dintre acestea amintesc: teatrul folcloric, teatrul popular, alaiurile de datini și obiceiuri, care pun într-o adevărată scenă enumăr: colindele, „caprele”, „cerbii”, „urșii”. Este interesant de urmărit semnificațiile contemporane ale acestor datini și obiceiuri, deoarece și-au pierdut semnificațiile mitologice. Ceea ce a rămas (și va rămâne cu siguranță peste ani) este percepția actului artistic pe care îl reprezintă aceste obiceiuri folclorice. Avem credința că aceste creații nu se vor eroda odată cu trecerea nemiloasă a timpului, deoarece literatura populară este inima oricărei culturi și nimic nu este în literatură care să nu fi fost mai întâi magie și mitologie.

Păstrarea tradițiilor, a folclorului, a obiceiurilor specifice poporului nostru român, schimbă și transfigurează întreaga viață a românului. Ea realizează un viraj de excepție al destinului fiecăruia spre universul autenticilor experiențe. Acest fapt ne ajută să punem fundamentul supremei certitudini a vieții noastre, care este credința. Dacă afirmăm și promovăm panoplia frumoaselor noastre tradiții, atunci viața noastră se așează pe niște baze solide pe care, apoi, se zidește minunatul edificiu al certitudinilor.

Am început o eră ceva mai distantă față de folclor și acest fapt trebuia de urgență schimbat. Cu siguranță nu toți am întors spatele tradiției noastre populare, dar au existat ani, destul de mulți în care priveam cu disperare cum folclorul, și mai ales practicarea lui, era respins și așezat undeva, pe un plan secundar al activităților extrașcolare. Mai mult, cadrele didactice care „cutezau” a da atenție acestui tip de activitate culturală erau privite cu ironie tocmai de cei care ar fi trebuit să se constituie în promotorii folclorului. Dansul modern, căruia nu-i contestă nimeni valoarea, căpătase o mai mare șansă în a fi practicat și „distribuit” românilor, ca fiind foarte, foarte valoros, iar palidele „ieșiri la rampă” a folclorului erau privite ca un adaos la spectacol, ca o completare a timpului rezervat acestuia.

Folclorul românesc mai era practicat în țară și trecea granițele acesteia doar prin soliștii consacrați, dar se simțea nevoia ca tânăra generație să încerce practicarea lui, tocmai pentru a se constitui drept purtători a nestematelor acestuia , peste veacuri. Trebuia să-i dezvoltăm tinerii generații dragostea față de folclorul românesc și să-i încurajăm timidele încercări de a-l valorifica la scară națională. Ușor, ușor, tot mai mulți dascăli au îmbrățișat activitățile cu specific tradițional, astfel încât, foarte curând, au început să se organizeze spectacole, concursuri și chiar festivaluri folclorice. Toate aceste

realizări au fost posibile datorită unor dascăli inimoși, care au ținut la loc de cinste datinile, tradițiile și obiceiurile noastre populare. Dorul, setea și pasiunea pentru folclorul românesc au trezit în dascălii cei mai pasionați de meseria pe care și-au ales-o, ambiția de a alcătui formații și ansambluri folclorice de valoare, care se concurează de la egal la egal între ele aici, în țară, dar și formații și ansambluri folclorice de o reală valoare care reprezintă România pe plan internațional.

Dacă ținem cont că tradiția folclorică are și alte componente, aduc în discuție atelierele de confecționat articole de artizanat, de olărit, de încondeiat ouă, de sculptură în lemn, etc., ateliere care funcționează atât în unele zone ale țării – bogate în tradiție populară, cât și la o scară redusă, în școli. Cadre didactice talentate și cu mare dragoste față de tradiția populară, fac tot posibilul ca tânăra generație să învețe a confecționa costume populare, să sculpteze în lemn, să ducă mai departe tradiția olăritului. Mici, dar deosebit de frumoase costume populare ies de pe mâna micilor artizani! Spre bucuria lor, elevii își pot etala munca de migală în expoziții cu și fără vânzare, pe holurile școlilor, dar și în muzee cu specific etnofolcloric. Cum legea permite, elevii ar trebui încurajați să vândă aceste nestemate și peste hotare, astfel ei participând la împrăștierea acestora în Europa și nu numai. Bani obținuți din aceste vânzări ar trebui să fie folosiți pentru procurarea materialelor necesare continuării muncii pline de migală și pasiune a copiilor.

De dor și pasiune pentru folclor sufăr și eu. În consecință, am mândria - pe care nu mi-o poate lua nimeni - de a fi alcătuit de-a lungul carierei mele didactice opt echipe de dans popular și de a fi pregătit patru soliste de muzică populară. Cu toate am avut rezultate bune și foarte bune, dar cu cea de-a opta am obținut rezultate excelente. Înființată acum șase ani, pe când copiii erau la grădiniță, elevii de mai târziu au fost timp de patru ani membrii activi ai Societății Francofone din România, fiind vizionați de cel puțin 60 de francezi. Pe lângă acest rezultat de suflet, membrii formației „Mugurelul” - cea de-a opta formație de dans popular - a luat numeroase locuri I la Faza județeană a formațiilor artistice, sunt ocupanții locului I la Festivalul național de folclor „Balada” de la Iași (în 2004), al locului al III-lea la același festival în 2005, au luat Diplomă de excelență la Festivalul național „Bobocel de la Bacău” (în 2004 și 2005). Solista a mai participat la: „Festivalul Internațional al Usturoiului” de la Copălău, județul Botoșani - după câte știm noi, acest festival este al doilea ca mărime în Europa, la Festivalul național de interpretare folclorică „Șezătoarea” de la Fălticeni - în 2004 și 2005. Ansamblul „Mugurelul” a participat la „Zilele Vasile Alecsandri” de la Mircești, la „Zilele Bojdeucii” de la Iași, la „Zilele Costache Negruzzi” de la Trifești- Hermeziu, jud. Iași, la „Zilele Becleanului” de la Bistrița, jud. Bistrița - Năsăud, la foarte, foarte alte multe spectacole pe plan local, județean și național.

În 2005, în cadrul unui Parteneriat între școala noastră, o școală din localitatea Wisbaden din Germania și o școală din Italia, am efectuat o deplasare în Germania, împreună cu solista de muzică populară. Aici, am prezentat un frumos și bogat program artistic, i-am învățat pe toți participanții la Proiect pași de dans popular și am alcătuit un „colț românesc”, unde am expus un costum popular de peste o sută de ani, furcă cu lână și fus pentru tors, opinci, precum și fluier, nai - instrumente tradiționale ce compun tarafurile de muzică populară. Pentru ca specificul românesc să fie respectat până la cele mai mici detalii, am pregătit membrilor celor trei echipe participante la Parteneriat și o copioasă masă cu preparate tradiționale. Spectacolul oferit de membrii ansamblului „Mugurelul” la sosirea delegațiilor din Italia și Germania a fost unul de mare valoare artistică. Dansatorii au putut fi vizionați pentru prima dată de membrii celor două delegații, având în vedere faptul că doar solista a putu face deplasarea și doar în Germania. Ansamblul „Mugurelul” a interpretat trei suite de dans popular moldovenesc, iar solista a susținut un adevărat recital de 11 piese.

Dovada faptului că oaspeții au fost încântați de ceea ce le-a fost prezentat de copii a constituit-o C.D - urile audio - video pe care erau înregistrate spectacolul oferit de dansatorii de la „Mugurelul”, de solista de muzică populară, dar și aspecte din orele

deschise când elevii au arătat oaspeților cum se lucrează punctul românesc pe pânză, cum se ornează un vas de ceramică, cum se desfășoară o Șezătoare, din excursia desfășurată în județele Iași și Neamț în vederea vizitării muzeelor de etnografie și folclor. Vizita la aceste muzee a fost ca o încununare a întregii noastre activități în cadrul Parteneriatului. Pe lângă vizitarea mai multor orașe din cele două orașe, muzeele de etnografie și folclor au dezvăluit oaspeților cât de bine știm noi să ne păstrăm specificul național, cum am reușit să conservăm piesele cele mai reprezentative ale folclorului românesc (costume populare, instrumente muzicale străvechi, obiecte de uz gospodăresc, fotografii de la hora satului - în care populația era îmbrăcată numai în costume populare, de la practicarea obiceiurilor și datinilor străvechi - nuntă, botez, înmormântare, dansul „Caprei”, dansul „Ursului”, „Călușarii”, mersul cu uratul, cu Sorcova, etc.

Oaspeții noștri au achiziționat foarte multe obiecte de artizanat, multe dintre ele fiind cadouri din partea noastră, a românilor. Bucuria cu care le-au primit sau cumpărat dovedește, încă o dată în plus, cât de mult le-au plăcut acestea, cât de mult le apreciază originalitatea, dar și dorința de a arăta compatrioților că au în casă lucruri deosebite de la oameni deosebiți, care i-au primit cu sufletul cald și multă ospitalitate. La încheierea întregii acțiuni a Parteneriatului, în 2006, am înțeles că am fost niște vrednici ambasadori ai folclorului românesc, că ne-am adus și noi contribuția la propagarea acestuia în lume. Cu siguranță, cadrele didactice și elevii care au făcut deplasarea în România au avut ce povesti și ce arăta celor care, din motive obiective, nu s-au bucurat de cele șapte zile de folclor românesc autentic. Cu toții și-au manifestat dorința de a mai reveni! Îi așteptăm cu mare plăcere, mai ales că nu am avut timp să le arătăm decât o mică parte din tezaurul nostru folcloric.

Atunci când vezi cu ochii tăi cât de mult îți apreciază alte naționalități folclorul, îți dai seama ce nestemată deții! Când descoperi că ai reprezentat cu cinste o parte din sufletul românilor, că ai pus pe tavă în fața lumii limba românească, când emoționați de actul artistic la care sunt părtași musafirii se ridică în picioare și aplaudă la scenă deschisă, atunci parcă ai mai dori alte și alte spectacole în care să-ți încanți cu cele mai sensibile momente folclorice.

De aceea, dorul și pasiunea mea pentru folclorul românesc vor rămâne nestinse! Personal, am făcut parte de la cinci ani din Ansamblul folcloric al Casei de cultură din Roman, ca solistă vocală de muzică populară. Mai târziu, la gimnaziu, am fost membra corului școlii unde învățam și solista care reprezentam școala la diferite spectacole și concursuri, iar în timpul liceului am făcut parte din tariful Liceului pedagogic din Bacău, ca instrumentist la vioară.

Încă de la începutul carierei didactice m-am preocupat de înființarea unei formații de dansuri populare și de pregătirea unei soliste de muzică populară, la nivelul claselor I - IV, precum și de alcătuirea unei formații de dansuri populare la nivelul tineretului din satul în care am fost repartizată.

Am certitudinea că folclorul românesc este acum pe mâini bune, deoarece s-au „iscat” pretutindeni colegi care doresc să păstreze nealterat folclorul nostru drag, au apărut continuu copii talentați, care sub atenta noastră „șlefuire” pot duce mai departe ceea ce au câștigat de la noi, pentru a înfrumuseța și sufletele generațiilor viitoare. Mai rămâne de discutat doar cum suntem noi, cadrele didactice, încurajate, sprijinite și răsplătite pentru efortul nostru de a crește generații de români dăruiți trup și suflet țării și folclorului său, cum să se face o selecție nepărtinitoare asupra formațiilor care să reprezinte România peste hotare! Să lăsăm orgoliile nemăsurate pentru alte „lupte deschise” și să promovăm peste hotare formații care dansează românește, nu grecește, turcește, etc.

Fie ca dorul și pasiunea față de folclor să vă urmărească toată viața, să vă lumineze zilele și să vă încălzească sufletele! Fie ca toți cei care ne ocupăm de folclor să trăim

veșnic, precum el! Să încercăm să ne cunoaștem mai bine între noi, pentru a face cunoștință mai temeinic cu folclorul din cât mai multe zone ale țării!

Bibliografie:

Sava, Ioana Codruța „Premise ale valorificării folclorului”, Editura „Pim”, Iași, 2006, pag. 9-10;
Timofte, Minodora, „Tradiție și contemporaneitate”, Editura „Optima”, Iași, 2004, pag. 13-16.

Limba română – aspectele intreferențelor didactice cu limba maghiară

Educ. Valeria Bilibok-Bârsan

Înv. Petrică Bilibok-Bârsan

Școala cu Clasele I-IV „Grigore Tabacaru” Târbăuș

Limba ca fenomen general uman, există nu numai prin limba poporului și a națiunilor, ci și prin particular.

Este necesară învățarea gândirii în structurile specifice limbii a doua, deoarece, în timpul însușirii limbii noi, limba maternă exercită o puternică influență asupra elementelor structurale ale limbii nou învățate, dând naștere fenomenelor de interferență.

Limba română face parte din ramura romanică a limbilor indoeuropene: temelia ei, fondul principal și structura gramaticală este latină. O altă particularitate a limbii române constituie câteva elemente corespondente cu albaneza, bulgara, neogreaca și sârbo-croata.

Limba maghiară face parte din ramura ugrică a limbilor fino-ugrice. Structura ei gramaticală și fondul principal de cuvinte sunt fino-ugrice.

Ca trăsături ale ramurii din care, amintim absența genurilor gramaticale, întrebuițarea formei de singular a substantivelor precedate de numerale, exprimarea raportului posesiv prin forme sintetice.

Există numeroase inovații proprii limbii române. Readucerea formelor cauzale ale substantivelor, dezvoltarea unui articol hotărât și nehotărât, regularizarea sistemului verbal, simplificarea cazurilor cerute de anumite verbe și prepoziții.

O altă trăsătură a limbii maghiare, o particularitate ce s-a format ulterior, dar din elemente fino-ugrice, constă în exprimarea prin afixe sau post poziții a raporturilor complete: circumstanțiale și necircumstanțiale.

Diferența tipologică esențială constă în caracterul flecsionar al limbii române, în opoziție cu maghiara, are este o limbă aglutinantă.

Limba română întrebuițează, pentru modificările cuvintelor și a raporturilor gramaticale, flexiunea, pe când în maghiară se folosesc în acest scop afix aglutinante, care au o independență mai mare decât afixele în limba română.

În limba română elementul formal care corespunde unei categorii gramaticale nu este întotdeauna unul și același la toate cuvintele aparținând aceleiași clase morfologice. Ex.: pluralul substantivelor se exprimă prin desinențe: - i (tigri); - e (sate); - uri (dulapuri); - le (stele).

În limba maghiară o anumită categorie gramaticală se exprimă prin același afix. Ex.: pluralul se redă prin „k”

Singular

fiu – băiat

gomb – nasture

ő – el, ea

Plural

fiuk – băieți

gombok – nasturi

ők – ei, ele

O altă trăsătură care deosebește structura morfologică a celor două limbi constă în variabilitatea fonetică a rădăcinii cuvintelor în limba română și stabilitatea ei în limba maghiară.

pot - poate - putem

fată - fete

tudok - tud - tudunk

lány - lányok

Variabilitatea fonetică a rădăcinii caracterizează limba română dar fenomenul se regăsește, cu totul sporadic, (care se manifestă numai din când în când) și în limba maghiară:

vagyunk - suntem

voltunk - am fost (noi)

Limba română nu reprezintă forma clasică a tipului flexionar (cum ar fi latina) dar nici maghiara nu este lipsită de excepții, abateri de la normă, ca în cazul pluralului declinării pasivului care se redă prin alt afix (-i) decât cel obișnuit al pluralului (- k):

Singular

asztal - masă

asztalom - masa mea

Plural

asztalok - mese

asztalaim - mesele mele

O caracteristică cu totul deosebită a limbii maghiare constă în faptul că maghiara, ca limbă aglutinantă, semnificația unei categorii gramaticale o exprimă o singură dată:

A tiszta és szép hegyi tovakban.

În locurile frumoase și curate din munți...

Propoziția între mijloacele morfologice și cele sintactice în structura gramaticală a limbii române și a celor maghiare, este de așa natură, încât se poate considera că limba este mai mult o limbă analitică, pe când maghiara una sintetică.

Cele câteva deosebiri mai sus enunțate dovedesc convingător că, în ciuda existenței unei concordanțe structurale între cele două limbi, româna și maghiara sunt două limbi complet deosebite, cu structuri gramaticale diferite. Româna, mai mult analitică, este o limbă flexionară, iar maghiara este o limbă aglutinantă.

Cunoscând aceste deosebiri dar și asemănările, profesorul de limba română, de exemplu, are posibilitatea ca prin folosirea unor metode variate, adecvate gradului de bilingvism la care au ajuns elevii maghiar, pe care îi învață să elimine treptat dar sigur, greșelile tipice de structură pe care aceștia o comit. Este necesar ca profesorul de limba română să cunoască mecanismul psihologic al legăturii dintre gândire și limba a doua.

Procesul de influențare a dezvoltării vorbirii copilului începe din grădiniță și continuă pe toată perioada cât copilul parcurge grădinița și ajunge în clasa I cu un anumit vocabular.

Procesul de predare-învățare pentru a-și spori eficiența are la bază cunoașterea stadiului de însușire a limbii române de către elevii de clasa I.

În acest sens se va aplica fiecărui elev un test pentru verificarea nivelului general de dezvoltare a capacității de vorbire:

ce - mu;

li - mu;

san - cu;

gon - tra;

lu - rir;

bal - tin;

fo - vo;

mi - ron - bi;

j - fa - zeu;

ri - ca - pe;

ca - gu - chi;

mo - lu - ne;

ta - con - din;

bi - min - del;

an - ali - ge - ti - lal;

e - sor - tal - di;

nor - tu - as - ti - var;

pu - du - nu - ri - tal;

mu - ni - va - me - ta;

no - fi - ta - ru - der;

san - zi - bi - de - lu;

i - ba - pen - du;

sal - ti - du - sel - tor;

mai - ni - lu - vu;

nod - dur - va - lo;

o - tru - ci - re;

cu - ti - du - ran;

a - cu - tu - bo.

Se rostesc aceste silabe și se vor cere a fi reproduse de fiecare copil și se va nota fiecare defecțiune.

Pentru observarea stadiului de dezvoltare a limbajului, a nivelului și a capacității, se va solicita copiilor să povestească diferite întâmplări din viața lor.

La început voi povesti eu și după aceea voi solicita să povestească ei. Se va constata că în funcție de modul de participare, elevii pot fi grupați astfel:

- ◆ copii care nu spun nimic;
- ◆ copii care ajutați de învățător exprimă ceva;
- ◆ copii care exprimă o întâmplare în 4-5 propoziții;
- ◆ copii care manifestă înclinație spre povestire.

Succesul școlar este determinat de gradul de stăpânire al limbajului. Aproape 20 % din elevii care rămân în urmă la învățatură provin din cei cu greutate de exprimare. De aceea încă din clasa I se va acorda o importanță deosebită exersării verbalizărilor libere, creând astfel premisele depășirii dificultăților, stimularea încrederii în posibilitățile de a relata aspecte din viața personală, din mediul înconjurător, din activitatea familiară sau școlară.

Așa cum arată Pavel Apostol „nu învățăm pe dinafară, vorbirea sau scrierea frumoasă, ci mai întâi pe cea corectă menită să asigure o comunicare lipsită de echivoc în cursul activității sociale pentru care pregătim tineretul și numai pe această bază putem trece mai departe - la însușirea unei modalități de exprimare mai subtile, cu valențele estetice”.

Odată cu explicarea cuvintelor noi elevii trebuie să-și însușească și pronunțarea și scrierea lor corectă mai ales în condițiile școlii noastre când majoritatea copiilor, nu cunosc limba română din familie: „cuvintele care intră în vocabularul activ al elevului în această perioadă vor putea fi ușor însușite numai dacă sunt legate de câmpul său de observație, de experiență.

La nivelul claselor a III-a și a IV-a vocabularul activ al elevilor este mai mare, scade numărul cuvintelor ce se cer a fi explicate legându-le de obiectele ce le denumesc, dar totodată crește numărul de cuvinte ce se cer a fi explicate prin alte procedee: sinonimie, originea cuvintelor, dicționare etc.

Elevii în aceste clase sunt mai solicitați să-și exprime gândurile, sentimentele, cunoștințele, să redea conținutul lecturilor. De aceea, fiecare elev trebuie să dispună de un număr suficient de mijloace de expresie, să poată înlocui lipsa unui cuvânt cu un cuvânt asemănător și să găsească cuvinte care exprimă același lucru pe acela care redă cel mai clar, mai sugestiv ideea.

Modul în care cuvintele noi au fost însușite presupune o latură a autoinstruirii ce se realizează în multiple situații și în contexte diferite de interdisciplinaritate.

Limba română în mediul bilingv are un specific aparte în ceea ce privește însușirea multor aspecte ale exprimării coerente și corecte. Un caracter aparte este oferit de abundența lecturilor suplimentare, care oferă mai multe posibilități de a-și îmbogăți vocabularul și totodată de a putea opera cu noile cuvinte întâlnite în lecturi în situații diferite.

Noile achiziții în domeniul lingvistic și lexical vor trebui orientate pentru a le folosi în creațiile personale deoarece putând opera cu ele se vor crea posibilități de transfer și interferență, regula întărește încrederea în forțele proprii și astfel se creează conștientizarea acțiunii.

Varietatea testelor folosite atât prin formă cât și prin conținut (narațiuni, texte cu caracter istoric, texte cu caracter liric, texte cu conținut practic, științific) oferă multiple posibilități de inițiere în tehnici ale muncii cu cartea, conștientizăm școlarul mic asupra importanței cunoașterii acestei munci.

Îmbogățirea, nuanțarea vocabularului, aduce cu sine o serie de sensuri figurative ale cuvintelor și care obligă pe copil să interpreteze expresiile poetice, figurile de stil și mijloacele artistice de exprimare a sentimentelor. Acest lucru poate avea un caracter amplu, dacă la nivelul claselor a III-a și a IV-a vor fi cuprinse texte din literatura clasică, texte ce vor putea fi folosite în cadrul muncii independente și a temelor pentru acasă.

Studierea limbii și literaturii române, precum și familiarizarea acestora cu texte literare și nonliterare, își propune familiarizarea și dezvoltarea competențelor de comunicare scrisă și orală. Bazându-ne pe aceste considerente se impune a avea în vedere că este bine să adopte o mutație fundamentală la nivelul studiului limbii române și să nu împărțim artificial limba română în limbă și literatură. Un model sănătos impune a respecta acest obiect și a-i asigura dezvoltarea integrală a capacităților de receptare și exprimare orală și respectiv receptarea mesajului scris și exprimarea scrisă. Cele patru capacități trebuie să alcătuiască un tot unitar astfel încât să funcționeze concret și într-o fuziune totală.

Anticiparea riguroasă a tuturor elementelor ce alcătuiesc acțiunea didactică este procesul prin care se alcătuiesc pașii ce vor fi parcurși în realizarea instrucției și educației și care are la bază proiectarea didactică.

Fiecare activitate didactică presupune realizarea acesteia sub forma a 10 evenimente instrucționale, care nu sunt 10 părți din lecție ci sunt fenomene motivaționale

care își păstrează efectul până la sfârșitul lecției asigurând un cumul de progres, de motivație a învățării și care sunt înglobate în scenariul pedagogic.

Cu toate că în procesul de predare-învățare și comunicare, auzul fonematic se dezvoltă continuu, rămân totuși unele lacune ce trebuie corectate sau cel puțin ameliorate.

Până la învățarea normelor gramaticale se va recurge la explicația logică.

În condițiile bilingvismului apar o serie de greșeli de dezacord de gen între diferitele părți de vorbire și folosirea incorectă a pronumelor, a singularului și al pluralului.

Exemple:

- ✓ vreme - frumos;
- ✓ elev - harnică;
- ✓ Elevii scrie tema la citire.
- ✓ Stiloul este al lui meu.

Jocurile didactice sunt cele mai indicate pentru a ușura corectarea multor greșeli, fiindcă e mai ușor să se înlătore acum la ciclul primar greșelile decât la nivelurile superioare.

Joc didactic „Completează ce lipsește!”

Acest exercițiu joc are ca scop formarea deprinderii de a formula propoziții corecte și complete, de a respecta acordul dintre subiect și predicat; găsirea cuvintelor ca sens.

Vor fi prezentate copiilor diferite propoziții eliptice în ordinea dificultății. Elevul numit va trebui să formuleze propoziții complete pentru găsirea cuvântului care lipsește. Se cer și alte posibilități de completare.

În povestirile elevilor, la vârsta miciei școlarități, abundă cuvintele și sunetele inutile, precum și unele ticuri verbale.

Copiii folosesc de asemenea cuvinte în forme neângrijite, așa cum le aud de la alții, iar uneori chiar cuvinte injurioase.

Învățătorul poate interveni cu tact și să le explice copiilor urâtenia acestei exprimări și să le demonstrăm că asemenea mod de exprimare nu vom găsi în manuale și nici în cărțile școlare de lectură. Acest argument va fi suficient de convingător pentru copii.

Această acțiune se poate desfășura prin discuții cu fiecare elev, sau cu mai mulți elevi prin observări și conversații. Aceste acțiuni se pot organiza în cadrul activităților zilnice obișnuite sau în situații speciale create de învățător.

Una din aceste situații este prezentarea unui tablou, a unui peisaj pe care copii trebuie să-l descrie cu ajutorul învățătorului.

De exemplu: Se prezintă un tablou care prezintă mai mulți copii care se joacă. Un grup se joacă cu mingea, unii se joacă în cerc, unul se joacă în nisip, doi copii - o fată și un băiat - aleargă după fluturi.

Acțiunea se poate localiza pe malul unui râu sau într-o poieniță.

Obiectivele urmărite sunt:

- ◆ stimularea vorbirii coerente, corecte;
- ◆ folosirea cuvintelor potrivit cu sensul lor;
- ◆ înlănțuirea logică a ideilor în acordul unor propoziții;
- ◆ urmărirea preciziei expresivității;
- ◆ dezvoltarea spiritului de observație.

După observarea tabloului se adresează copiilor următoarele întrebări:

- Ce reprezintă tabloul?
- Ce fac copiii?
- Unde se joacă?
- Ce anotimp este?
- După ce recunoaștem anotimpul?
- Cum sunt îmbrăcați copiii?

➤ De ce sunt îmbrăcați copiii subțire? etc.

În continuare copiilor li se cere să formuleze răspunsuri complete, fiind ajutați de învățător, atunci când întâmpină greutăți. Copiii sunt stimulați și obișnuiți, astfel, să denumească elementele tabloului într-o anumită ordine și cu un vocabular bogat și îngrijit. Se poate cere să alcătuiască scurte povestiri pe marginea celor observate și să le dea un titlu.

Așa cum remarcă Al. Bojin în lucrarea sa: „O metodă este eficientă când este aplicată de un pedagog capabil și pasionat în profesia sa, după cum aceeași metodă poate să ducă la rezultate minime când este utilizată de un profesor care nu-și înțelege menirea în învățământ. De aceea profesorul, specializat și pedagog, decide în ultimă instanță asupra eficienței metodei, care este factorul hotărâtor în realizarea calității lecției. Lui i se cere explicarea fecundă a metodologiei predării limbii române, editarea metodei unice și alegerea critică a căilor oferite de metodologia cercetării științifice pentru o folosire creatoare a lor în învățământ”.

Educarea vorbirii nu trebuie să se restrângă numai la îndreptarea pronunției ori a greșelilor de natură gramaticală, ci trebuie să aibă în vedere perfecționarea limbajului în toate aspectele sale.

Pentru atingerea acestui scop, învățătorul va trebui să găsească cele mai bune metode care să dea eficiență maximă în condițiile date pentru nivelul clasei.

Folosirea dicționarului de către elevi nu este un lucru ușor, de aceea elevii trebuie să cunoască tehnicile de lucru (ordinea alfabetică, localizare, cuvânt cheie, abreviere, relații).

Cunoașterea metodelor de lucru cu dicționarul este o problemă de cultură, un mijloc de autoinstruire cu care elevul trebuie să se obișnuiască de mic prin lecții speciale de inițiere.

Fiecare cuvânt explicat cu ajutorul dicționarului va fi folosit în contexte noi, alcătuind propoziții după o prealabilă analiză.

Modul cu care au fost însușite cuvintele noi, cum au intrat în vocabularul activ al elevilor se va putea urmări în cadrul orelor de dezvoltare a vorbirii, lectură, compunere, gramatică, în cadrul altor obiecte de învățământ.

Comportamentul original al unui copil, nu se poate raporta la un act de instruire, fiindcă, în acest fel, elevul și-ar pierde originalitatea. Ideile noi iau naștere în momentul în care copilul așază într-o ordine arbitrară cuvintele, propozițiile modificându-se în același mod arbitrar.

Această scurtă trecere în revistă a unei problematici de actualitate presupune o mai amplă abordare. Multe din piste parcurse presupun aprofundări care ar putea conduce la soluții mai întemeiate ce s-ar putea regăsi în lecții cât mai adecvate după conținut și obiectivele urmărite, cuprinzând forme variate, permissive la o libertate de acțiune și creativitate, asigurând elevilor o participare activă la lecții.

Includerea muncii independente în procesul de predare-învățare se poate realiza prin dirijarea comportamentului elevilor. Se poate aprecia faptul că multe din avantajele acestei instruirii conduc la un mai pronunțat ritm de însușire a cunoștințelor și elevul poate aplica consecvent în practică cele învățate. Elevilor li se pot forma deprinderi de a munci independent și totodată de a gândi independent. Relația dintre învățător și elev poate înlesni înglobarea aspectului de colaborare.

În cadrul acestor ore, am avut posibilitatea de a urmări fiecare elev în parte, prin modul de participare, am evaluat și măsurat gradual comportarea zilnică. Așa cum a subliniat și B.F. Skinner, „o programă îl poate învăța pe elev să pună întrebări dar să și răspundă la ele.”

Redactarea fișelor de lucru, pentru munca independentă, presupune o ordine logică, analiza textelor literare și prelucrarea acestora să se realizeze cât mai corect și care în final să formeze algoritmul de înțelegere al textului.

Realizarea sarcinilor muncii independente presupune discutarea fiecărei fișe în

parte, după cum urmează:

- ◆ analizarea, verificarea și evaluarea rezolvării exercițiilor (autoevaluarea);
- ◆ realizarea feedback-ului dintre elev și învățător;
- ◆ includerea noilor cunoștințe în sistemul celor vechi;
- ◆ corectarea imediată a unor greșeli;
- ◆ corectarea și dezvoltarea capacității de exprimare orală;
- ◆ obiectivele educative propuse.

Fișele trebuie discutate folosind și manualele, elevii vor da explicații asupra corectitudinii exercițiilor rezolvate.

Exercițiile propuse spre rezolvare vor avea grade de dificultate diferite, fiindcă nu în toate situațiile se pot rezolva toate exercițiile cu grad mare de dificultate.

Predarea-învățarea limbii române în mediul bilingv ar fi ușurată mult dacă ar fi mai multe planșe care ar trezi interesul și ar fi mult mai ușor trecerea de la concret la abstract.

Bibliografie

- Apostol, Pavel - *Studii de metodică a limbii și literaturii române*, București, E.D.P., 1974;
Avram, Mioara - *Probleme ale exprimării corecte*, București, 1987;
Bojin, Al. - *Cuvânt înainte la Studii de metodică a limbii și literaturii române*, București, E.D.P., 1974;
Bucur, C. - *Transhumanța pastorală*, București, Editura Academiei, 1964;
Ghiță, Iulian; Andrei, Mihai - *Limba română, fonetică, lexicologie, stil și compoziție*, București, E.D.P., București, 1983;
Hazyi, Ștefan P. - *Gramatica contrastivă*, Editura „Studium”, Cluj Napoca, 1999;
Jinga, I.; Negruț, I. - *Instruirea eficientă*, București, Ed. „Echitis”, 1994;

Dansul popular - aspecte zonale de folclor autentic ale comunei Dofteana

Înv. Ana Hanganu
Înv. Nicoleta Păscălin
Prof. Elena Isachi

Șc. Cu clasele I-VIII Hăghiuc, Dofteana- Bacău

La zestrea etnografică a zonei Trotuș se adaugă folclorul literar, muzical și coregrafic, expresie a unei bogate activități spirituale.¹

În cadrul acestei zone se situează comuna Dofteana așezată în partea de vest a județului Bacău, în zona depresionară a Carpaților Orientali situată la confluența râului Trotuș cu pârâul Dofteana. Deși nevalorificat în totalitate, folclorul trotușan a păstrat autentice valori artistice din domeniul poeziei, prozei, cântecului și dansului popular. Cântecul vechi (denumit și bătrânesc) oglindește în versurile sale activitatea casnică, satirizând pe unele femei leneșe:

„Pusei pânda când da frunza / Și-o gătai la Sfânt Văsai / Și-mi păru că mă grăbii/ Și de lungă-i cât o pungă/ Și de lată cât o spată”.

Locuitorii celor șapte sate ai comunei au fost mari iubitori de folclor, acesta oglinzind realitățile vieții sociale și economice, gândurile, năzuințele și lupta pentru o viață mai bună. În momentele grele ale vieții și-au cântat dorul și jalea, iar în timpurile de răgaz și de liniște la petreceri la nunți și la hore cântecele îi îndemneau la joc și la voie bună. Specificul etnic al acestor jocuri a fost remarcat de către Dimitrie Cantemir astfel: „când se prind unul de altul de mână și joacă roata, mergând de la dreapta spre stânga cu aceiași pași potriviți, atunci zic că joacă hora”.² Dar hora cunoscută la început ca dans³ a devenit o modalitate de distracție pentru tineretul satelor moldovenești și deci și al celor din Dofteana. În zilele de sărbătoare flăcăi și fete, familii de însurați și de bătrâni se adunau pentru a se veseli și juca frumoasele jocuri locale, ale căror melodii erau cântate de lăutari. Iată câteva dintre jocurile ce se jucau în întreaga zonă etnografică

Trotuș cât și în Dofteana: „Hora simplă”, „Hora în două părți”, „Hora de la Plopu”, „Hora de la Poiana”. Pentru a da viață acestui joc ce se dansează într-un ritm mai lent, dansatorii rosteau diferite strigături: „Frunză verde trei scaieți/ Hai la horă măi băieți/ Frunză verde busuioc / Ieși Ioane la mijloc/ Cu-a ta nevastă cu tot”.⁴

În ritmurile rapidelor sârbe se jucau: „De doi”, „Mărunțelele”, „Sârba Măriuței” și „Sârba studenților”.⁵ Dintre jocurile executate numai de bărbați amintim: Rața, Corăgheasca și Hangul. Aceste dansuri sunt însoțite de strigături satirice care sporesc farmecul jocului.

Aceste jocuri sunt transmise elevilor Școlii Hăghiac, com. Dofteana de către învă. Păscălin Nicoleta și Hanganu Ana, care se ocupă de coregrafie și costume, iar prof. Isachi Elena de acuratețea strigăturilor ce însoțesc fiecare joc și de acompaniamentul acestora.

În cadrul serbărilor școlare, când suita de dansuri își face apariția se face o liniște deplină iar ochii tuturor sunt îndreptați spre elevii dansatori care sunt îmbrăcați în frumoase costume populare și execută cu drag mișcărilor specifice fiecărui dans însoțit de strigături.

Suntem mulțumite sufletește că o parte din elevii ce au trecut prin mâna noastră stăpânesc dansurile locale, mai ales că astăzi societatea contemporană prin mijloacele tehnice de care dispune pare să pună în umbră tradiția.

Primul dans „hora” se învață încă din clasa I, prezentându-se copiilor și costumele naționale vechi pe care sătenii le îmbrăcau în timp ce dansa.

Dacă în trecut, în memoria multor bătrâni a rămas întipărită imaginea horei din centrul satului sau de la răscruce unde au jucat când erau tineri „Corăgheasca, Mușamaua, Bătuta, Sârba, ș.a., în memoria elevilor vor rămâne întipărite jocurile ce le vor învăța la școală: „Hora”, „Sârba studenților”, „Hangul”, „Rața”, ș.a.

Noi, cadrele didactice, avem datoria morală să determinăm tinerele generații să-și cunoască dansurile străbune și să le transmită mai departe.

Copilul de azi, adolescentul de mâine care învață A B C –ul dansului popular, va avea un mare avantaj- peste ani se va integra cu ușurință în atmosfera petrecerilor oamenilor de vârste diferite. Și încă un lucru nu lipsit de importanță, ușurința cu care se prinde în horă sau în sârbă un adolescent s-ar putea să-i ofere din partea celorlalți un statut privilegiat.

Bibliografie:

1. Dorinel, Ichim, *Zona etnografică Trotuș*, p. 143
2. Dimitrie, Cantemir, *Descrierea Moldovei*, p. 196
3. Dorinel, Ichim, *Hora, dans, ornament, simbol în: Studii și cercetări de etnografie și artă populară*, București 1981, p. 489-500
4. Gheorghe, Sfârlogea, *Jocuri populare din județul Bacău*, 1970, p. 23-37
5. Versuri culese de la rapsodul popular David Vasilică din comuna Dofteana, județ Bacău

PROIECT TEMATIC

„Iarna în natură”

Educ. Aurelia ROATĂ

G. P. P. Nr.2 „Așchiuță” - Suceava

„A învăța făcând”- devine din ce în ce mai mult unul din principiile de bază ale învățământului contemporan. Aristotel spunea că „ceea ce urmează să facem după ce am învățat, învățăm numai făcând”.

Didactica modernă se pronunță în vederea abordării plurariste, a coexistenței mai multor metode de instruire deoarece „ nu există un singur mod în care copii învață și cu atât mai puțin nu există un singur mod în care aceștia să fie învățați”.

Metoda proiectelor este o strategie didactică bazată pe interese, necesitate și posibilități de dezvoltare. O temă este o idee, dar și o posibilitate de a-i ajuta pe copii să învețe prin acțiune practică, cu finalitate reală, în care copii îmbină acțiunile de culegere a informațiilor cu cele de participare la o altă concretă, aplicativă pe o temă.

Nivel: I

Alegerea temei: copil - educatoare

Evenimentul de deschidere:

Într-o dimineață geroasă de ianuarie, Ana a intrat voioasă în sala de grupă ținând în mână un bulgăre de zăpadă. Copiii prezenți în sală s-au apropiat de ea rugând-o să le dea și lor o bucățică din el. Bulgărele pe loc s-a fărâmițat în bulgărași mici de zăpadă care s-au topit în mâinile lor calde.

Citind pe fețele lor nedumerirea dar și curiozitatea am încercat să răspund avalanșei de întrebări (Unde sunt bulgării?; De ce s-au topit?; Ce este zăpada?; Ce sunt fulgii?, etc.).

Obiectiv cadru:

Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, stimularea curiozității, a activității de investigare a realității și a capacității de a sesiza și descoperi aspecte noi ale fenomenelor naturii.

Obiective de referință:

- ❖ să-și aprofundeze și lărgască sfera de cunoștințe referitoare la fenomenele (zăpada, lapovița, viscol, ger, polei, chiciura, ceața) și caracteristicile (temperatură scăzută – îngheață apa; zile scurte – nopți lungi; ninge; bate vântul – viscolește; zăpada – formează troiene; variații de temperatură – polei, chiciură);
- ❖ să descrie fenomenele și caracteristicile anotimpului iarna;
- ❖ să efectueze experimente simple (transformările apei , topirea zăpezii , urme pe zăpadă, flori de gheață etc.);
- ❖ să exploreze și să descrie verbal/grafic transformările din natură în anotimpul iarna;
- ❖ să selecteze imagini din cărți și reviste;
- ❖ să-și exprime impresii și emoții prin desen , cântec, confecții, povestiri , jocuri;
- ❖ să-și valorifice propriile lucrări :pictură, desen , machetă , prin organizarea unei mici expoziții.

Resurse:

1. *materiale* - hârtie glacce, plastilină ,planșete, carioci, culori, acuarele, pensoane, foi albe, foi colorate, lipici, panou polistiren, vată, cerneală, pic, bețișoare, pastă de dinți, aparat foto, folie de aluminiu, casetofon.
2. *umane* - copiii; părinți; educatoare; specialiști;
3. *de timp* - o săptămână

Metode: brainstorming-ul, observația dirijată și spontană, învățare prin descoperire, problematizarea, conversația euristică, explicația, demonstrația, experimentul, povestirea, exercițiul, jocul.

Inventar de activități

Luni

I. Activități alese, jocuri și alte activități desfășurate cu copiii:

- Bibliotecă : Citim imagini despre anotimpul iarna
Audiție – Baba iarna face pozne
- Știință : De ce ninge?
- Construcții : Mozaic –Fulgii de zăpadă

II. Activități comune :

- Cunoașterea mediului : Observare- Iarna în natură

III. Activități alese , jocuri, alte tipuri de activități :

- Experimente pe zăpadă: Urme pe zăpadă
Prindem fulgi de zăpadă în palmă

Marti

I. Activități alese, jocuri și alte activități desfășurate cu copiii:

- Știință : Experiment – Apa și transformările ei
- Artă : Decorare cu pic – Fulgi de zăpadă
Lipire - Oameni de zăpadă

II. Activități comune:

- Educarea limbajului : Memorizare – Fulgul de zăpadă, de C. Radeș
- Educație muzicală : Predare – Ninge , ninge
Repetare – Iarna a sosit în zori

III. Activități alese, jocuri, alte tipuri de activități :

- Ghici , ghicitoarea mea !

Miercuri

I. Activități alese, jocuri și alte activități desfășurate cu copiii:

- Bibliotecă : Diafilm – Iarna pe uliță
- Artă : Lipire – Chiciură pe copaci
Dactilopictură – Ninge , ninge
- Construcții : Oameni de zăpadă

II. Activități comune:

- Activitate matematică : Să numărăm oameni de zăpadă
- Educație fizică : Dans tematic - Dansul fulgilor

III. Activități alese, jocuri, alte tipuri de activități :

- Iarna în operele scriitorilor - Fragmente

Joi

I. Activități alese, jocuri și alte activități desfășurate cu copiii:

- Joc de rol : De-a gospodinele
- Joc de masă : Completează tabloul

II. Activități comune:

- Educație plastică : Pictură – Peisaj de iarnă

III. Activități alese, jocuri, alte tipuri de activități :

- Știați că ... întâlnire cu specialiști;

Vineri

I. Activități alese, jocuri și alte activități desfășurate cu copiii:

- Bibliotecă : Realizarea unui album – Frumusețile iernii
- Amenajăm expoziția cu lucrările copiilor

II. Activități comune:

- Activitate practică : Lucrare colectivă – Aspecte de iarnă

III. Activități alese, jocuri, alte tipuri de activități :

- Evaluarea proiectului : - Primirea musafirilor , ne prezentăm activitatea- prezentăm expoziția cu lucrările , fotografiile , materialele culese pe parcursul derulării proiectului ; șezătoare – Iarna la gura sobei.

Descrierea virtuală a proiectului

Proiectul tematic „Iarna în natură” l-am gândit ca pe o incursiune în lumea mirifică a anotimpului alb, de la apariția fulgului de nea , uneori inexplicabil , până la realizarea unor experimente și experiențe care să elucideze misterele naturii în anotimpul iarna.

Realizarea în fapt a proiectului

Proiectul „Iarna în natură” l-am derulat cu copii de la grupa mijlocie .Timpul afectat derulării proiectului a fost de o săptămână.

Pentru derularea acestui proiect m-am documentat consultând diverse materiale de specialitate, pe care le-am prezentat copiilor prin centrul tematic. Am colaborat cu părinții, cu un specialist , profesor de geografie , cu educatoarele din unitate.

Pentru amenajarea centrului tematic m-am adresat părinților print-un anunț prin care i-am informat despre tema proiectului și necesitatea de a mă spijini în derularea lui cu diverse materiale, informații precum și prin discuții cu copii despre tema propusă. În fiecare zi „ Centrul tematic” s-a îmbogățit cu: noi informații despre iarnă , lucrări ale copiilor, planșe , machete, cărți, texte literare, afișe etc.

Harta proiectului prezentată a fost îmbogățită de către copii prin întrebări ce vizau: fenomene , caracteristici ale anotimpului iarna.

Formele de organizare , mijloacele , procedeele de lucru le-am stabilit ținând cont și de preferințele copiilor dar și de posibilitățile lor intelectuale.

Observările dirijate și spontane în natură, experimentele , plimbările, jocurile libere, desenele libere, confecțiile sau activitățile la zonele ca: „Biblioteca” , „Știința” , „Arta” , au fost câteva dintre preferințele copiilor. Copiii au fost puși în situația de a cerceta , de a descoperi, de a găsi soluții, aprofundând astfel cunoștințe clare și formându-și o imagine globală asupra subiectului propus. Jocurile cu zăpadă au creat bună dispoziție și entuziasm în rândul celor mici.

Expoziția cu lucrări ale copiilor, centrul tematic, harta proiectului , albumul cu fotografii din timpul derulării proiectului precum și întreg ambientul sălii de grupă a favorizat o bună evaluare a activităților.

Părinții, educatoarele, alți copii din unitate au participat la finalizarea proiectului printr-un moment de divertisment „Iarna la gura sobei”.

Bibliografie:

„Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, București, 2000
Cunoașterea mediului – Ghid pentru învățământul preșcolar, Editura Radical , 2001
Geografie, manual de clasa a IV-a , București , 2001
Proiecte tematice orientative, Editura Tehno-Art , 2003
Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped , Bucuresti, 2002
Revista învățământului preșcolar, nr. 3-4/2003

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A SENTIMENTULUI PATRIOTIC PRIN ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Înv. Jalbă Doina-Luiza
Înv. Gherghina Mania-Jitaru
Prof. Leon Rusu
Școala „G.E Palade”, Buzău
Prof. Jipa Cornelia
Școala „Pitulicea”, Glodeanu-Sărat, Buzău

Motto: „Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, ... parcă-mi saltă și acum inima de bucurie”.

Orizontul local constituie „laboratorul geografic natural” cel mai fidel, unde elevii intră în contact cu lumea reală a multor obiecte și fenomene, le intuiesc la „fața locului”, însușindu-și fondul corect de reprezentări și noțiuni științifice despre lumea înconjurătoare.

Așa cum afirma George Vâlsan „Geografia țării trebuie să înceapă cu geografia locului natal, ale cărui elemente proaspete, pline de imagini și de simțire, există în sufletul fiecărui copil și trebuie numai scoase la lumină, valorificate și rânduite.”

Beneficiarii studiului orizontului local sunt elevii tuturor ciclurilor de învățământ, dar mai ales din cel primar unde se pun bazele formării primelor reprezentări și noțiuni istorico-geografice, de altfel “primele cărămizi” ale alfabetului unei științe cu care se clădește treptat, în timp, edificiul ei.

Datele istoriei locale trebuie oferite, la nivelul semnificației lor reale, de elemente subordonate istoriei patriei, venind să ilustreze, să dea culoare faptelor și fenomenelor generale, să facă accesibilă înțelegerea proceselor istorice, să trezească interesul, dragostea și prețuirea pentru lupta și idealurile poporului.

Folosirea elementelor de istorie și geografie locală în lecții, în cadrul unor excursii, vizite la muzee și locuri istorice, îi apropie pe elevi de aceste discipline și le oferă posibilități sporite pentru cunoașterea temeinică a țării, a trecutului poporului nostru și a trăsăturilor sale definitorii. Acestea le dezvoltă totodată sentimente de dragoste, admirație și respect față de înaintași, față de realizările acestora, față de spațiul natural în care trăiesc înșiși elevii.

Frumusețea și diversitatea peisajului geografic, vestigiile istorice, edificiile economice și social-culturale alimentează și tonifică sentimentul de mândrie patriotică.

Excursia reușește cel mai bine să dezvolte interesul elevilor, îmbogățindu-le orizontul de cunoaștere. Este o formă de activitate cu caracter atractiv și mobilizator.

Buzăul, această piatră nestemată a curburii Carpaților, este ținutul unde oricând vei fi primit cu cele mai alese flori ale simțirii românești.

De la vârfurile înzăpezite ale Penteleului și până la albastrul bălților din șesul câmpiei, peisaje încântătoare îți mângâie ochiul și te invită la drum.

Chiar înainte de a ști prea multă geografie și istorie, putem gusta din frumusețile pe care județul Buzău ni le oferă, ne putem bucura privirea și sufletul, poposind în zonele montane, de podgorie sau de șes. Ne putem îmbogăți cunoașterea pătrunzând mai întâi susurul apelor de munte, ascultând cântecul păsărelelor, colindând codrii care îmbracă dealurile și culmile munților, descoperind portul și tradițiile populare, minunându-ne de flăcările albăstriei ale "Focului viu" și de "Vulcanii Noroioși" de pe Dealul Pâclelor, sau oglindindu-ne chipul în lacul de acumulare de la Siriu, în Lacul Vulturilor, impresionați de așezarea la o așa altitudine.

Fie că sunt rezervații naturale, locuri cu vestigii ale trecutului sau ample așezări, fiecare părticică din cuprinsul județului nostru ne oferă suficiente motive să ne bucurăm că suntem buzoieni și să dorim, să știm cât mai multe lucruri despre locurile unde ne-am născut și trăim, despre meleagurile pe care mai întâi trebuie să le cunoaștem pentru a le iubi și a ne mândri cu ele.

Acest ținut de basm reprezintă o invitație adresată micilor buzoieni să pornească la drum pentru a afla fapte și locuri fascinante, să culegă informații care să le sprijine învățarea la orele de cunoaștere a mediului, geografie și istorie și să prețuiască frumusețile și inestimabilele valori ale județului Buzău.

La sfârșitul lunii octombrie 2006, când "s-au aurit a toamnă pădurile", clasele a II-a de la Școala "G.E. Palade" Buzău au pornit într-o călătorie pe meleagurile județului natal. În prealabil am stabilit itinerariul și tematica excursiei.

Itinerariul stabilit a fost: Buzău – Mănăstirea Rătești – Vulcanii Noroioși – herghelia de la Cislău – stația meteorologică de la Pătârlagele – orașul Nehoiu – barajul și lacul de acumulare de la Siriu – Monumentul eroilor și mausoleul de la Siriu – retur: Tabăra de sculptură Măgura – Mănăstirea Ciolanu – Buzău.

Bibliografie:

Revista „Învățământ primar” nr. 3 –4, 2004, p.53;

Mania – Jitaru Gheorghina, Jalbă Doina – Luiza, Minea Maria: „Pagini de istorie locală și națională” – auxiliar didactic pentru elevi, părinți și cadre didactice, Buzău, Ed. C.C.D, 2005, pp 53, 54, 62, 67, 79, 80;

Gheorghe Petcu - „Album monografic al județului Buzău”, Buzău, Editura Alfa, 2005, pp. 15, 16, 20, 23.

Importanța învățării elementelor de istorie locală în procesul instructiv-educativ

Învățătoare Elena -I oana SESERMAN
Școala cu clasele I -VIII Nr. 4 Suceava

Istoria, prin conținutul său, are bogate și variate resurse formative, care i-au asigurat de-a lungul vremii un rol deosebit de important în procesul instructiv-educativ. Istoria devine o sursă de idei morale, iar prin exemplul unor personalități, un mijloc de integrare socială și de formare a comportamentului. În școală învățătorii și profesorii au sarcina de a pune în lumină la fiecare lecție, „lecțiile istoriei”, învățămintele ei.

Prin cunoașterea trecutului istoric se pot desprinde o serie de elemente ce folosesc la consolidarea moral-politică a lumii contemporane.

În lecțiile predate la această disciplină căutăm să trezim interesul și curiozitatea elevilor față de istoria României și a le înlesni asimilarea cunostințelor fundamentale de istorie prin cunoașterea elementelor de istorie locală.

Pornim de la școlile atestate „Liceul de artă”-1860 și „Liceul Ștefan cel Mare”-1895 și continuăm cu Suceava- capitala istorică a Moldovei.

De unde vine cuvântul „Suceava”? După descălecarea lui Dragoș în această zonă s-au așezat români, sași, unguri. Suceva, târgul, l-au descălecat niște cojocari.

Soci se cheamă ungurește cojocar iar Suceva=Cojocărie.

Prima menționare sigură a Sucevei, în stricta ordine cronologică și cea mai veche mențiune datată a numelui său, e cea din 10 februarie 1388 din actul dat de Petru I Mușatinul în Cetatea Sucevei, în legătură cu împrumutul pe care i-l ceruse regele Poloniei.

Tot în 1388 este menționat și orașul Suceava, nu ca loc de emiteră a unui document, ci efectiv ca așezare urbană. Nu putem trece însă cu vederea nici legendele istorice care oricât de împodobite ar fi fost cu imaginație, totuși au un sâmbure de adevăr.

Nu se putea o alegere mai bună a celor care au ales să se așeze pe aceste locuri, căci ȚARA FAGILOR a devenit mai târziu cetate, apoi s-a dezvoltat și nu puțini sunt cei care au trecut prin aceste locuri. Unii au plecat, alții au venit să-și trăiască viața aici, dar toți își spun cu mândrie „bucoveneni”.

Înaintașii noștri au cercetat cele mai vechi urme de viață pe aceste meleaguri. Noile generații pot să le cunoască vizitând Muzeul de Istorie al Bucovinei.

Azi, Suceava, Bucovina este respectată. Asta datorită atât meleagurilor de istorie și cultură, cât și oamenilor acestor locuri, a ospitalității și generozității lor.

Edificii simbolice ale Sucevei

Monumentele istorice -religioase ale Sucevei reprezintă măreția orașului, trecutul glorios și legendar care formează totodată și o cunună a țării, unde civilizația -viața culturală și spirituală- a stat la baza istoriei și a patriotismului nostru.

1. Biserica Sf. Gheorghe cunoscută sub denumirea de Biserica Mirăuților a fost construită pe temelia unui schit, ctitor fiind Petru Mușat.
2. Biserica Adormirea Maicii Domnului, fostă mănăstire de maici (Ițcani).
3. Fosta mănăstire Sfântu Ilie(1488) zidită din porunca voievodului Ștefan cel Mare
4. Monumentul istoric-religios care a dus faima în lume a fost și este Mănăstirea Sfântu Ioan cel Nou de la Suceava-construită de Bogdan cel Orb, fiul lui Ștefan cel Mare, începută în 1514 și terminată de Ștefăniță Vodă în anul 1522.
5. Biserica Sfântu Dimitrie-ctitorie a lui Petru Rareș(1534-1535).
- Alături este Turnul Clopotnița a lui Alexandru Lăpușeanu din 1561.
6. Biserica Învierii Domnului este ctitoria Doamnei Elena, a doua soție a lui Petru Rareș, ridicată în 1551.
7. În cartierul Burdujeni se află Mănăstirea Teodorenii, ridicată de Teodor Movilă în 1596-1597, iar în apropierea Liceului „Ștefan cel Mare” se află Biserica Sfântul Nicolae.
8. Mănăstirea Hagigadar (Îndeplinirea dorințelor) se află pe dealul Bulăi, zidită în 1512 de un comerciant - dragan Danovok.
9. Se mai menționează Biserica Turnu Roșu (1513), Sfânta Cruce (1521)

Și nu în cele din urmă Mănăstirea Zamca (1606-1612).

Revenind la Cetatea Sucevei, la sărbătorirea a 400 de ani de la stingerea din viață a lui Ștefan cel Mare, un german i-a făcut următoarea descriere „vezi acolo, pe malul Sucevei, jeleşte o regină părăsită. Strălucirea purperei ei a pălit, cununa de aur de pe fruntea ei zace sfărâmată la picioare. În tăcere și supunere își jeleşte zilele tinereții, plânge timpurile când, regii îi făceau curte! Așa e Suceava.”

Alte edificii

Casa polonă-Dom Polski amintită încă din vremea lui Alexandru cel Bun din 1408-loc de odihnă și întâlnire a negustorilor polonezi.

În anul1885 se construiește sediul tribunalului Judecătoriei și Curții de Apel.

În perioada 1901- 1903 s-a construit o cale ferată care pleca din Gara Ițcani (Aron Pumnul)

Cea mai frumoasa clădire, construită în anii 1903-1904 a fost destinată Palatului Comunal.

Cartierele Sucevei

Burdujeni - vine de la un anume Burduja, baci care viețuia prin aceste locuri. Clădirea Gării a fost ridicată în 1902 într-o arhitectură deosebită. Aici, prima școală s-a înființat în 1856.

Ițcani - cartier ridicat pe moșia Mănăstirii „ Adormirea Maicii Domnului”, iar Gara a fost dată în folosință în 1871.

Momente deosebite în evoluția orașului Suceava

- 1845 - iluminarea cu lămpi a străzilor
- sec. XIX-XX - contruirea Uzinei electrice și a celei de apă.

Se cunoaște sensibilitatea aparte a marelui poet Mihai Eminescu pentru Bucovina, care menționa „Eu m-am născut în Bucovina. Tatăl meu este bucovinean.”

Amintim și de Ciprian Porumbescu, primul muzician român de renume internațional care s-a născut pe aceste meleaguri și a studiat în Suceava.

Se află de asemenea numeroase sculpturi, monumente istorice, picturi, case memoriale, care întregesc imaginea istorică a Sucevei. Cu aceste elemente de istorie locală, dascălul cu înțelepciune și chibzuință, poate imprima lecției o notă de apropiere afectivă, sporind interesul elevilor față de fenomenele și procesele istorice care au avut loc atât pe teritoriul țării, cât și al așezării în care ei trăiesc.

Suceava este un ținut mic, dar plin de bogăție și istorie românească, amintiri scumpe ale trecutului nostru. În ceea ce privește mai ales arta religioasă, Bucovina ocupă un loc fruntaș în lumea ortodoxă, ea reprezentând țara clasică a trecutului românesc propriu-zis.

Bibliografie:

- Ioan Cocuz – „BUCOVINA - file de istorie”, Editura Mușatinii
- Ion Drăgușanul - „SUCEAVA, SUB POVARA ISTORIEI”, Editura Mușatinii
- N. Monteoru – „SUCEAVA – pagini de monografie”, Editura Țara Fagilor

„DIN BĂTRÂNI SE POVEȘTEȘTE...”

Înv. Ana Nicoleta BUCUR

Înv. Ana Carmen SEMEȘ

Înv. Ionela CENGHER

S.A.M. „SCARLAT LONGHIN” DOFTEANA-BACĂU

PLAN SINTEPIC

1. Prezentarea așezării
2. Tradițiile și obiceiuri de Anul Nou
3. Copiii, mesageri ai tradiției peste timp

1. Comuna Doftena se înscrie între cele mai vechi așezări moldovenești existând încă înainte de formarea statului feudal independent al Moldovei.

Din datele existente la arhivele statului de la Iași și Bacău, rezultă că , prima așezare pe teritoriul comunei *Doftena* datează din anul 1436.

Localitatea este situată într-o zonă de un pitoresc remarcabil, în partea de vest a județului Bacău, în zona subcarpatică a Carpaților Orientali, la confluența râului Trotuș cu pârâul Doftena, având o altitudine ce variază între 300m (Lunca Trotușului) și 1468m (Vf. Nemira).

Numele așezării are originea legată de ocupațiile locuitorilor acelor vremi de demult. Aceștia obțineau din coajă de salcâm, grăsimi animale și alte ierburi de ei știute, un unguent folosit la ungerea osiilor căruțelor. Acest unguent numit *dohot* a fost folosit ulterior și de cizmari în întreținerea încălțăminteii. Unii bătrâni povestesc că denumirea

localității provine de la mirosul puțurilor de petrol care *dohoteau* (aveau un miros greu, specific).

2. Valea Trotușului este bogată în resurse și cu o natură generoasă. În chip firesc, oamenii acestor meleaguri, în lupta lor pentru util și frumos, sunt purtătorii unui autentic tezaur de artă și folclor.

Condiția de oameni liberi a răzeșilor și a plăieșilor din aceste regiuni, economia cu caracter închis a gospodăriilor, în sânul cărora se produceau aproape în totalitate cele necesare traiului, precum și angajarea mai redusă a femeilor în agricultură, datorită suprafețelor mici de teren arabil, au fost elemente care au dus la apariția și dezvoltarea unor meșteșuguri, ajunse mai târziu tradiționale și specifice acestei zone. În același timp, migrarea intensă și pe parcursul a mai multe secole a ardelenilor spre această regiune a dus la îmbogățirea artei populare și chiar a folclorului, care se constituie într-o adevărată sinteză a genului pentru Carpații moldo-transilvani.

În chip firesc, oamenii acestor locuri sunt purtătorii unui autentic tezaur de artă și folclor.

Obiceiurile legate de sărbătorile de iarnă au aici cea mai autentică valoare artistică. Cât de mult coboară aceste obiceiuri în trecut este greu de spus, faptul petrecându-se din timpuri imemorabile.

Mii de spectatori vin în fiecare an să urmărească uimitoarea manifestare: **CEATA CETELOR.**

În timp ce pentru munteni acest joc al urșilor simbolizează libertatea dezlănțuită, pentru cei din sud-estul bazinului, ursul în lanțuri face tot felul de acrobații, imitând și sugerând lipsa totală a acesteia.

Organizatorii și participanții respectă unele reguli dintotdeauna cunoscute. Din ceată fac parte 3-4 *urși*, ursari, toboșari, irozii și măscături. Pieile naturale sunt foarte frumos prelucrate, cu o montură perfectă a capului și labelor, adevărate trofee cinegetice de o rară frumusețe. Ele sunt îmbrăcate atât de copii, cât și de adolescenți sau bărbați foarte voinici.

Toboșarii sunt îmbrăcați în pantaloni negri cu tricolor, bluze roșii, iar pe cap poartă chipie frumos ornamentate. Ei folosesc tobe mari, din piei de animale, pe care le lovesc cu două ciocănele, în ritmuri vioaie, specifice fiecărei comune. Irozii au poale roșii cu motive populare, cămăși și fuste albe, fuste ce sunt împodobite și cu batiste cusute în casă, iar pe umeri și la cingători benzi brodate. Cu ajutorul săbiilor din lemn, ei execută dansuri în ritmul tobelor și al fluierelor. Parada măștilor impresionează prin numărul mare de tineri care, într-o adevărată dezlănțuire de energie și pitoresc, satirizează anumite obiceiuri sau persoane publice. Ei folosesc atât costume populare, cât și diverse ținute comice.

3. Surprinzător este interesul copiilor (în această eră a informaticii) pentru aceste obiceiuri ce devin adevărate evenimente, fiind așteptate cu mare bucurie. Încă de la începutul lunii decembrie se fac repetiții, astfel că, în serile lungi de iarnă se aud bătăile tobelor, pregătindu-se astfel, atmosfera de sărbătoare de la sfârșitul anului.

Cadrele didactice cultivă păstrarea tradițiilor organizând la finele anului serbări, concursuri între școlile din comună având ca temă *TRADIȚIILE.*

Bucuria și entuziasmul celor mici fac ca aceste manifestări să fie încărcate de farmec și poveste. Dorim ca ei să fie păstrători și purtători de nestemate ale acestui tezaur național.

Nu mică ne-a fost mirarea când am surprins pe obrazul bunicilor ce au venit la spectacole lacrimile amintirilor vremurilor tinereții lor. I-am adus pe acești bătrâni în mijlocul elevilor și am aflat lucruri uimitoare de la ei, lucruri ce nu le găsim în cărți. Ne-au povestit despre vitejia strămoșilor, despre cum se bucurau și cum își plângeau necazurile cei de mult apuși. Am învățat să-i respectăm și le-am mulțumit pentru bogăția sfaturilor și frumusețea sufletului.

S-a confirmat vorba aceea *CINE NU ARE UN BĂTRÂN SĂ ȘI-L CUMPERE...* și poate vom deveni și noi mai buni văzându-i pe ei și ascultându-le vorba...

Bibliografie:

Văcărașu, Iulia – „Valea Troțușului”, Editura „Sport-Turism”, București, 1980